

10. marts 2011

Bemærkninger til Miljøstyrelsens notat af 7. marts 2011 om model for tilmeldeordninger

Notatet indeholder RenoSams umiddelbare bemærkninger til Miljøstyrelsens notat "Løsninger på hovedproblemstillinger i tilknytning til valg af model for tilmeldeordninger".

Bemærkningerne skal ses i sammenhæng med det notat, som RenoSam i starten af næste uge vil sende til arbejdsgruppen. I det notat vil vi pege på nogle mere principielle spørgsmål, vi mener er nødvendige at drøfte, inden der kan tages stilling til modellernes konkrete elementer. Vi foreslår at spørgsmålene drøftes på arbejdsgruppemødet den 17. marts.

I notatet her er således ikke mange konkrete bud på løsninger, men nogle bud og overvejelser i forhold til indholdet af de 6 "overskrifter", som Miljøstyrelsens notat er bygget op omkring.

Indledning

Arbejdsgruppen bør forsøge at formulere et fælles formål med at lave en tilmeldeordning. Hvad kan/vil vi opnå med en sådan ordning?

Kontrollen er et afgørende element, og det er centralt at alle er klar over omfanget og karakteren af denne udfordring. Dette redegøres der for under afsnittet "Problemstilling 4: kontrol".

Problemstilling 1: Tilmelding

Spørgsmålet om, hvem der kan tilmelde sig, og hvem der er tilmeldt synes ikke at være rejst, og har betydning for hvilke løsninger der er brugbare og/eller attraktive.

Kan alle virksomheder i hele landet tilmelde sig genbrugspladsen i en enkelt kommune? Hvem er tilmeldt? – virksomhedsejeren, køretøjet/køretøjerne, de ansatte og/eller...? Er man tilmeldt alle eller en genbrugsplads i kommunen?

Har kommunen pligt til at lade alle tilmelde sig, der måtte ønske det?

NOTAT

RenoSam
Vesterbrogade 24, 2. tv.
1620 København V
Telefon 4675 6661
renosam@renosam.dk
www.renosam.dk

Det ville også være ønskeligt med en oversigt, der illustrere antallet og sammensætningen af virksomheder i Danmark. Herunder et bud på, hvor mange der potentielt vil tilmelde sig genbrugspladserne.

Problemstilling 2: Betaling

Det antages at de almindelige gebyrprincipper forsat gælder, herunder at gebyret skal være omkostningsægte. Det afgørende er, hvor stor overensstemmelse man ønsker mellem den konkrete brug og betaling. Jo større sammenhæng, des mere besvær for såvel brugeren som genbrugspladsen.

Modellen ses ikke at stille særlige krav til kontrolsystemet i forhold til andre modeller.

Ifølge vores oplysninger koster en bom/vægt fra 400.000-500.000 kroner. Hertil kommer løbende drift og vedligehold. Det må antages, at en person konstant skal holde øje med bom/vægten. Afhængigt af genbrugspladsen åbningstider vil personaleomkostningerne sandsynligvis ligge mellem 300.000 og 600.000. Et skøn er at et system med bom/vægt koster ca. 400.000 kroner/pr. år pr. genbrugsplads.

Konkurrencevinklen bør drøftes nærmere, herunder bør de forskellige vilkår for en privat vognmand og genbrugspladsen præciseres. Ønsker vi at give de to parter ens vilkår, skal det drøftes hvordan det gøres. Må kommunen fx åbne op for alle slags køretøjer?

En løsning, hvor gebyrer fastsættes efter en fordelingsnøgle synes vanskelig at lave i praksis. Hvilke kriterier skal man fastsætte fordelingsnøglen efter?

Problemstilling 3: Gebyrberegning og – opkrævning

Også her antages det, at de almindelige gebyrprincipper forsat gælder. Med den (politiske) skærpelse, at der skal være en større sammenhæng mellem brug og betaling end der i almindelighed gælder samt at man ikke kan opkræve gebyr for at stille en ydelse til rådighed, men alene opkræve gebyr hos virksomheder der er tilmeldt.

Det afgørende spørgsmål er, hvor nidkært man vil forfølge de mere snævre gebyrprincipper.

Et andet afgørende spørgsmål er, hvem der må opkræves gebyr til hvad. Det koster at stille kapacitet til rådighed, føre kontrol og/eller etablere bom/vægt. Er det alene tilmeldte virksomheder, der skal betale til det eller kan alle virksomheder opkræves.

Det synes ikke rimeligt at husholdninger skal betale, da det jo ikke er på grund af dem, der skal føres kontrol.

Skal vi blande os i, hvordan gebyret opkræves?

Problemstilling 4: Kontrol

Genbrugspladser skal være et sted (for borgerne) hvor man nemt og hurtigt kan komme af med sit sorteret affald. Derfor har "kontrol" hidtil handlet om at holde øje med, at affaldet blev sorteret rigtigt. Kontrollen har haft et miljømæssigt formål. Dette forventes nu suppleret med (erstattet af) en kontrol, der har til formål at holde øje med, at kun tilmeldte virksomheder kommer på pladserne. Denne vil også "ramme" borgerne, da snyd jo netop antages at ske ved at virksomhederne "forklæder" sig som borgere (husholdninger).

Kontrollen kan ske på to måder.

- Ved kontrol af affaldet – er det erhvervs- eller husholdningsaffald
- Ved kontrol af køretøjet – er det et erhvervskøretøj eller et privat køretøj

Kontrol af affaldet

Her er det i princippet fuldstændig ligegyldigt, hvordan virksomhederne tilmelder sig. Det har stort set ingen betydning for problemets eventuelle omfang, da det er dem der ikke har tilmeldt sig man er efter.

Da det for mange affaldsfraktioner er umuligt at se om det er erhvervs- eller husholdningsaffald, vil snyd alene kunne afsløres med det samme, hvis "synderen" indrømmer. I andre tilfælde er det påstand mod påstand.

Så lav praktisk, men helt afgørende for at forstå, hvad vi kan sætte gang i; hvad skal pladsmanden gøre i de to ovennævnte situationer?

Hvad kan motivere pladsmanden til at kontrollere noget, som stort set kun giver problemer?

Kontrol af køretøjet

En anden mulighed er, at lade køretøjet definere om det er erhvervs- eller husholdningsaffald. Hermed fanges den "dovne" snyder, der ikke gider flytte affaldet over på et privat køretøj. Men herudover er problemet nøjagtig det samme som ovenfor.

Kontrolproblemet synes alene at kunne løses, hvis der findes en (gerne enkel) metode, hvorved man kan skelne mellem erhvervs- og husholdningsaffald, selvom dette er ens i art og omfang.

14. marts 2011

Forudsætninger for valg af tilmeldeordning

Miljøstyrelsen har skrevet et udmærket på notat på basis af mødet den 28. februar 2011 i arbejdsgruppen ("Løsninger på hovedproblemstillinger i tilknytning til valg af model for tilmeldeordning").

Der er en række mere grundlæggende og overordnede begreber, der bør drøftes og forsøges afklaret, inden arbejdsgruppen drøfter konkrete løsningsmodeller, herunder modellernes delelementer. En fælles afklaringen vil efter RenoSams opfattelse føre til en mere kvalificeret drøftelse og vurdering af løsningsmodellerne.

Genbrugspladsen er for borgerne!

Ca. 70 % -90 % af det affald, der afleveres på genbrugspladserne, kommer fra landets godt 2,5 millioner husstande. Genbrugspladsen er som udgangspunkt et åbent sted, hvor borgerne frit kan komme til at aflevere og sortere deres affald.

Gebyret er – som hovedregel – det samme for husstande beliggende i den samme kommune. Gebyret betales for at ydelsen, adgang til genbrugspladserne, stilles den enkelte husstand til rådighed. Den konkrete brug er uden betydning.

Ovennævnte kollektive, enkle og forståelige betalingsprincip kombineret med genbrugspladser der er nemt tilgængelige, har vist sit at være en stor succes. Gøres det besværligt for borgerne øges risikoen for, at affaldet sorteres mindre hensigtsmæssigt.

Der er godt 300.000 virksomheder i Danmark. Af dem er vel 150.000-200.000 potentielle brugere af genbrugspladserne. Antager vi, at 10 % tilmelder sig, vil de ca. 400 pladser i landets 98 kommuner blive benyttet af 15.000-20.000 virksomheder (150-200 virksomheder pr. kommune).

Det er afgørende, at tilmeldeordningen for virksomheder ikke får nogle negative konsekvenser for borgernes brug af genbrugspladserne.

Proportionalitet

I forlængelse af overstående, er det centralt at vi snakker proportionalitet, når vi "fortaber" os i detaljdrøftelser om de

NOTAT

RenoSam
Vesterbrogade 24, 2. tv.
1620 København V
Telefon 4675 6661
renosam@renosam.dk
www.renosam.dk

forskellige modeller og elementer. Mål og midler skal hænge sammen, og her er erfaringerne fra 2010 ikke de bedste.

Formålet med at give virksomhederne adgang til genbrugspladser?

Hvad er formålet med at give virksomhederne adgang til genbrugspladser? Det vil være en fordel, hvis arbejdsgruppen kan blive enig om et sådant formål, der gerne må være miljømæssigt.

På positivsiden skal genbrugspladserne vel medvirke til at styrke virksomhedernes affaldshåndtering, ved fx at tilbyde enkle og smidige løsninger, som gør det nemt at komme miljømæssigt korrekt af med sit affald.

Hvilke typer erhvervsaffald på genbrugspladserne?

I den politiske aftale (juni 2007) kan man læse, at ønsket er, at kommunerne skal sikre, at virksomheder kan aflevere affald, der i art og mængde svarer til en husholdning. Tilsvarende skal små mængder farligt affald kunne afleveres på genbrugspladserne.

Virkeligheden pr. 1. januar 2010 blev, at virksomhederne kunne aflevere (stort set) alt slags affald – eneste begrænsning lå på køretøjet og mængden af farligt affald.

Skal der fortsat kunne afleveres alle former for erhvervsaffald på genbrugspladserne, eller skal der være en form for begrænsning.

Skal genbrugspladserne være et supplement til de private ordninger eller en konkurrent?

Denne type affald, der oftest kommer i søgelyset, er haveaffald samt bygge- og anlægsaffald. Skal vi sætte særlig fokus på de fraktioner?

Begreber der bør afklares

Som det fremgår af Miljøstyrelsens notat, kan mange problemstillinger samles under overskrifterne:

1. Tilmelding
2. Betaling
3. Gebyrberegning og -opkrævning
4. Kontrol
5. Adgang/begrænsninger
6. Dataindberetning

Her er det vores opfattelse, at en række begreber bør drøftes og forsøgt afklaret, inden man drøfter løsninger indenfor de enkelte overskrifter. I det efterfølgende er beskrevet en række begreber/principper/emner, som vi mener, har relevans for de 6 overskrifter ovenfor.

Miljøet!

Hvordan sikrer vi os, at der fortsat er størst fokus på en miljømæssig korrekt sortering og ikke på om det nu er erhvervs- eller husholdningsaffald, der kommer på pladsen?

Virksomhedernes motivation

Hvad skal motivere virksomheden til at tilmelde sig genbrugspladsen, eller ønsker vi reelt ikke, at de tilmelder sig? Hvorfor tilmelde sig, når man kan komme gratis ind? Hvorfor tilmelde sig, hvis det er besværligt at betale og komme af med affaldet? Er det kun gebyrets størrelse, der motiverer?

Hvem kan tilmelde sig?

Skal alle virksomheder kunne tilmelde sig genbrugspladserne? Hvem er tilmeldt – virksomhedsejeren, hans ansatte, hans køretøjer og/eller..?

Kan virksomheder fra andre kommuner tilmelde sig? Hvor mange virksomheder kan potentielt tilmelde sig på landsplan?

Affaldsproducent, affaldsindehaver og forureneren...

Følgende er fra affaldsdirektivet:

*"og et krav i overensstemmelse med **forureneren betaler-princippet** om, at omkostningerne ved bortskaffelse af affald skal betales af indehaveren af affaldet, af tidligere indehavere af affaldet eller af producenterne af det produkt, der har givet anledning til affaldet".*

*"5) »**affaldsproducent**«: enhver, hvis aktivitet frembringer affald (den oprindelige affaldsproducent), eller enhver, der foretager en forbehandling, blanding eller andet, som medfører en ændring af dette affalds karakter eller sammensætning*

*6) »**affaldsindehaver**«: producenten af affaldet eller den fysiske eller juridiske person, der er i besiddelse af affaldet*

5) og 6) findes også i affaldsbekendtgørelsen. "forureneren betaler-princippet" ikke defineret i affaldsbekendtgørelsen, men er et princip, der ofte bruges, når der argumenteres for en større sammenhæng mellem konkret brug og betaling for brug af genbrugspladsen.

Ingen af begreberne synes entydige. Uanset dette, vil en fælles forståelse være hensigtsmæssig. Forståelsen/fortolkningen kan have stor indflydelse på valg af løsningsmodeller, herunder modellernes konsekvenser på de forskellige elementer. Er nogle forståelser/fortolkninger mere hensigtsmæssige end andre?

Hertil kommer at henholdsvis erhvervs- og husholdningsaffald i bekendtgørelsen defineres som affald, der kommer fra henholdsvis virksomheder eller husholdninger. Næppe overraskende, men hvad betyder det for ovennævnte diskussion?

Forureneren betaler?

Hvor langt vil man forfølge det princip, og hvilke konsekvenser vil man acceptere? Hvor stor skal graden af sammenhæng være mellem betalingen og ydelsen?

Hvad dækker gebyret?

Skal de tilmeldte betale alle omkostninger til ordningen, inklusive kontrol og kapacitetsgebyr?

Må ikke tilmeldte virksomheder opkræves gebyr til fx kapacitetssikkerhed og kontrol?

Hvad kan kontrolleres og i hvilket omfang?

Målet med kontrollen må være, at undgå brugere på genbrugspladsen, der ikke er tilmeldt. Det alt overskyggende problem i den øvelse er, at for mange affaldsfraktioner kan man ikke se, om det kommer fra en husholdning eller en virksomhed.

Diskussionen af kontrolniveauet er uafhængig af, hvordan virksomheden tilmelder sig. Det er jo de ikke tilmeldte, man er på "jagt" efter. Så man kan ikke umiddelbart sige, at nogle måder at tilmelde sig på, gør det lettere at finde "synderne".

Alternativt kan man lade køretøjet være bestemmende for, om der er tale om husholdnings- eller erhvervsaffald. Så fanger man dem, der er for "dovne" til at flytte affald fra deres erhvervskøretøj til deres private køretøj.

Et andet alternativ er, at køretøjet aflæses elektronisk, når det kører ind på genbrugspladsen. Er det registreret som erhvervskøretøj betales, og er det et privat køretøj betales ikke. I den sammenhæng bør det undersøges hvor mange erhvervskøretøjer der er i Danmark, hvor mange der har krog og hvor mange der tilhører håndværkere/gartnere (hvis det kan lade sig gøre).

Det har betydning, hvor meget tid man vil bruge på kontrol og på at bevise, om der nu er tale om erhvervs- eller husholdningsaffald. Hvor mener arbejdsgruppen, niveauet bør ligge?

Hvad kan motivere kommunen/selskabet til at opprioritere en kontrol, der i langt overvejende grad alene giver problemer, herunder flere konflikter med brugerne?

Et helt jordnært problem går på, hvordan man i praksis skal gennemføre kontrollen og hvem der skal gøre det?

Det bedste vil være at finde en metode, der gør det muligt at skelne husholdningsaffald fra erhvervsaffald.

(Fælles)kommunalt råderum

Hvor præcist skal ordningen beskrives i bekendtgørelsen? Skal der blot stå, at kommunen skal lave en tilmeldeordning for virksomheder, eller skal der være tale om meget udtømmende og detaljerede bestemmelser?

Adgangskrav/begrænsning

Skal der sættes adgangskrav i forbindelse med tilmeldeordningen? Skal der laves særlige pladser til virksomheder? Skal der laves særlige pladser til udvalgte fraktioner?

Ulovlig brug af genbrugspladserne

Hvad skal der ske med en virksomhed, der bruger pladsen, men som ikke er tilmeldt?

Ordninger for elskrot

Virksomheder har tilsyneladende pligt til at aflevere elskrot, der i art og mængde kan sidestilles med elskrot fra husholdninger i den kommunale indsamlingsordning (typisk genbrugspladsen). Efter vores opfattelse, kan kommunerne ikke fritage virksomhederne for benyttelsespligten. Derfor har kommunen også pligt til at opkræve et gebyr til ordningen fra virksomhederne.

Er der her et potentielt problem i forhold til en tilmeldeordning for virksomheder?

21. marts 2011

Bemærkninger vedrørende hjemler til at etablere en tilmeldeordning for virksomheder til genbrugspladser

RenoSam vil gerne sikre sig at følgende tekst, eller en tekst med et tilsvarende indhold, indgår som en del af resultaterne fra ministerens arbejdsgruppe.

"RenoSam er af den opfattelse, at læser man alene i miljøbeskyttelsesloven, så er der næppe tvivl om, at der er hjemmel til at etablere tilmeldeordninger for virksomheder. Det var der i øvrigt også før miljøbeskyttelsesloven blev ændret i 2009.

Ved lovens fremsættelse fremgik hensigten med lovændringerne af bemærkningerne til lovforslaget (L 152). Lovbemærkningerne kan vanskeligt læses anderledes end, at hensigten har været at etablere en ordning for virksomheders adgang til genbrugspladser, der er baseret at alle virksomheder i udgangspunktet betaler for at ydelsen stilles til rådighed.

Af bemærkningerne fremgår det ligeledes, at virksomheder kan blive fritaget for at betale for at denne ydelse stilles til rådighed under forskellige forudsætninger.

Men det afgørende er, at systemet er baseret på at virksomheder som udgangspunkt er tilmeldt og kan/skal opnå fritagelse under visse omstændigheder. Dette er da også i fin overensstemmelse med den politiske aftale fra juni 2007 samt fx Miljøstyrelsens vejledende udtalelse af 17. februar 2010.

Det system man nu vil lave, er baseret på det stik modsatte. Nemlig at man som virksomhed skal tilmelde sig for at kunne benytte genbrugspladserne.

Uanset om der er hjemmel i miljøbeskyttelsesloven til at lave en tilmeldeordning eller ej, er det i modstrid med de hensigter der lå bag lovforslaget.

Det er RenoSams opfattelse, at denne form for lovgivning er uhensigtsmæssig. Vi er naturligvis bekendt med, at forligsparterne er enige om, at der nu skal etableres en tilmeldeordning for virksomhederne.

NOTAT

RenoSam
Vesterbrogade 24, 2. tv.
1620 København V
Telefon 4675 6661
renosam@renosam.dk
www.renosam.dk

Vi skal derfor opfordre Miljøstyrelsen til at sikre at der er sammenhæng mellem den hensigt der er med miljøbeskyttelsesloven, og de regler man udsteder med hjemmel i miljøbeskyttelsesloven.

Vi har alle en interesse i, at have fast juridisk grund under fødderne, når de nye regler, i form af en ændret affaldsbekendtgørelse, bliver udstedt."

21. marts 2011

Bemærkninger vedrørende hjemler til at etablere en tilmeldeordning for virksomheder til genbrugspladser

RenoSam vil gerne sikre sig at følgende tekst, eller en tekst med et tilsvarende indhold, indgår som en del af resultaterne fra ministerens arbejdsgruppe.

"RenoSam er af den opfattelse, at læser man alene i miljøbeskyttelsesloven, så er der næppe tvivl om, at der er hjemmel til at etablere tilmeldeordninger for virksomheder. Det var der i øvrigt også før miljøbeskyttelsesloven blev ændret i 2009.

Ved lovens fremsættelse fremgik hensigten med lovændringerne af bemærkningerne til lovforslaget (L 152). Lovbemærkningerne kan vanskeligt læses anderledes end, at hensigten har været at etablere en ordning for virksomheders adgang til genbrugspladser, der er baseret at alle virksomheder i udgangspunktet betaler for at ydelsen stilles til rådighed.

Af bemærkningerne fremgår det ligeledes, at virksomheder kan blive fritaget for at betale for at denne ydelse stilles til rådighed under forskellige forudsætninger.

Men det afgørende er, at systemet er baseret på at virksomheder som udgangspunkt er tilmeldt og kan/skal opnå fritagelse under visse omstændigheder. Dette er da også i fin overensstemmelse med den politiske aftale fra juni 2007 samt fx Miljøstyrelsens vejledende udtalelse af 17. februar 2010.

Det system man nu vil lave, er baseret på det stik modsatte. Nemlig at man som virksomhed skal tilmelde sig for at kunne benytte genbrugspladserne.

Uanset om der er hjemmel i miljøbeskyttelsesloven til at lave en tilmeldeordning eller ej, er det i modstrid med de hensigter der lå bag lovforslaget.

Det er RenoSams opfattelse, at denne form for lovgivning er uhensigtsmæssig. Vi er naturligvis bekendt med, at forligsparterne er enige om, at der nu skal etableres en tilmeldeordning for virksomhederne.

NOTAT

RenoSam
Vesterbrogade 24, 2. tv.
1620 København V
Telefon 4675 6661
renosam@renosam.dk
www.renosam.dk

Vi skal derfor opfordre Miljøstyrelsen til at sikre at der er sammenhæng mellem den hensigt der er med miljøbeskyttelsesloven, og de regler man udsteder med hjemmel i miljøbeskyttelsesloven.

Vi har alle en interesse i, at have fast juridisk grund under fødderne, når de nye regler, i form af en ændret affaldsbekendtgørelse, bliver udstedt."

Løsninger på hovedproblemstillinger i tilknytning til valg af model for tilmeldeordning

Indledning

Ved etablering af den kommende tilmeldeordning er der en række væsentlig problemstillinger, der skal finde sin løsning for at tilmeldeordningen kan fungere i praksis. På første møde i arbejdsgruppen var der enighed om, at problemstillingerne kan samles under følgende overskrifter:

1. Tilmelding
2. Betaling
3. Gebyrberegning og -opkrævning
4. Kontrol
5. Adgang/begrænsninger
6. Dataindberetning

I sidste ende skal der træffes en række valg imellem de forskellige løsninger indenfor hver af disse overskrifter. For at kvalificere disse valg aftalte arbejdsgruppen, at disse løsninger hver især skal belyses ud fra en række parametre, som arbejdsgruppen er enig om er vigtige:

- *Administrative og økonomiske konsekvenser*
 - I kommunen
 - For virksomhederne
 - På pladsen
- *Miljømæssige konsekvenser (herunder risiko for henkastet affald)*
- *Juridiske konsekvenser (hjemmel/tilsyn/straf mv.)*
- *Andre væsentlige konsekvenser (ensartethed/konkurrencesituation, forureneren betaler mv.)*

Det bemærkes, at løsningerne på de forskellige områder griber ind i hinanden. Det har f.eks. betydning for valg af kontrolsystem, om man har valgt et tilmeldingssystem, der går ud på forudgående tilmelding eller tilmelding ved fremmøde på pladsen. I førstnævnte situation vil det være muligt

at kontrollere via overvågningskamera og kontrol af, om indehaveren af bilen er tilmeldt, men det kan ikke lade sig gøre, hvis man ikke skal være tilmeldt.

Endvidere bemærkes, at det endelige valg af model for tilmeldeordning vil fremkomme ved at stykke en samlet løsning sammen via løsninger på hovedproblemstillingerne.

På andet møde i arbejdsgruppen skal arbejdsgruppen sikre en bred belysning og drøftelse af hver af hovedproblemstillingerne og de løsningsmuligheder, der ligger under hver overskrift. Dernæst vil der blive skrevet papirer med forslag til samlede løsninger, som kan drøftes på tredje møde.

Man skal være opmærksom på, at der også bør inddrages et tidsperspektiv i de modeller der peges på. Kræver løsningerne anlægsinvesteringer, nye IT-systemer, efteruddannelser af medarbejdere og lignende vil det alt andet lige kræve mere tid at implementere løsninger, end hvis løsninger kan tage udgangspunkt i de nuværende ordninger og pladsernes nuværende indretning.

Vælger man at pege på løsninger, der ikke tidligere er afprøvet (med succes), bør man være forsigtig med at gøre dem landsdækkende i et og samme hug. Her bør det overvejes om man ikke først skal lave nogle "testkørsler", så man er nogenlunde sikker på at den nye model vil fungere i praksis.

Da genbrugspladserne primære brugere er borgerne, bør hver problemstilling/løsning indeholde en vurdering af konsekvenserne for borgernes.

Problemstilling 1: Tilmelding

Kernen i den nye model er, at virksomheder via en tilmeldeordning får et frit valg: De beslutter selv, om de vil anvende og betale for genbrugspladsen. Der skal etableres et system for denne tilmelding: Hvordan skal det indrettes praktisk, teknisk og administrativt.

Der knytter sig en række spørgsmål til denne problemstilling, der kan have stor betydning for ordningens samlede funktion og udformning.

- *Hvem er tilmeldt – virksomhedsejeren, de ansatte, et eller flere af virksomhedens køretøjer eller?*
- *Hvor længe er man tilmeldt?*
- *Skal man selv tilmelde sig hvert år eller skal man melde sig "ud"?*
- *Kan man tilmelde sig til en hver tid?*
- *Hvordan kan man på pladsen se/registrere om (erhvervs?)-køretøjet der kommer er tilmeldt?*
- *Må kommunen sætte tilmeldingsfrister eller sige nej af andre grunde?*
- *Skal man tilmelde sig til et centralt register? Kender eksempler på, gerne fra andre sektorer, at virksomheder tilmelder sig et centralt register, for at benytte (fælles)kommunale ordninger?*
- *Tilmelder man sig til alle genbrugspladser i hele landet?*

Spørgsmålene skal ikke nødvendigvis besvares i arbejdsgruppen, da man jo også kan beslutte, at det fortsat er op til de enkelte kommuner og selskaber at tage stilling til denne type problemstillinger.

Det bemærkes også, at det valgte tilmeldesystemet principielt set er uden betydning for i hvilket omfang borgere eller virksomheder skal kontrolleres. Men det har betydning for, hvordan kontrollen skal foregå.

Løsning A (tilmelding på forhånd)

Løsningen er meget lig det man gør i dag, men naturligvis med den forskel at virksomhederne nu skal tilmelde sig aktivt (og ikke søge fritagelse).

Kort beskrivelse af løsningen

Tilmelding for et år ad gangen ved på forhånd at henvende sig til kommunen. Virksomheden modtager dokumentation for tilmeldingen. Denne dokumentation kan antage forskellig karakter alt efter behovet for kontrol og betalingssystem (Årskort, klistermærke, elektroniske kort, vejekort, klippekort mv.). Dokumentationen kan knytte sig til en person, en virksomhed, et køretøj eller lign. Den valgte løsning hænger nøje sammen med løsninger for kontrol og opkrævning.

En variant kan her være, at der etableres en central IT-løsning evt. i tilknytning til CVR-systemet, Affaldsregistret eller på anden måde, hvor tilmeldinger samles for hele landet. Dette kan evt. gøres således, at tilmeldingen kan ske hurtigt og let via en pc eller evt. en smartphone. Tilmeldingerne administreres centralt, hvorfra der udstedes elektroniske kort, der giver adgang til pladsen. Via elektronikken registreres det enkelte besøg, og der sker betaling i overensstemmelse med det valgte betalingssystem. Denne løsning læner sig op ad "brobizz-systemet".

Vejle har forsøgt sig med et system, hvor man tilmeldte sig ved at lade sit køretøj registrere elektronisk. Var man registreret gik bommen op. Et system hvor kontrollen med køretøjet, men ikke med affaldet, er enkle. Det vil være nødvendigt med en nærmere undersøgelse af, hvilke muligheder der ligger i at gøre et sådan system nationalt, herunder indsamle erfaringer fra lignende systemer og vurdere de økonomiske konsekvenser.

En lignende mulighed er at bruge centralregisteret for motorkøretøjer (CRM). Her registreres oplysninger om køretøjer og deres ejerforhold. En aflæsning af nummerpladen kan således bruges til at bestemme om det er en borger eller en virksomhed. Ingen kontrol er nødvendig og gebyroprkrævningen sendes til ejeren af bilen. En eventuel kontrol af affaldet er ikke løst. "CRM-løsningen" kræver dog også en grundig vurdering, herunder sammenhæng med opkrævning af gebyr via CVR og om reglerne om CRM's og dets funktionalitet overhoved gør en sådan løsning mulig.

i. I kommunen

Systemet vil forde, at kommunen foretager en administration i tilknytning til tilmeldingerne. Virksomhederne skal formentlig gøres opmærksom på ordningen måske på et bestemt tidspunkt forud for et nyt kalenderår (og løbende hvis der er plads), og der skal etableres et (formentlig elektronisk) system, hvor de tilmeldte virksomheder indføres, samt udstedes dokumentation (årskort, klistermærke mv.). Da der er tale om årlige tilmeldinger, vil der årligt skulle gennemføres administration i tilknytning til ordningen.

Tilmeldingerne på forhånd vil give kommunen mulighed for at kunne beregne kapacitetsbehovet.

Kapaciteten på genbrugspladserne er ikke noget man lige skruer op og ned for. Skal kommunerne indrette kapaciteten således at alle virksomheder kan være tilmeldt, giver det i praksis ikke mening at beregne kapacitetsbehov. Der vil alene kunne justeres på fx den enkelte plads' bemanding og åbningstider.

I sin yderste konsekvens kan kommunen det ene år oplever at ingen virksomheder er tilmeldt, mens alle virksomheder er tilmeldt året efter.

I kommunen får det system der etableres, stor betydning for kontrolmulighederne og selve opkrævningen, se herom nedenfor.

Der vil formentlig skulle investeres i et elektronisk system, der skal udvikles og vedligeholdes i hver kommune. Dette vil ikke være tilfældet, hvis der vælges en central løsning, hvorfra den enkelte kommune kan trække oplysninger til brug for planlægning, betaling mv. I så fald vil staten få etablerings- og driftsudgifter i tilknytning til systemet.

Under alle omstændigheder vurderes disse konsekvenser ikke at være særlig store.

Om denne vurdering er korrekt, bør undersøges nærmere. Det bør således undersøges, hvilke muligheder der er for denne type løsninger, hvad de koster, hvad de kræver af (IT)-teknologi, m.v.

Kommunen skal nødvendigvis kunne fortælle virksomhederne, hvad størrelsen på gebyre(ne) er, når virksomhederne tilmelder sig. Da det næppe er muligt på forhånd at vide, hvor meget og hvilke typer affald virksomhederne kommer med, må gebyre(ne) fastsættes på baggrund af kvalificeret skøn. Det minder meget om den måde, kommunerne hidtil har fastsat gebyre(ne) på. Betaling på forhånd, kan således gøre det vanskeligt at skabe direkte sammenhæng mellem den konkrete virksomheds betaling og brug.

Dette kan (muligvis) imødekommes ved at stille krav til virksomhedens konkrete besøg på genbrugspladsen. Fx højst 10 besøg, max X kilo pr. gang eller år eller forbud mod at aflevere særlige fraktioner. Bagsiden ved det er, at de medfører øget krav om kontrol med det affald virksomhederne kommer med.

ii. For virksomhederne

Virksomhederne skal på forhånd tage stilling til, om de vil være tilmeldt og forholde sig på den af kommunen anviste måde, og de skal have tilmeldt sig. Der er herved bureaukrati, frister osv. at overvinde, før der er adgang til pladsen. Dette vurderes at være meget begrænset. Udgifterne til etablering og administration af et tilmeldesystem vil via gebyrerne havne hos de tilmeldte virksomheder. Det vurderes at være meget begrænsede udgifter for den enkelte virksomhed.

Kræves et synligt bevis på, at man er tilmeldt, kan man håbe at det føre til lidt selvjustits virksomhederne i mellem. Altså at der ses skævt til virksomheder der (forsøge at) bruge pladsen, hvis de ikke er tilmeldt.

iii. På pladsen

Når tilmeldingen er sket, vil der være behov for, at også pladsen er bekendt med, at en virksomhed er tilmeldt, men derudover vil valget af tilmeldingssystem ikke i sig selv få den store betydning for pladsen. Konsekvenserne for pladsen vil navnlig knytte sig til valget af løsning vedr. kontrol og betaling, se herom nedenfor.

Miljømæssige konsekvenser

Løsningen kan gøre det vanskeligt for en virksomhed at komme af med affald "nu-og-her", idet der vil være noget bureaukrati, der skal være gennemført først. Men hvad virksomheden evt. gør med affaldet som alternativ, kan der ikke noget sikkert om.

Problemet kan under alle omstændigheder ikke være særlig stort. Det kan løses ved at vælge en central tilmeldelsesning med let adgang via en hjemmeside, smartphone mv.

Juridiske konsekvenser (hjemmel, tilsyn, straf m.v.)

Det er Miljøstyrelsens vurdering, at der er hjemmel til at etablere en tilmeldeordning, herunder også i på den form, der foreslås her.

Andre konsekvenser (ensartethed/konkurrencesituation, forurenere betaler mv.)

Hvis det er denne model der besluttet, vil ønsket om ensartethed forde, at det bliver samme løsning i alle landets kommuner. Det er en politisk afvejning.

Der vil derudover være forskellige muligheder for at give kommunen valgfrihed i valg vedr. systemer indenfor den besluttede løsning, selv fastsætte frister mv. Jo større valgfrihed, jo mindre ensartethed fra kommunen til kommune. Det vil i sidste ende også være en politisk afvejning.

Reaktioner fra aktørerne

KL

KL anfører generelt, at statens rolle i eventuelle løsninger bør indgå under de enkelte punkter. Fx under tilmelding, hvor der ønskes en central løsning over fx virk. dk, eller lignende for at sikre ensartetheden.

DTL

Ses der på erfaringer fra 2010, hvor rigtig mange virksomheder søgte om fritagelse, må man antage, at ikke mange virksomheder vil tilmelde sig pladsen ved model A (årlig fremadrettet tilmelding med deadline).

Løsning B (tilmelding på forhånd eller ved fremmøde på pladsen)

Kort beskrivelse af løsningen

Tilmelding for et år ad gangen ved på forhånd at rette henvendelse til kommunen (eller melde sig til centralt) som under A eller tilmelding for et år ad gangen ved fremmøde på pladsen. Ved fremmødet foretages den fornødne registrering og den pågældende virksomhed bliver indført i tilmelderegistret. Virksomheden modtager dokumentation (årskort eller lign.), og herefter fungerer denne løsning som beskrevet under A.

Administrative og økonomiske konsekvenser

i. I kommunen

Udover de konsekvenser, der er beskrevet under løsning A vil denne model kunne rumme en udfordring i og med, at man ikke med sikkerhed ved, hvor mange der bliver tilmeldt. Dermed kan kommunen have problemer med at forudsige kapaciteten.

Der skal etableres et system, som gør at man kan tilmelde sig via pladsen. Det kræver alt andet lige mere administration.. Kapacitetsspørgsmålet er vel det samme som under løsning A, så længe tilmeldingsfristerne er de samme i begge løsninger.

Kan man derimod tilmelde sig for et år ad gangen hele året, er vurderingen korrekt. Det vil i givet fald betyde at man skal have en registrering af, hvornår på året virksomhederne er tilmeldt, og dermed hvornår deres "abonnement" udløber.

Det indebærer også en kontroludfordring, når tilmeldingen ikke gælder for et kalenderår ad gangen, men fra den dato, man er tilmeldt.

ii. For virksomhederne
Kun positive: En nem og ubureaukratisk løsning.

Er det nemmere og mindre bureaukratisk end løsning A - vel højst marginalt.

iii. På pladsen
Her skal der være et system for modtagelse af "nye medlemmer", som skal administreres.

Et sådan system kræver ressourcer, omskoling, koordination (med kommunens myndighedsdel), eventuel IT-baseret løsninger eller lignende.

Miljømæssige konsekvenser

Det vil være nemt nu og her at komme af med affald på genbrugspladsen uden forudgående bureaukrati.

Under forudsætning af, at virksomheden er indstillet på at tilmelder sig et helt år.

Juridiske konsekvenser (hjemmel, tilsyn, straf m.v.)

Som under A.

Andre konsekvenser (ensartethed/konkurrencesituation, forureneren betaler mv.)

Som under A.

Løsning C (ingen tilmelding)

Måske skal denne løsning ikke med her, da den jo handler om, hvordan man kan betaler direkte hver gang man bruger genbrugspladsen. Fx kunne den placeres i afsnittet "betaling".

Kort beskrivelse af løsningen

Man kunne strække begrebet tilmeldeordning langt og så foreslå en model, der alene baseres på, at kommunen stiller en genbrugsplads til rådighed for virksomhederne, og alle der møder op på pladsen, skal betale for det de afleverer. Man er således alene "tilmeldt" fra gang til gang, og der sker som udgangspunkt ikke registrering af brugerne ud over hvad betalingssystemet evt. kræver.

Denne model vil være et naturligt valg, hvis man samtidig vælger det betalingssystem, der indebærer, at man betaler efter afleveret art og mængde affald. Det vil endvidere være vanskeligt at vælge denne løsning, hvis man ikke samtidig er parat til at give virksomheder fra andre kommuner adgang, idet det vil være vanskeligt at kontrollere virksomhedernes adresse.

Administrative og økonomiske konsekvenser

i. I kommunen

Hvis der ikke sker registrering af den enkelte virksomhed på forhånd eller ved fremmødet, vil der ikke være registreringsudgifter. Men hvis der slet ikke sker registrering, skal der nødvendigvis ske betaling på stedet, hvilket fordrer andre former for systemer (dankortterminale eller lign).

Derudover vil det også i denne model være vanskeligt at forudsige kapacitetsbehovet.

ii. For virksomhederne

Der vil som udgangspunkt ikke være negative konsekvenser for virksomhederne, der vil få en nem og ubureaukratisk adgang. Alt efter den fysiske indretning, jf. nedenfor om konsekvenserne på pladsen, kan der dog opstå kødannelser mv.

iii. På pladsen

Problemet med at forudsige kapacitetsbehovet kan efter omstændighederne give en del praktiske problemer på pladsen. Det vil i sidste ende kunne være væsentligt at sikre et godt flow igennem pladsen, for at der ikke opstår kødannelser mv. Dette hænger også meget sammen med andre forhold, herunder pladsens fysiske indretning, betalings- og kontrolsystem mv., men den manglende mulighed for at forudsige kapacitetsbehovet vil kunne bidrage til praktiske problemer

Miljømæssige konsekvenser

Som under B

Juridiske konsekvenser (hjemmel/tilsyn/straf mv.)

Som under A og B.

Andre konsekvenser (ensartethed/konkurrencesituation, forurenere betaler mv.)

Det vil efter omstændighederne kunne få en betydning for konkurrencesituationen imellem genbrugspladsen på den ene side og private transportører, indsamlingsvirksomheder og behandlingsanlæg på den anden. Hvis virksomheden ikke via en tilmelding er bundet til at bruge og betale for genbrugspladsen et år ad gangen, vil udsigten til at kunne vælge en anden løsning end genbrugspladsen være større.

Det bør uddybes, hvad styrelsen mener med "konkurrencesituationen". Hvilken konkurrence er det man forestiller sig der skal (eller ikke skal) være mellem genbrugspladserne og de private transportører?

Reaktioner fra aktørerne

Dansk Byggeri

Dansk Byggeri er fortalere for løsning C, hvor virksomheden bliver tilmeldt, når den benytter systemet på pladsen. Dette svarer til det, der gælder ved aflevering af affald hos private modtageanlæg.

DTL

Løsning C foretrækkes af DTL, da det giver mulighed for, at virksomheden let kan vælge genbrugspladsen til.

RenoSam

Renosam efterspørger en oversigt, der illustrerer antallet af og sammensætningen af virksomheder i Danmark. Herunder et bud på, hvor mange der potentielt vil tilmelde sig genbrugspladserne.

Problemstilling 2: Betaling

Der skal vælges en model for virksomhedernes betaling for at bruge genbrugspladsen. Dette er et meget centralt element i den fremtidige model, og forligskredsen har tilkendegivet, at der ønskes en model, hvor der er en tæt sammenhæng imellem brugen og betalingen. Derudover har man tilkendegivet, at man ønsker 2 – 3 forskellige modeller for betalingen forelagt, herunder en der omhandler betaling efter afleveret art og mængde affald.

Det er herved en nøgleopgave for arbejdsgruppen at opstille, belyse og drøfte forskellige betalingsmodeller. Udover "art og mængde" kan der tænkes en række forskellige: Betaling af et gebyr fastsat efter en fordelingsnøgle, betaling pr. læs, fast pris pr. besøg (klippekort) mv.

Løsningsforslagene til denne problemstilling, bør også beskrives på en måde, så man kan se løsningerne for sig. Der kan være forskel på hvordan en løsning ser ud på papiret og i praksis.

Det vil være uhensigtsmæssigt med en løsning, der indebærer at der er penge (kontanter) på pladsen.

Aktørernes synspunkter

KL

Det er en vigtig forudsætning at få nogle nøgletal, som arbejdsgruppen er enige om, og som er væsentlige for den eller de løsninger, der anbefales. Fx antallet af virksomheder der kan forventes at tilmelde sig sammenholdt med de omkostninger der vil være ved etablering og drift. Dermed vil der komme nogle bud på gebyrstørrelser for virksomheder og borgere ved forskellige løsninger/modeller. Der er 300.000 erhvervsaktive virk. i cvr. Hvordan forventer vi skønsmæssigt de enkelte brancher vil fordele sig? Der er 2.6 mio. husstande at tage hensyn til. I valg af løsning vil KL foreslå, at der laves nogle business cases der kan vise en forventelig gebyrstørrelse for henholdsvis husholdninger og erhverv ved de forskellige modeller/løsninger i form af tilmeldeordninger.

DTL

DTL finder ikke, at genbrugspladserne på nogen måde skal sigte imod at være affaldsproducenter totalløsning. Jo mere genbrugspladserne åbner op for erhvervets affald, jo mere skal genbrugspladserne og de private virksomheder sikres en ligelig konkurrence, dvs. øget kontrol, nøje overensstemmelse mellem benyttelse og betaling, og ens krav til dataindberetninger, der er en omkostningstung aktivitet i de private virksomheder.

Endelig finder DTL det afgørende, at virksomheder i forskellige erhvervssegmenter ligestilles til fulde (fx kører både håndværkere og vognmænd med bygge- og anlægsaffald samt have-park affald fra husstande, og vognmanden kører affaldet, når borgerne selv har forestået ombygningen.)

Således mener DTL ikke, at det er relevant at tale om særlige udfordringer for visse erhvervssegmenter. Der kan alene være basis for at diskutere særlige udfordringer ved visse fraktioner eller affald fra visse kilder.)

Løsning A (efter afvejet art og mængde)

Kort beskrivelse af løsningen

Modellen er karakteriseret ved, at virksomhederne betaler for den art og mængde af affald, som afleveres på genbrugspladsen. Modellen består i, at genbrugspladsen indrettes med en vægt, så betalingen kan beregnes efter art og mængde.

Modellen kan etableres i forskellige varianter. Den mest vidtgående vil indebære, at affaldet afvejes fraktion for fraktion, idet der afregnes forskellige takster for de forskellige fraktioner, alt efter hvilke behandlingsudgifter den enkelte fraktion giver anledning til. En mindre vidtgående variant vil være, at der alene opereres med to arter af affald, som skal afvejes og afregnes hver for sig (f.eks. farligt affald og andet affald).

Modellen vil formentlig stille særlige krav til kontrolsystemet, idet der vil være et betydeligt incitament til at aflevere affald udenom vægten, og derved undgå betalingen, se herom nedenfor problemstilling 4.

Administrative og økonomiske konsekvenser

i. I kommunen

Modellen forudsætter, at der investeres i vægt til [mindst én] genbrugsplads i kommunen. Der vil herved være engangsudgifter for kommunerne til indkøb af vægt og dertil knyttet udstyr. En samlet løsning med vægt, bom, vejeterminal, software mv. på en genbrugsplads i Allerød Kommune har Cowi beregnet til ca. 400.000 kr.. Der vil endvidere være løbende udgifter til vedligehold, justering mv.

Der vil endvidere kunne blive behov for at ansætte mere personale på genbrugspladsen, idet der skal foretages afvejninger mv. Dette afhænger dog også af, hvilket system der vælges herunder kontrolsystemet. Endvidere vil der skulle bruges resurser på at beregne prisen pr. fraktion.

De faktiske konsekvenser bør belyses nærmere. Der findes virksomheder der sælger sådanne anlæg. Vi har hørt at et system kan købes og anlægges for 300.000-500.000 kr. Mere præcist inkluderer det: (Nedgravet) vægt(e ved ind- og udgang), bom, vejeyesystem og lignende. .

Man skal tage stilling til, hvor mange forskellige fraktioner der skal betales specifikt for. Jo flere fraktioner, des mere administration kræver ordningen. Flere fraktioner har ligeledes konsekvenser for driften på pladsen.

Kommer en virksomhed med en fraktion, skal den over vægten to gange, to fraktioner kræver tre gange over vægten, tre fraktioner fire gange over vægten, etc, etc. Mellem hver overkørsel af vægten skal den fraktion der vejes lægges i den korrekte container på pladsen.

Kort sagt – jo flere fraktioner der skal vejes, des flere (økonomiske) ressourcer kræver det at drive ordningen, og des mere besvær giver den på pladsen. Selv en fraktion og dermed to vejninger, vil være besværligt på pladsen. Såvel pladsfolk som virksomheder skal "uddannes" til at bruge systemet.

Antager vi at den billigste model, hvor der også kun vejes en fraktion, koster omkring 400.000 at etablere og 50.000 i drift om året, er den årlige udgift 150.000 hvis afskrivningsperioden er 4 år (hvile-i-sig-selv-perioden). En afskrivningsperiode på 16 år medfører årlige udgifter på 75.000. Det giver en årlig driftsudgift på mellem 26 og 52 mio kr., under forudsætning af én vægt på hver genbrugsplads (350 genbrugspladser).

Brug af vægt ligger op til en ordning, hvor virksomheden betaler for hvert besøg på genbrugspladsen. Da man ikke ved, hvor mange der vil bruge vægten, vil det være vanskeligt på forhånd at fastsætte et retvisende gebyr pr. besøg. I værste fald er der ingen brugere.

Med den viden vi har om, hvor mange der tilmelder sig, vil det være ca. 200 virksomheder pr. kommune. Forestiller man sig, at det samme antal vil bruge vægten, skal de altså dække en årlig udgift på 150.000 (750 kr. pr. virksomhed) – inden de overhovedet er kørt ind på genbrugspladsen. Og for hver genbrugsplads i kommunen, der har en vægt stiger det årlige gebyr med 750 kroner. Med en afskrivningsperiode på 16 år er beløbet 375 kroner.

Til sammenligning kan nævnes, at det årlige gebyr for "øvrige virksomheder" i 2010 typisk lå mellem 600 og 1000 kroner – og der var ingen begrænsning i mængde eller art af det affald, de måtte aflevere.

*RenoDjurs havde inden 2010 en ordning, hvor alle virksomheder betalte det samme gebyr for at have adgang til genbrugspladsen. Gebyret var i 2009 på **XX kroner**.*

Det kan nok lade sig gøre at indrette en genbrugsplads, hvis indretning tager højde for at affaldet skal vejes i flere fraktioner. En sådan case kan vi godt beskrive, herunder hvad det koster. Men kendsgerningen er at stort set ingen genbrugspladser er indrettet med det formål, at skulle håndtere at en lille del af brugerne (virksomheder) skal betale efter art og mængde.

ii. For virksomhederne

Den sortering og evt. afvejning, der vil skulle ske vil – navnlig i den vidtgående variant – kunne gøre, at det tager noget tid for virksomhederne at få afviklet besøget på genbrugspladsen. Det afhænger dog helt af pladsen indretning, herunder om der samtidig skal være adgang både for virksomheder og private.

Det bør beskrives, hvordan pladsen skal være indrettet, hvis det ikke skal tage noget tid for virksomheden at afvikle besøget.

Derudover vil udgifterne til pladsens indretning med vægte og udstyr, særlige pladsforhold, evt. ekstra bemanning etc., via princippet om fuld brugerfinansiering og forureneren betaler princippet, skulle finansieres via de takster, som virksomhederne betaler.

Vægten og pladsindretningen er engangsudgifter, der vil skulle afskrives over en årrække. Evt. behov for ekstra bemanning vil være en løbende udgift.

iii. På pladsen

Modellen vil stille særlige krav til pladsens fysiske indretning, så de pågældende sorteringer og afvejninger kan foregå. Hvis modellen etableres i den mest vidtgående variant vil der blive et betydeligt behov for særlige pladsforhold til håndtering, idet affaldet skal sorteres i de pågældende fraktioner (f.eks. 10) og afvejes og afregnes særskilt, og det vil kræve en del mandskab. I spidsbelastningssituationer vil det stille store krav til pladsens indretning, hvis der skal undgås kødannelser.

I den mindre vidtgående variant vil disse konsekvenser blive mindre.

Det er kun meget få pladser, der er indrettet til en ordning med vægt og bom. Dette er naturligt, da indretning er tilrettelagt efter helt andre kriterier – nemlig at det skal være nemt og enkelt at aflevere og sortere sit affald.

Det gør besværet mindre, hvis der er to indkørsler – en for borgere og en (med vægt) for virksomheder. Det er næppe muligt på alle pladser, og kræver desuden anlægsinvesteringer.

Vægte har en vis usikkerhed. Afhængigt af kvaliteten ligger den efter vores oplysninger fra +/- 5 kilo og opad. Usikkerheden har betydning, da hensigten er at virksomhederne skal komme med mindre mængder.

Miljømæssige konsekvenser

Modellen gør det meget tydeligt, hvad det enkelte besøg koster.

Alt efter prisen vil det evt. medføre en ændret brugeradfærd i forhold til genbrugspladsen. Hvis det bliver meget dyrt at aflevere affald på genbrugspladsen, kan andre løsninger blive mere attraktive, men det er svært på forhånd at sige, om det er miljømæssigt bedre eller dårligere løsninger. Omvendt kan lave priser få virksomhederne til i højere grad at aflevere også det genanvendelige affald på genbrugspladsen i stedet for andre løsninger.

Juridiske konsekvenser (hjemmel, tilsyn, straf m.v.)

Miljøstyrelsen vurderer, at der er hjemmel til den pågældende betalingsmodel.

Andre væsentlige konsekvenser (ensartethed/konkurrencesituation, forureneren betaler mv.)

Hvis det er denne model, der besluttet, vil ønsket om ensartethed fordre, at det bliver samme løsning i alle landets kommuner. Det er en politisk afvejning.

Der vil derudover være forskellige muligheder for at give kommunen valgfrihed f.eks. hvor vidtgående en løsning, man ønsker (separat afvejning og afregning af alle fraktioner eller kun en inddeling i to fraktioner). Jo større valgfrihed, jo mindre ensartethed fra kommune til kommune. Det vil i sidste ende også være en politisk afvejning.

Under alle omstændigheder vil taksten ikke blive helt ens, idet de forskellige kommuner vil have forskelligt serviceniveau, og derved forskellige udgifter til genbrugspladserne, som vil afspejle sig i forskellige takster.

Modellen vil endvidere kunne have konsekvenser for konkurrencen mellem kommunale genbrugspladser og private vognmænd/anlæg, idet betalingen for det enkelte besøg bliver meget synlig, hvorved der kan opstå reel konkurrence imellem genbrugspladsen og private affaldsvirksomheder.

Derudover vil modellen skabe en tæt sammenhæng mellem brug af genbrugspladsen og betalingen herfor. Der er derfor god overensstemmelse med "forureneren betaler princippet", men det forudsætter, at der etableres et kontrolsystem, så erhvervsaffald ikke snydes ind forklædt som husholdningsaffald.

Aktørernes synspunkter

Dansk Byggeri

Dansk Byggeri foretrækker løsning A om afvejning og afregning efter art og mængde i en praktisk udformning. Hvis affaldet ikke er sorteret, betaler den erhvervsdrivende en afgift der modsvarer, hvad håndtering i et sorteringsanlæg vil koste.

Renosam

Ifølge RenoSams oplysninger koster en bom/vægt fra 400.000-500.000 kr. Hertil kommer løbende drift og vedligehold. Det må antages, at en person konstant skal holde øje med bom/vægten. Afhængigt af genbrugspladsens åbningstider vil personaleomkostningerne sandsynligvis ligge mellem 300.000 og 600.000. Et skøn er, at et system med bom/vægt koster ca. 400.000 kr/pr. år pr. genbrugsplads.

Konkurrencevinklen bør endvidere drøftes nærmere, herunder bør de forskellige vilkår for en privat vognmand og genbrugspladsen præciseres. Ønsker vi at give de to parter ens vilkår, skal det drøftes, hvordan det gøres.

Håndværksrådet

Den vidtgående model vil være alt for administrativt tung til at kunne fungere tilfredsstillende for virksomhederne. Den mindre vidtgående vil være at foretrække at administration, kontrol, økonomi. Priserne skal holdes nede, så det bliver billigt og derved attraktivt for virksomhederne, det vil gavne miljøet. Ensartetheden er vigtig.

KL

Betalingen efter art og vægt bør i høj grad stemme overens med forureneren betaler princippet. Løsning A vurderes umiddelbart at have meget store administrative og økonomiske omkostninger og at have negative miljømæssige konsekvenser.

DTL

Løsningen med dankortbetaling/faktura pr. besøg styrker konkurrenceligheden mellem offentlig og privatvirksomhed ved i højeste grad at skabe sammenhæng mellem benyttelse og betaling.

Løsning B (Abonnementsordning – årskortmodel eller lign.)

Her skal henvises til vores bemærkninger under "Tilmelding" Løsning A.

Kort beskrivelse af løsningen

Modellen består i, at virksomheder som ønsker at benytte genbrugspladser tilmelder sig ordningen og derefter betaler et fast årligt beløb (et abonnement). Dette gebyr skal afspejle brugen af genbrugspladsen under den ene eller den anden form. Der kan tænkes en række varianter for fastsættelse af gebyrets størrelse:

- En fast fordelingsnøgle i bekendtgørelsesform, som vi kender det i dag (evt. med en ændret nøgle), hvor forskellige kategorier af virksomheder betaler forskellige beløb evt. kombineret med forskellige former for mængdebegrænsning, begrænsninger på køretøjers antal eller størrelse mv. (se herom nedenfor om hovedproblemstilling 5).
- Kommunen vurderer i det enkelte tilfælde hvilken betalingskategori, den enkelte virksomhed skal placeres i.

Ud fra hvilke kriterier kan man fastlægge en fordelingsnøglen som sikrer en "bedre sammenhæng mellem brug og betaling", når antallet af tilmeldte og deres brug af pladsen ikke kendes på forhånd?

Hvem må bruge "abonnementet"?

Administrative og økonomiske konsekvenser

i. I kommunen

Konsekvenserne afhænger lidt af, hvilken variant der vælges. E fordelingsnøgle fastsat i bekendtgørelsesform er enkel for kommunerne (der dog stadig skal foretage den konkrete beregning på baggrund af fordelingsnøglen: Opgøre udgifterne og fordele dem efter fordelingsnøglen på antallet af betalingspligtige virksomheder).

Hvordan kan kommunerne på forhånd opgøre udgifterne, når de ikke kender antallet af tilmeldte virksomheder?

Det bemærkes at ordningen er nem at administrere, og at den ligger tæt op ad den ordning kommunerne har brugt mange ressourcer på at implementere i 2010 og 2011.

Hvis der vælges en variant, der lægger op til, at kommunen skal vurdere den enkelte tilmeldte virksomhed, vil de administrative konsekvenser blive betydelige, alt efter hvor mange virksomheder, der tilmelder sig.

Det er korrekt, men uanset dette, er det en svær øvelse på forhånd at vurdere hvor meget affald en gruppe/branche/kategori af virksomheder skaber af affald. Findes der undersøgelser, der har belyst dette spørgsmål – altså sammenhæng mellem virksomhed og "affaldsproduktion".

ii. For virksomhederne

Virksomhederne skal betale årsgebyret. Den enkelte kategori af virksomhed vil have store interesser i, om det bliver den ene eller den anden fordelingsnøgle, idet der kan forekomme store forskelle imellem betalingen i de forskellige kategorier.

Derudover vil de administrative konsekvenser, som ordningen har for kommunerne skulle betales af virksomhederne via gebyret.

iii. På pladsen

Denne model får som udgangspunkt ikke direkte konsekvenser for pladsen. Hvis der vælges en variant, hvor prisen for årskortet afhænger af afleverede mængder, antal besøg eller andet, kan der opstå særlige krav til pladsens indretning, administration eller lign.

Miljømæssige konsekvenser

Når man er tilmeldt, vil der være en enkel adgang til løbende at aflevere det affald, der nu engang opstår i virksomheden. Der vil ikke skulle betales i tilknytning til det enkelte besøg på genbrugspladsen, som vil kunne afvikles hurtigt og nemt (med mindre der skal kontrolleres særlige begrænsninger).

Juridiske konsekvenser (hjemmel/tilsyn/straf mv.)

Der vil være hjemmel.

Andre konsekvenser (ensartethed/konkurrencesituation, forureneren betaler mv.)

Hvis det er denne model (i en af sine varianter), der besluttet, vil ønsket om ensartethed fordre, at det bliver samme løsning i alle landets kommuner. Det er en politisk afvejning.

Hvis der ikke er mængdebegrænsninger vil der - alt efter prisniveauet - kunne ske en påvirkning af konkurrencesituationen i mellem genbrugspladsen og private løsninger (vognmænd, indsamlingsvirksomheder, private behandlingsanlæg mv.).

Aktørernes synspunkter

KL

Løsning B vurderes umiddelbar ikke gangbar, da fordelingsnøglen giver de samme problemer som den eksisterende regulering bygger på.

Løsning C (betaling pr. besøg –klippekortmodel)

Kort beskrivelse af løsningen

Modellen indebærer, at virksomhederne betaler en fast pris pr. besøg på genbrugspladsen. Modellen kan gennemføres ved, at man køber et "klippekort" eller en "engangsbillet" enten på pladsen eller på rådhuset. Prisen kan fastsættes på forskellig måde:

- Pr. læs med en (omtrentlig) angivelse af et maksimum (f.eks. op til 500 kg)
- Stort, mellem eller lille klip, der giver adgang til at aflevere omtrentlige mængder (200 kg, 500 kg, 1000 kg)
- Grønt, orange eller rødt klippekort, der koster forskelligt, alt efter hvilken art og mængde, man kommer med.
- Erhverv 1, erhverv 2, erhverv 3 eller erhverv 4 ud fra en vurdering af arter og mængder fra forskellige kategorier af virksomheder

Principperne for prisstrukturen kan fastsættes generelt i bekendtgørelsesform, hvorefter kommunen udregner priserne på klippekort i de forskellige kategorier. Pladspersonalet afgøre herefter ud fra objektive kriterier afgøre, om der skal bruges den ene eller den anden type klippekort.

Administrative og økonomiske konsekvenser

i. I kommunen

Der skal udarbejdes og administreres klippekort. Hvis der vælges en model, hvor betalingskategorier er arbejdet direkte ind i bekendtgørelsen, vil det være enkelt for kommunerne (det konkrete gebyr i de enkelte kommuner, skal dog fortsat beregnes på baggrund af udgifterne og antallet af tilmeldte).

Det gør det ikke nødvendigvis mere enkelt for kommunerne at betalingskategorierne er direkte indarbejdet i bekendtgørelsen og det gør det heller ikke mere retfærdigt (for virksomhederne). Kommunerne bør have de fornødne redskaber til at etablere en sådan løsning, så den passer bedst muligt til de specifikke forhold i kommunen/oplandet, herunder erhvervsstrukturen. Det er en fordel hvis kommunen selv kan fastlægge antallet af kategorier, herunder kategoriernes "indhold".

Hvis der vælges en variant, der lægger op til, at kommunen selv efter et skøn skal vurdere den enkelte tilmeldte virksomhed og indplacere denne i systemet, vil de administrative konsekvenser blive større.

ii. For virksomhederne

Virksomhederne skal betale prisen, og de kan have store interesser i, hvordan den nærmere differentiering af betalingen bliver fastsat/udmøntet, idet der kan forekomme store forskelle på priserne i de forskellige kategorier (rødt, orange, eller grønt kort/erhverv 1, 2 eller 3. mv.) .

Derudover vil de administrative konsekvenser, som ordningen har for kommunerne, skulle betales af virksomhederne via gebyret.

iii. På pladsen

Alt efter hvilken variant der vælges, bliver konsekvenserne på pladsen forskellige. Pladspersonalet skal afgøre, hvilket kort der skal bruges, hvis der er forskellige muligheder, men det afgørende for pladsen bliver (igen) hvilken kontrol, der ønskes i tilknytning til den valgte løsning. Hvis der vælges en model med rødt, orange grønt kort, kan der enten ønskes meget nøje kontrol, en skønsmæssig vurdering eller en stikprøvekontrol, se herom nedenfor under hovedproblemstilling 4.

Miljømæssige konsekvenser

Denne løsning vil – alt efter hvilken variant og kontrol der vælges - ligesom "art- og mængde-løsningen" gøre det meget tydeligt, hvad det enkelte besøg koster.

Alt efter prisen vil det evt. medføre en ændret brugeradfærd i forhold til genbrugspladsen. Hvis det bliver meget dyrt at aflevere affald på genbrugspladsen, kan andre løsninger blive mere attraktive, men det er svært på forhånd at sige, om det er miljømæssigt bedre eller dårligere løsninger. Omvendt kan lave priser få virksomhederne til i højere grad at aflevere også det genanvendelige affald på genbrugspladsen i stedet for andre løsninger.

Juridiske konsekvenser (hjemmel/tilsyn/straf mv.)

Der vurderes at være hjemmel til denne løsning.

Andre konsekvenser (ensartethed/konkurrencesituation, forurenere betaler mv.)

Hvis det er denne model (i en af sine varianter), der besluttet, vil ønsket om ensartethed forde, at det bliver samme løsning i alle landets kommuner. Det er en politisk afvejning, om man ønsker præcis samme variant, eller om man vil lade kommunerne vælge f.eks. imellem de forskellige varianter.

Hvis der ikke er mængdebegrænsninger vil der - alt efter prisniveauet. kunne ske en påvirkning af konkurrencesituationen i mellem genbrugspladsen og private løsninger (vognmænd, indsamlings-virksomheder, behandlingsanlæg mv.).

Aktørernes synspunkter

KL

Løsning C har umiddelbart den fordel, at den kan gennemføres uden en forudgående tilmelding, men med betaling med fx dankort/visa pr. gang.

Problemstilling 3: Gebyrberegning og -opkrævning

Dette afhænger af løsningen på problemstilling 2 (betaling), da det der fastlægges, hvor langt man vil forfølge ønsket om at en virksomhed kun skal betale for sin egen brug. Når det er bestemt følger gebyrfastsættelsen de generelle principper på området.

Administrationen i forbindelse med gebyrberegningerne vil øges, jo flere gebyrer der skal udregnes. Desuden skal man være opmærksom på at fraktioner kan have såvel positiv som negativ værdi. Det kan have betydning for virksomhedernes adfærd. Erfaringerne fra genbrugspladserne er, at der er en større tilbøjelighed til at aflevere affald med negativ værdi end affald med positiv værdi.

Der knytter sig tillige valgmuligheder til gebyrberegningen og opkrævningen.

Hvad gebyrberegningen angår, er det især spørgsmålet om, hvilke udgifter der skal indgå i virksomhedens betaling (taksten eller gebyret). Dette er et meget principielt spørgsmål, og valgene på dette område er begrænset af en række principper, der ligger i Miljøbeskyttelsesloven, herunder princippet om, at omkostningerne skal fordeles, så husholdninger og virksomhederne betaler hver deres del, og at udgifterne skal dækkes af den, der får gavn af ordningen (forureneren betaler/forbud imod krydssubsidiering).

I tilknytning hertil har forligskredsen tilkendegivet, at der skal være en tæt sammenhæng imellem brug og betaling, samt at man ikke ønsker, at virksomheder, der ikke har tilmeldt sig skal betale nogen form for genbrugspladsgebyr. Dette knytter an til spørgsmålet om, hvor kommunens administrationsudgifter indregnes.

Der er i dag retningslinjer for, hvordan kommunerne må fastsætte gebyrer, herunder hvordan det fastsættes i forhold til den enkelte ordning. De principper skal tilmeldeordningen vel ikke ændre på.

Det er til gengæld ikke klart, hvem der kan opkræves gebyr til dækningen af ordningens udgifter. Det drejer sig om etableringsudgifter og udgifter til kontrol. Ordningen og kontrollen er til for virksomhedernes skyld. Spørgsmålet er om det alene er de tilmeldte virksomheder der skal dække omkostninger.

Miljøstyrelsen har i 2010 udtalt at alle virksomheder kan opkræves et kapacitetsgebyr til genbrugspladserne, hvis det ikke overstiger 100-150 kroner pr. virksomhed.

Hvad angår den mere praktisk betonedede opgave med at opkræve gebyret, er der større råderum, idet denne opgave ikke er normeret i miljøbeskyttelsesloven. Der kan overvejes forskellige metoder/systemer til opkrævning (dankort, klippekort, fremsendelse af faktura, kontant afregning mv.). Valget af opkrævningssystem vil hænge nøje sammen med valget af betalingsmodel: Hvis der vælges en abonnementsordning, skal der udsendes fakturaer, og kontantafregning vil ikke give nogen mening.

Løsning A (mangler)

Kort beskrivelse af løsningen

Administrative og økonomiske konsekvenser

- iv. I kommunen
- v. For virksomhederne
- vi. På pladsen

Miljømæssige konsekvenser

Juridiske konsekvenser (hjemmel, tilsyn, straf m.v.)

Andre konsekvenser (ensartethed/konkurrencesituation, forureneren betaler mv.)

Løsning B (mangler)

Kort beskrivelse af løsningen

Administrative og økonomiske konsekvenser

- vii. I kommunen
- viii. For virksomhederne
- ix. På pladsen

Miljømæssige konsekvenser

Juridiske konsekvenser (hjemmel, tilsyn, straf m.v.)

Andre konsekvenser (ensartethed/konkurrencesituation, forureneren betaler mv.)

Aktørernes synspunkter

KL

Der er en række problemstillinger angående den fremtidige gebyrberegning, der rækker udover genbrugspladsgebyret. Udgangspunktet er forureneren betaler – dvs. det er de virksomheder, der tilmelder sig, der skal betale for kontrolfunktioner etc. Dertil kommer: En virksomheds belastning af genbrugspladsen afspejler på ingen måde, hvor meget virksomheden belaster den administrative del af den kommunale affaldsplanlægning. Efter KL's opfattelse er alle virksomheder i udgangspunktet omfattet af størstedelen af følgende administrative områder: Planlægning af hele affaldsområdet, som omfatter alle borgere og virksomheder inkl. affaldsplan og information, udarbejdelse af standardregulativer for virksomheder, affaldsdatasystemet, som omfatter affald fra alle virksomheder.

Renosam

Et afgørende spørgsmål er: Hvilke udgifter skal hvem betale? Det koster at stille kapacitet til rådighed, føre kontrol og/eller etablere bom/vægt. Er det alene tilmeldte virksomheder, der skal betale til det, eller kan alle virksomheder opkræves. Et andet spørgsmål er: Skal vi blande os i, hvordan gebyret opkræves?

Problemstilling 4: Kontrol

Der er også i dag behov for kontrol på genbrugspladsen, idet virksomheder der er fritaget ikke har adgang. Kontrollens art eller omfang er i dag ikke nærmere reguleret i affaldsbekendtgørelsen.

Ovenstående behov er opstået, som følge af at adgangen til at få fritagelse, blev langt bredere end den oprindelige hensigt. Mange kommuner har endnu ikke færdigbehandlet alle fritagelsesansøgninger, og ved derfor ikke hvem der er fritaget. Endelig laves ordningen om fra 2012. Der er således brugt ressourcer på at få den nye ordning til at fungere, og man kan ikke forventes af det iværksættes en kontrol, der reelt ingen effekt har, og som i øvrigt skal ændres. Det vil være spild af ressourcer.

Kontrollen på pladserne vil som følge af den nye ordning skifte karakter. Hidtil har kontrollen handlet om at sikre en hensigtsmæssig drift af pladsen, herunder at vejlede brugerne. Nu lægges der op til at der skal føres kontrol med om givne brugere må bruge pladsen, og om de må aflevere de affald de kommer med.

Beslutningen om at etablere en tilmeldeordning sætter kontrolspørgsmålet på spidsen. Der vil være en – formentlig ret betydelig- gruppe virksomheder, der ikke er tilmeldt, og som derfor ikke har adgang til pladsen med erhvervsaffald. Samtidig vil private borgere have adgang til pladsen, og der vil være en risiko for, at ikke tilmeldte virksomheder medbringer deres erhvervsaffald forklædt som privat affald.

Derudover skal der etableres et kontrolsystem i tilknytning til den model for erhvervsaffaldet, der vælges herunder især i tilknytning til det valgte betalingssystem.

Der er således to kontrolsituationer, der skal findes praktiske løsninger på:

- 1) Kontrol af om private kommer med erhvervsaffald. Denne situation ligner det kontrolarbejde, kommuner i dag har skullet udføre for at forhindre, at de ca. 100.000 virksomheder, der er fritaget fra at betale efter forskellige undtagelsesregler, ikke bruger pladsen. *Denne opgave har som tidligere nævnt ikke tidligere været relevant. Den er ny, og det skal fremgå af notatet.*
- 2) Kontrol af om det valgte betalingssystem for erhvervsvirksomheder overholdes (afleveres den art og mængde, som man betaler for, afleverer man affald svarende til det klippekort, man har købt etc.)

Følgende fire ting skal der føres kontrol med (omfanget afhænger af, hvilke øvrige valg der træffes om ordningen):

- *Er virksomheden tilmeldt?*
- *Kommer affaldet fra en virksomhed eller en husstand?*
- *Kommer brugeren med større mængder end han må?*
- *Kommer brugeren med affaldsfraktioner, der ikke må modtages?*
- *Kommer brugeren fra en anden kommune?*

Det medfører en række ting, der skal findes praktiske løsninger på. Det helt afgørende spørgsmål er hvordan man skelner erhvervsaffald fra husholdningsaffald, når det er af samme art. Kan det ikke afgøres alene ved at se på affaldet (og/eller køretøjet), står pladsen over for at løse en opgave, der kan kræve rigtig mange ressourcer. Hvordan kommune kan løfte bevisbyrden, herunder vinde sagen, bør undersøges nærmere.

Opgaven med at kunne finde frem til dem, der prøver at snyde, er ikke løst. Al erfaringer fra kommunerne viser, at der bliver snydt. Snydt på den måde, at der afleveres erhvervsaffald "forklædt" som husholdningsaffald.

Vælger man at tage stilling til er hvad der skal kontrolleres. Er det køretøjet der er bestemmende for om det er erhvervs- eller husholdningsaffald? Kommer der fx en bil på gule plader medbringer den pr. definition erhvervsaffald, og skal være tilmeldt

Er det affaldet der skal kontrolleres? Kommer der et køretøj med mere end 10 asbestpladser eller med "fejlfabrikationer" er det pr. definition erhvervsaffald, og køretøjet (eller personen) skal være tilmeldt.

Kontrolopgaven vanskeliggøres yderligere, hvis der er en max-grænse for, hvad en tilmeldt virksomhed må aflevere pr. år.

I princippet skal alle køretøjer og deres indhold kontrolleres.

Det skal også afklares om man kan (og må) forbyde virksomheder at aflevere husholdningsaffald på genbrugspladsen. Må man låne sit firmas bil, og køre sin selvnedtagne garage på genbrugspladsen?

Ad 1) Private kommer med erhvervsaffald

Uanset hvilke løsninger der vælges, skal det i alle tilfælde kontrolleres, om der via husholdningsaffaldet afleveres "forklædt erhvervsaffald" på genbrugspladsen. Dette er en absolut hovedproblemstilling, fordi begge former for affald kan opstå både som privat affald og som erhvervsaffald. Hvis man møder op med et læs byggeaffald, kan det både hidrøre fra private aktiviteter og fra virksomhedsrelaterede, idet samme person kan have revet sit eget køkken ned eller som led i sin håndværksvirksomhed udført arbejdet for andre. Eller hvis man kommer med papkasser og emballage fra computere eller andre kontormaskiner, kan affaldet både hidrøre fra hjemmekontoret og fra ens konsulentfirma. Erhvervsaffald er i dag ikke defineret ud fra sin art, men ud fra sin oprindelse, og der findes ikke i dag findes metoder til at skelne erhvervsaffald fra privat affald.

Ad 2) Kontrol i tilknytning til betalingssystem for erhverv

Valgene vedr. betalingssystem og adgang/begrænsninger får stor betydning for, hvad der skal kontrolleres i forhold til den enkelte virksomhed. Hvis der vælges et system, hvor betalingen afhænger af art og mængde i den vidtgående variant, kan der være behov for kontrol af disse forhold, mens et abonnementssystem alene fordrer kontrol af, om den pågældende er tilmeldt.

Valgene vedr. tilmeldingssystem og betalingssystem får betydning for, hvilke muligheder der vil være. Et system hvor man skal være tilmeldt på forhånd under den ene eller den anden form, giver mulighed for forskellige elektroniske systemer i relation til f.eks. bilens nummerplade, som så kan være i et register eller lign.

Det bemærkes, at kontrolarbejdet påvirkes en del af, om der etableres en struktur med blot én genbrugsplads med adgang for erhverv eller om virksomhederne får adgang til flere/alle genbrugspladserne sammen med private. Ligesom kontrolarbejdet vil blive påvirket betydeligt af, om alle virksomheder får adgang eller kun kommunens virksomheder.

Der vil være en række forskellige muligheder for den praktiske løsning på kontrolopgaven: Etablering af en bom (med eller uden bemanding) der kontrollerer, hvem der kommer på pladsen, elektronisk registrering via plastickort, skilte kombineret med stikprøvekontrol, kameraovervågning af adgangen og registrering af nummerplader mv.

Forligskredsen har ikke haft tilkendegivelser på dette område.

Aktørernes synspunkter

KL

Spørgsmålet om kontrol er i det nye regime på den ene side et nyt element og helt afgørende for at kunne vurdere om forureneren princippet efterleves og denne form for kontrol vurderes at være betydeligt mere omkostningstung, end den eksisterende kontrol, hvor pladsmedarbejderne primært har kontrolleret, at en korrekt sortering efterleves af brugerne. På den anden side skal den nye kontrol sikre at kun tilmeldte virksomheder benytter pladsen. Her kan der skelnes mellem, hvem der kommer i *hvilke køretøjer* med *hvilket affald*. Det er i princippet lige håbløst for pladsmanden. Der kan måske findes enkle løsninger med mængdegrænser og gulpladebiler.

Alt efter valg af model skal der på genbrugspladserne etableres en mængde kontrolfunktioner, så det sikres, at der ikke kører erhvervsaffald ind fra virksomheder, som ikke har tilmeldt sig. KL vurderer, at Kontrolfunktionen forventes at medføre en driftsudgift pr. plads på ca. kr. 900.000, hvilket forudsætter, at der i alle åbningstimer på genbrugspladserne er 1 person til kontrol.

Dertil kommer anlægsudgifter til vægte, bomme, efteruddannelse af pladspersonale mv. Virksomhederne må forventes at få en meget stor regning, da de jo skal betale kontrolfunktionen. Principperne om kildesortering kan få sværere vilkår, hvis færre virksomheder tilmelder sig. En detaljeret vejning efter art og mængde vil forventeligt give en række trafikale problemer på en del bynære genbrugspladser.

RenoSam

Kontrollen kan ske på to måder:

- Ved kontrol af affaldet – er det erhvervs- eller husholdningsaffald
- Ved kontrol af køretøjet – er det et erhvervskøretøj eller et privat køretøj

Da det for mange affaldsfraktioner er umuligt at se, om det er erhvervs- eller husholdningsaffald, vil snyd alene kunne afsløres med det samme, hvis "synderen" indrømmer. I andre tilfælde er det påstand mod påstand.

Ifølge RenoSam synes kontrolproblemet alene at kunne løses, hvis der findes en (gerne enkel) metode, hvorved man kan skelne mellem erhvervs- og husholdningsaffald, selvom dette er ens i art og omfang.

Dansk Byggeri

Dansk Byggeri er fortalere for en løsning, hvor erhvervsaffaldet afleveres på genbrugspladser, der udelukkende modtager erhvervsaffald, og hvor kontrollen med det indleverede affald er effektiv.

Kontrollen ved en bom- og vægtløsning skal ifølge Dansk Byggeri bestå i, at de følgespapirer der følger med affaldet, er i overensstemmelse med det, man indleverer på genbrugspladsen. I mange tilfælde vil kontrollen være enkel, og der skal være en rådgivning om, hvor det skal læses af, på samme måde som det fungerer hos private affaldshåndteringsselskaber.

Elektronisk overvågning med kameraer vil, i mange tilfælde kunne dokumentere virksomheder, der snyder, hvorefter der skal falde en bøde.

HVR

Rådet mener, at der blandt andet kan ske kontrol ved at afvise varebiler fra virksomheder, hvis de forsøger at komme ind på genbrugspladsen som husholdninger, i situationer, hvor de ikke er tilmeldt. Det vil desuden formentlig være nødvendig med en vis stikprøvekontrol for at afskrække potentielle snydere.

Løsning A (systematisk kontrol af hvert enkelt besøg)

Kort beskrivelse af løsningen

Der kontrolleres tæt i tilknytning til hvert enkelt besøg. Det kan praktisk gennemføres med en bom, der kun tillader gyldig adgang til pladsen. På pladser, hvor private har adgang med husholdningsaffald, bliver det enkelte besøg kontrolleret via visuel inspektion af affaldet for at undersøge, om private kommer med erhvervsaffald. Via et screenings- og klassifikationssystem, hvor der tages højde for arten og mængderne af affaldet samt antallet af besøg for den enkelte brugers vedkommende,

vurderer pladspersonalet, om der efter deres opfattelse er tale om erhvervsaffald. Hvis personalet vurderer, at der er tale om erhvervsaffald, anmodes den pågældende om at anvende erhvervsordningen (tilmelde sig/køre over i erhvervsafdelingen/køre til erhvervsgenbrugspladsen). Hvis brugeren ikke ønsker at gøre dette, idet brugeren er af den opfattelse, at der ikke er tale om erhvervsaffald, registreres besøget herunder hvilke arter og mængder affald, der bliver afleveret, og brugeren gøres opmærksom på, at disse oplysninger vil blive overgivet til kommunen. Kommunen vil herefter have mulighed for at vurdere affaldet og foretage en endelig og bindende klassifikation efter nærmere fastsatte retningslinjer.

En variant af denne løsning kunne være at give pladspersonalet kompetence til at foretage denne klassifikation med bindende virkning for brugeren.

Derudover skal der etableres kontrol i tilknytning til betalingssystemet for den erhvervsmodel, der vælges. Hvis der vælges betaling efter art og mængde på (på en erhvervsplads eller for erhvervs-kunder på alle pladser) skal der etableres kontrol i tilknytning hertil. Ligeledes skal evt. begrænsninger for et klippekort (rødt, gult grønt mv.) kontrolleres.

I den mest vidtgående variant vil der være behov for at kontrollere hvert læs med henblik på at fastslå art og mængde af de enkelte fraktioner

Administrative og økonomiske konsekvenser

i. I kommunen

For at sikre en effektiv kontrol af, om der snydes erhvervsaffald ind med private brugere, skal dette system etableres på alle kommunens genbrugspladser, idet der ville være behov for at kunne fange det "forklædte" erhvervsaffald på alle de genbrugspladser, hvor private har adgang. Det vil stille krav om særlig indretning af alle pladser, så hver enkelt besøg kan håndteres som beskrevet, og det vil formentlig gøre, at kommunen skal investere i nyanlæg og ombygninger.

Derudover vil der være administrative opgaver knyttet til de sager, der vil ende på kommunens bord med henblik på at afgøre, om der er tale om erhvervsaffald eller privat affald. Disse vil kunne undgås, hvis disse vurderinger lægges ud til pladspersonalet (hvilket vil kræve lovændring, se herom nedenfor).

Kommunen vil tillige skulle sikre den tætte kontrol i tilknytning til hver enkelt erhvervskunde. Dette vil tillige stille krav til etablering af kontrolrutiner og -udstyr på (erhvervs-)pladsen, herunder ansættelse af det nødvendige personale.

ii. For virksomhederne

Den omfattende kontrol i tilknytning til det enkelte besøg vil – alt efter valget af betalingssystem – kunne gøre det enkelte besøg relativt besværligt. Dette vil især være tilfældet, hvis ikke pladsen er hensigtsmæssigt indrettet. Derudover vil alle kommunens udgifter til at etablere kontrollen i sidste ende blive betalt af virksomhederne over gebyret.

iii. For private

Dette system fordrer, at de private tåler en kontrol, som ikke findes i dag i hvert fald ikke i det omfang.

x. På pladsen

Det vil stille store krav til pladsens indretning. Derudover vil pladspersonalet få flere kontrolopgaver end i dag både med henblik på at modvirke snyd på alle pladserne og de særlige kontrolfunktioner, som skal etableres i tilknytning til erhvervspladsen (-afdelingen) vil være nye.

Hvis der tillægges pladspersonalet kompetence til at afgøre tvivlsspørgsmål vil dette stille helt nye krav til personalet, der vil skulle påtage sig egentligt tilsynsarbejde.

Relationerne mellem pladspersonalet og brugerne vil også ændres, i takt med det nye kontrolelement. Dette giver alt andet lige anledning til flere konflikter på pladsen, risiko for "trafikpropper" og mindre tid til de miljømæssige opgaver.

Miljømæssige konsekvenser

En effektiv kontrol vil holde ikke tilmeldte/betalingsu villige virksomheder borte fra pladsen. Hvad der som alternativ gøres med affaldet vides ikke.

Juridiske konsekvenser (hjemmel, tilsyn, straf m.v.)

Der vurderes umiddelbart at kunne etableres et kontrolregime, som beskrevet, indenfor rammerne af eksisterende bemyndigelser i miljøbeskyttelsesloven. Det gælder så længe alle egentlige tilsynsopgaver og afgørelser i tilknytning at afklare, om der er tale om erhvervsaffald eller privat affald, udføres af kommunens medarbejdere. Hvis disse skal udføres af pladspersonalet, der typisk er ansat af kommunens forsyningsselskab, vil der formentlig være behov for en lovændring for at give hjemmel til, at private kan udføre denne (myndigheds-)opgave.

Andre konsekvenser (ensartethed/konkurrencesituation, forureneren betaler mv.)

Det vil være meget afgørende for ensartetheden og konkurrencesituationen imellem virksomhederne, at denne løsning vælges for alle kommuner, hvis den vælges.

Derudover vil en tæt og fintmasket kontrol være det, der stemmer bedst overens med forureneren betaler princippet, idet det ikke vil være muligt at "snyde erhvervsaffald ind" som privat.

Løsning B (stikprøver)

Kort beskrivelse af løsningen

I stedet for den systematiske kontrol i tilknytning til hvert enkelt besøg kan man etablere et system med stikprøvekontrol. Systemet kan indrettes på den måde, at pladsen indrettes med tydeligt skiltning, således at den enkelte bruger tager bevidst stilling til, om man kommer med privat affald eller affald knyttet til en virksomhed ("Kun for private", "Virksomheder skal anvende denne indgang/plads" etc.).

Hvad angår kontrollen af om erhvervsvirksomhederne overholder betalingsreglerne (afleverer den art og mængde, der betales for) kan systemet ligeledes indrettes således, at brugeren selv betjener vægt og systemer, og alene kontrolleres stikprøvevis. Dette kan sammenlignes med frugtvægten i supermarkedet. *Næppe. Man vejer godt nok selv frugten, men der sidder en kassedame som sikrer at stregekoden læses og kan kontrollere at kunde ikke har forsøgt at lægge mere frugt i end der betales for.*

Stikprøvekontrollen vil kunne gennemføres efter helt samme retningslinjer, som nævnt ovenfor vedr. den systematiske kontrol.

Som alternativ kan den etableres på den måde, at kommunalt tilsynspersonale 1-2 gange årligt gennemfører en tilsynskampagne på genbrugspladserne, hvor man håndhæver reglerne på stedet og foretager registreringer med henblik på at kunne gennemføre straffesager. Hvis der etableres en hjemmel, vil der evt. kunne udstedes en administrativ bøde/kontrolafgift som sanktion, hvis tilsynspersonalet konstaterer snyd. *Kan der etableres en sådan hjemmel?*

Administrative og økonomiske konsekvenser

i. I kommunen

Det vil være markant enklere og væsentligt mindre omkostningskrævende. Formentlig vil den beskrevne kampagneindsats af kommunens tilsynspersonale være den mindst ressourcekrævende.

ii. For virksomhederne

Den vil også være langt at foretrække for virksomhederne, idet man vil kunne undgå den tætte kontrol af det enkelte besøg. Derudover vil udgifterne til kontrol blive væsentligt mindre, hvilket vil holde taksterne nede.

iii. For private

Ligeledes vil private alene blive "generet" rent undtagelsesvis i tilknytning til stikprøverne i stedet for i forbindelse med hvert eneste besøg.

iv. På pladsen

Det vil blive mindre kontrolarbejde på pladsen, hvilket vil være en fordel både praktisk, administrativt og af hensyn til personalet. Konsekvenserne for pladspersonalet vil dog afhænge af, om der vælges en variant, hvor personalet tager del i stikprøverne, eller om dette overlades til kommunens tilsynspersonale.

Miljømæssige konsekvenser

Alt efter omfanget af stikprøverne vil denne form for kontrol også kunne holde ikke tilmeldte/betalingsu villige virksomheder borte fra pladsen. Hvad der som alternativ gøres med affaldet vides ikke.

Juridiske konsekvenser (hjemmel, tilsyn, straf m.v.)

Hvis det ønskes, at pladspersonalet får mulighed for at håndhæve reglerne kræves der en ændring af miljøbeskyttelsesloven.

Kommunens affaldstilsyn er i dag skattefinansieret. Det er dog miljøstyrelsens vurdering, at der vil kunne fastsættes regler affaldsbekendtgørelsen, således at nærmere angivne dele af kommunernes affaldstilsyn finansieres over gebyrerne.

Dette er et interessant og meget principielt spørgsmål, der potentielt har vidtgående konsekvenser. Blandt andet har det været drøftet i forbindelse med, at kommuner og selskaber ikke længere må bruge gebyret til at finansiere erhvervsaffaldskonsulenter for så vidt angår rådgivning og vejledning af virksomheder omkring genanvendeligt affald. Hermed er opstået et problem i forhold til finansiering af (affalds)tilsynet med virksomheder, der ikke er omfattet af brugerbetalingsbekendtgørelsen. Vores opfattelse er, at de fleste ikke ønsker at sammenblende tilsyn og affaldsgebyr. Man bør i den forbindelse overveje, om det er om virksomheders adgang til genbrugspladser, der skal være afgørende for en ændring i denne principielle opfattelse.

Hvis der ønskes en adgang til at udstede administrative bøder/opkræve en kontrolafgift, skal miljøbeskyttelsesloven ændres. *Hvordan?*

Andre konsekvenser (ensartethed/konkurrencesituation, forureneren betaler mv.)

Ensartetheden vil afhænge af, om der etableres samme niveau for stikprøvekontroller mv. i den enkelte kommune. Det er en politisk afvejning. Hensynet til forureneren betaler princippet vil fordre, at der sker en vis grad af kontrol.

Løsning C (elektronisk kontrol)

Kort beskrivelse af løsningen

Der kan tænkes forskellige former for elektronisk kontrol. Den vil formentlig være nemmest at etablere i tilknytning til kontrol af, om reglerne for erhvervsordningen overholdes. Her kan man tænke sig, at pladsen indrettes således, at kun virksomheder med elektronisk chip/kort eller lign. kan få adgang. Derudover vil den elektroniske kontrol være forskellig alt efter hvilket betalingssystem, der vælges. Hvis der vælges systemer, der indebærer, at der skal betales efter art og mængde, kan den elektroniske kontrol være knyttet til vægten kombineret med et kameraovervågningssystem, der filmer brugernes adfærd. Hvis der vælges en abonnementsløsning er kontrollen simplere, og der skal alene ske en elektronisk kontrol af, om brugeren har lovlig adgang.

Registreringer fra de elektroniske systemer overlades til kommunen til videre håndhævelse, såfremt personalet får mistanke om snyd.

Hvad angår elektronisk kontrol af, om erhvervsvirksomheder kommer med affald på pladser for private, vil den elektroniske kontrol være vanskeligere. Der kan etableres et system, således at alle besøg på genbrugspladserne registreres via sygesikring eller andet kombineret med kameraovervågning. Herved ville det rent elektronisk kunne konstateres, hvis private aflægger meget hyppige besøg med store mængder/typiske erhvervsaffaldsfraktioner, og på baggrund af dette materiale kan kommunen håndhæve genbrugspladsreglerne.

De praktiske og ressourcemæssige følger af ovennævnte type kontrolløsninger skal belyses nærmere, gennem en business-case. Herunder hvad der kræves for at rejse en sag mod en potentiel misbruger.

Administrative og økonomiske konsekvenser

i. I kommunen

Hvad angår kontrollen af, om erhvervsreglerne overholdes, vil kommunen skulle investere i det nødvendige udstyr. Det vil her have stor betydning, om kommunen etablerer en plads for erhverv, eller har mange pladser. *Hvorfor og hvor stor?*

Der vil endvidere være administrative konsekvenser forbundet med den håndhævelse, som oplysningerne kan give anledning til. *Hvilke og hvor store?*

Hvad angår kontrollen af, om der afleveres erhvervsaffald forklædt som privat, vil dette system fordre, at der etableres udstyr på samtlige kommunens pladser. Det vil formentlig være meget beko-

ii. For virksomhederne

For virksomhederne vil de væsentligste konsekvenser knytte sig til, at udstyret i sidste ende skal betales af dem via gebyret.

iii. På pladsen

Pladspersonalet skal betjene udstyret og i tilfælde af mistanke om snyd, skal overvågningsfilm gennemgås.

Miljømæssige konsekvenser

Alt efter effekten af overvågningsudstyret vil denne form for kontrol kunne holde ikke tilmeldte/betalingsu villige virksomheder borte fra pladsen. Hvad der som alternativ gøres med affaldet vides ikke.

Juridiske konsekvenser (hjemmel/tilsyn/straf mv.)

Der vil være hjemmel til at etablere denne form for kontrol i medfør af reglerne i miljølovgivningen. Hvorvidt overvågningsbilleder kan anvendes som grundlag for håndhævelsessager, herunder evt. bødesager, afhænger af retsplejelovens regler. Der kan derudover være juridiske problemer i tilknytning til persondataloven.

Andre konsekvenser (ensartethed/konkurrencesituation, forureneren betaler mv.)

Ensartetheden vil afhænge af, om der etableres samme overvåkningssystemer i alle kommuner. Det er en politisk afvejning. Hensynet til forureneren betaler princippet vil fordre, at der sker en vis grad af kontrol.

Løsning D (kontrol i tilknytning til køretøj)

Kort beskrivelse af løsningen

Der kan tænkes forskellige former for kontrolløsninger knyttet til begrænsninger i de køretøjer som må komme på genbrugspladser for private. Hvis f.eks. alle køretøjer på gule plader forbydes adgang, vil dette nemt kunne kontrolleres. Køretøjet siger dog principielt intet om, hvor affaldet stammer fra, og da de fleste også råder over en bil på hvide plader, kan dette kun i begrænset omfang forhindre snyd. Dertil kommer, at det i visse tilfælde er tilladt at køre privat kørsel i biler med gule plader.

Administrative og økonomiske konsekvenser

- iv. I kommunen
- v. For virksomhederne
- vi. På pladsen

Miljømæssige konsekvenser

Juridiske konsekvenser (hjemmel/tilsyn/straf mv.)

Andre konsekvenser (ensartethed/konkurrencesituation, forureneren betaler mv.)

Det bør også undersøges (beskrives) hvordan kontrollen kan føres ved, at man på pladserne observere "misbrugere" af systemet, og tager kontakt med dem efterfølgende. Fx ved at kontakte dem telefonisk. Nogle kommuner har forsøgt sig med dette, med varierende succes. Håbet er at man over en årrække for alle virksomheder der bruger ordningen til også at tilmelde sig. Om ressourceforbruget ved en sådan løsning står må med resultatet skal belyses nærmere.

En helt alternativ mulighed er at ansætte "affaldsvagter" på linje med p-vagter og billetkontrollører i S-tog, der kan udstede strafafgifter. Det skal dog undersøges om det i praksis kan lade sig gøre.

Problemstilling 5: Adgang/begrænsninger

Der gælder i dag forskellige former for begrænsninger i virksomhedernes adgang til genbrugspladsen. Kommunen kan vælge kun at lade virksomhederne have adgang til én genbrugsplads i kommunen/i oplandet til et kommunalt fællesskab, kommunen indgår i. Der er ikke mængdebegrænsninger (bortset fra vedr. farligt affald), men der er begrænsning på størrelsen af køretøjet.

*Kravene herover har alene været gældende i 2010 (og kravet om mindst en genbrugsplads alene i 2011) for alle landets kommuner. Det vil være naturligt at nævne de mange former for adgangsbe-
grænsning, man kender fra hele landet op til 2010.*

Efter den gældende ordning har virksomheder, der er hjemmehørende (firmaadresse) i en anden kommune ikke adgang til genbrugspladsen i en "fremmed" kommune. Det betyder, at affald der opstår, når en håndværksvirksomhed frembringer affald i forbindelse med arbejde udført for en kunde i en fremmed kommune, skal afleveres på genbrugspladsen i virksomhedens hjemkommune, såfremt det er håndværkeren, der afleverer affaldet. *Betyder det, at det er Miljøstyrelsens opfat-
telse, at virksomheden (håndværkeren) altid er affaldsproducent (og ansvarlig for at affaldet hånd-
teres korrekt), når der udføres arbejde hos en privat husstand?*

Der er således navnlig tre parametre for begrænsning, der kan overvejes:

- Antal kommunale genbrugspladser med erhvervsadgang
- Mængder
- Adgangen

Forligskredsen har ikke udtalt sig om disse spørgsmål. Der var på første møde i arbejdsgruppen et ønske om, at arbejdsgruppen overvejede en løsning, der gik ud på, at også virksomheder fra andre kommuner kunne få adgang til genbrugspladsen.

Valgene her får betydning for kontroludfordringerne, jf. ovenfor om hovedproblemstilling 4.

Begrænsning 1: Antallet af erhvervs-genbrugspladser

Beslutningen om at begrænse antallet af genbrugspladser, hvor virksomhederne har adgang, kan få stor betydning for en række andre løsninger herunder især betalingsløsningen ("efter art og mængde": Skal der etableres vægte, sorteringsfaciliteter mv. på en plads eller på alle kommunens pladser).

Ligeledes får valget betydning for kontrollen.

Løsning A (én plads reserveret for erhverv)

Kort beskrivelse af løsningen

Her fastsættes det i affaldsbekendtgørelsen, at der etableres en plads i kommunen, hvor virksomhederne kan komme. Den skal så indrettes og drives i overensstemmelse med de løsninger, der i øvrigt er valgt.

Administrative og økonomiske konsekvenser

v. I kommunen

Dette vil begrænse de administrative og økonomiske konsekvenser for kommunerne betydeligt. Der vil alene være behov for at indrette en plads særligt med henblik på, at virksomhederne kan komme der, dvs. de øvrige pladser bliver som udgangspunkt ikke påvirket. *Dog skal der etableres det sammen administrative "tilmeldesystem" uanset antallet af pladser til virksomhederne. Desuden skal der fortsat føres kontrol på alle pladserne. Det er således alene den administrative opgaver på den enkelte plads der "spares".*

Kommunen skal enten bygge en ny plads, eller inddrage en plads til virksomheder. Det ene koster en del. Det andet vil betyde at serviceniveauet for borgerne falder, og presset på de resterende pladser øges. Dette kan betyde øget udgifter.

Viser det sig at pladsen til virksomheder ikke avendes i nævneværdigt omfang, kan det vise sig at være en dyr investering.

Det er således et åbent spørgsmål om en sådan løsning medfører besparelser for kommunerne. Alene det at kommunerne skal indføre en tilmeldeordning, vil sandsynligvis, set under et, betyde øget udgifter for kommunerne. Dette uanset valg af model.

ii. For virksomhederne

For virksomhederne vil det kunne betyde en ringere service, idet der efter omstændighederne kan være større afstand til genbrugspladsen. Dette kan evt. afbødes ved, at der vælges en model, hvor virksomhederne har adgang til erhvervs-genbrugspladsen i enhver kommune/og der etableres private pladser.

Derudover vil det – igen alt efter de konkrete omstændigheder i kommunerne – formentlig gøre indretningen på den enkelte plads mere optimal, hvis kommunerne alene skal sikre "erhvervsmodellen" på en plads. Dette vil kunne gøre det enkelte besøg smidigere. Endelig vil denne model begrænse kommunens udgifter, hvilket vil få en positiv indvirkning på gebyrets størrelse.

iii. På pladsen

Det vil være hensigtsmæssigt for pladsernes indretning og drift, hvis man kan undgå, at der både skal være adgang for virksomheder og private.

Miljømæssige konsekvenser

De længere afstande kan dels øge transporten, og derved Co2-bidraget, dels gøre, at den enkelte virksomhed vælger andre løsninger. Hvad disse andre løsninger betyder for miljøet, kan der ikke siges noget sikkert om.

Juridiske konsekvenser (hjemmel, tilsyn, straf m.v.)

Der vurderes at være hjemmel til dette. Det svarer til den praksis, som kommunerne kan etablere i medfør af den eksisterende regel i affaldsbekendtgørelsens § 39, stk. 1.

Andre konsekvenser (ensartethed/konkurrencesituation, forureneren betaler mv.)

Denne løsning vil sikre ensartede vilkår fra kommune til kommune. Det vil endvidere være afgørende for konkurrencesituationen imellem den kommunale genbrugsplads og forskellige private løsninger, om kommunen kan indrette en eller mange pladser med adgang for erhvervsvirksomheder.

Det bør afklares, hvad der menes med et "konkurrenceudsat" område.

Løsning B (flere pladser, både adgang for private og erhverv)

Kort beskrivelse af løsningen

Man kan –som det er tilfældet i dag- lade det være op til kommunerne selv at tage stilling til, hvor mange genbrugspladser, virksomhederne skal have adgang.

Administrative og økonomiske konsekvenser

i. I kommunen

Denne løsning vil medføre større økonomiske og administrative konsekvenser for kommunerne end løsning A.

ii. For virksomhederne

Den vil give en bedre service, men samtidig vil det –alt efter betalingssystem og kontrolforanstaltninger - give højere gebyrer.

iii. På pladsen

Løsningen vil stille større krav til indretning og drift af pladserne, navnlig hvis der både skal være adgang for erhverv og private.

Miljømæssige konsekvenser

Mindre transport, let adgang til pladsen.

Juridiske konsekvenser (hjemmel, tilsyn, straf m.v.)

Der vil være hjemmel til at fastsætte denne løsning, der svarer til den eksisterende.

Der vil formentlig kunne opstå konkurrenceretlige problemer. Dette vil afhænge af løsningen på andre problemstillinger herunder, hvis der tillige bliver adgang for virksomheder fra andre kommuner. I givet fald kan det tænkes, at konkurrencemyndighederne vil vurdere, at kommunerne på et i øvrigt konkurrenceudsat område får en betydelig konkurrencefordel. Dette kan give problemer i forhold til konkurrencelovgivningen.

Andre konsekvenser (ensartethed/konkurrencesituation, forureneren betaler mv.)

Ved at give kommunerne valgfrihed på dette område, kan der opstå visse forskelle fra kommune til kommune.

Reaktioner fra aktørerne

Dansk Byggeri

Dansk Byggeri foreslår, at der alene er mulighed for at aflevere erhvervsaffald afleveres på udpegede genbrugspladser, der udelukkende modtager erhvervsaffald. Genbrugspladserne (for erhverv) bør have åbningstider, der afspejler behovet for de erhvervsdrivende. I nogle områder af landet vil dette være mere end i andre.

Løsning C (private genbrugsplader)

Kort beskrivelse af løsningen

Denne løsning går ud på, at private i højere grad etablerer genbrugspladser af den art, vi kender dem i dag, og når der er en privat plads i kommunen, vil kommunen ikke være forpligtet til at etablere en genbrugsplads for erhvervene.

Administrative og økonomiske konsekvenser

- vii. I kommunen
- viii. For virksomhederne
- ix. På pladsen

Miljømæssige konsekvenser

Juridiske konsekvenser (hjemmel/tilsyn/straf mv.)

Andre konsekvenser (ensartethed/konkurrencesituation, forureneren betaler mv.)

Begrænsning 2: Mængder

Løsning A (ingen mængdebegrænsning)

Kort beskrivelse af løsningen

Her vil der ikke være begrænsninger på mængderne (bortset fra farligt affald), men der vil krav til størrelsen af det køretøj, man må komme ind med. Dette svarer til løsningen i dag.

Administrative og økonomiske konsekvenser

- iv. I kommunen

Alt efter betalingssystem vil dette kunne være en enkel løsning for kommunerne at administrere. Hvis der samtidig etableres et betalingssystem, der nødvendiggør, at man skal kende de afleverede mængder, gør det ikke den store forskel, for kommunen. I denne situation er mængdebegrænsningen nok også mindre relevant, da betalingen vil udgøre begrænsning. Dette system er derfor mest naturligt sammen med abonnementsordningen, hvor betalingen giver adgang til nærmere bestemte mængder.

- v. For virksomhederne

Det vil være enkelt og let for virksomhederne.

- vi. På pladsen

Det vil være enkelt og let for pladsen.

Miljømæssige konsekvenser

Det vil være let at komme af med det affald, man ønsker.

Juridiske konsekvenser (hjemmel, tilsyn, straf m.v.)

Der vil være hjemmel.

Andre konsekvenser (ensartethed/konkurrencesituation, forureneren betaler mv.)

Det betyder meget for konkurrencen imellem genbrugspladsen og private løsninger, om der er mængdebegrænsninger eller ej. En ubegrænset adgang –kombineret f.eks. med uens dataindberetningsregler, en ringe kontrol og en lav betaling- vil kunne påvirke konkurrencen betydeligt.

Løsning B (mængdebegrænsning)

Kort beskrivelse af løsningen

Her vil der være en mængdebegrænsning f.eks. således, at erhvervsvirksomhederne kan aflevere en nærmere fastsat årlig mængde. Mængden kan sættes på forskellige niveauer alt efter hvad man ønsker at opnå, idet det bemærkes, at de mængder virksomhederne ikke får mulighed for at aflevere på pladsen, vil skulle håndteres via diverse private løsninger. Mængdebegrænsningen kan f.eks. være det dobbelte af en gennemsnitlig parcelhusmængde, og betalingssystemet vil sættes i forhold hertil.

Administrative og økonomiske konsekvenser

vii. I kommunen

Dette vil fordre at kommunen etablerer et system på pladsen, som sikrer, at der kan ske registrering af enkelte besøg og en vurdering af mængderne under den ene eller den anden form.

viii. For virksomhederne

Enkelt for virksomhederne. Afhænge meget af, om der kobles kontrol på.

ix. På pladsen

Miljømæssige konsekvenser

Juridiske konsekvenser (hjemmel, tilsyn, straf m.v.)

Andre konsekvenser (ensartethed/konkurrencesituation, forureneren betaler mv.)

Aktørernes synspunkter

DTL

Hvis løsning A (gebyrbetaling) skal sikre en ligelig konkurrence mellem offentlige og private virksomheder, må erhvervets adgang til at aflevere affald begrænses. (En model kan være, at virksomheder kan tilmelde sig en mulighed for at komme af med affald fra *egen* virksomhed, der i art ligner husholdningernes).

Begrænsning 3: Adgang for virksomheder fra andre kommuner

Det afgørende valg under denne overskrift knytter sig til, om der er adgang for alle virksomheder, uanset om de er fra den pågældende kommune eller ej. Valget vil få væsentlig betydning for kontrolarbejdet. *Den "væsentlige betydning" bør uddybes nærmere.*

Løsning A (fri adgang)

Kort beskrivelse af løsningen

Alle virksomheder har adgang uanset bopæl.

Administrative og økonomiske konsekvenser

x. I kommunen

Modellen vil ikke i sig selv have nogle administrative eller økonomiske konsekvenser for kommunen. Men den vil gøre kontrolopgaven enklere, idet der kun er få begrænsninger at kontrollere.

xi. For virksomhederne

Denne løsning vil sikre en let og fleksibel adgang til genbrugspladsen. Virksomheder vælger den genbrugsplads, der ligger mest bekvemt i forhold til arbejdsopgaverne. Dette får især positiv virkning for håndværksvirksomheder, som udfører arbejde for kunder i andre kommuner.

Det vil efter omstændighederne kunne gøre priserne på visse meget lidt besøgte pladser høje.

xii. På pladsen

Kontrolopgaven vil blive enklere.

Miljømæssige konsekvenser

Der vil være let adgang til genbrugspladsen og man vil undgå unødigt kørsel med affald.

Juridiske konsekvenser (hjemmel, tilsyn, straf m.v.)

Det skal afklares med Indenrigsministeriet, om det medfører retlige problemer efter styrelsesloven, at kommunerne stiller genbrugspladser til rådighed for virksomheder i andre kommuner.

Andre konsekvenser (ensartethed/konkurrencesituation, forureneren betaler mv.)

Denne løsning vil sikre ensartede vilkår fra kommune til kommune, hvis alle kommuner skal etablere denne adgang. Det bemærkes dog, at der vil kunne opstå betydelig konkurrence imellem genbrugspladserne, og det vil kunne blive relativt dyrere at besøge genbrugspladser i yderkantområder.

Reaktioner fra aktørerne

HVR

Det er et absolut kardinalpunkt for HVR, at der er adgang på pladser i andre kommuner. Det vil også lette kontrolarbejdet og den miljømæssige belastning, hvis der er adgang til genbrugspladserne på tværs af kommunegrænserne, idet man undgår transport af affald.

Løsning B (ingen adgang for virksomheder fra andre kommuner)

Kort beskrivelse af løsningen

Ingen adgang for virksomheder fra andre kommuner.

Administrative og økonomiske konsekvenser

xiii. I kommunen

Dette svarer til ordningen i dag. Reglen fordrer en form for kontrol.

xiv. For virksomhederne
Ringere service, mere transport, men alt andet lige nok også lavere priser.

xv. På pladsen
Dette svarer til ordningen i dag. Reglen fordrer en form for kontrol.

Miljømæssige konsekvenser

Juridiske konsekvenser (hjemmel, tilsyn, straf m.v.)

Andre konsekvenser (ensartethed/konkurrencesituation, forureneren betaler mv.)

Reaktioner fra aktørerne

KL

Der er i dag mængdebegrænsninger i form adgangsbe- grænsning for køretøjer, fordi store biler og trailere typisk kommer med store mængder affald. Dertil kommer udfordringen med håndværkere der kører på tværs – skal dette være en mulighed ud over de løsninger der eksisterer i de kommu- nale affaldsselskabers oplande?

Problemstilling 6: Dataindberetning

Genbrugspladserne indberetter i dag ikke data til affaldsdatasystemet. De anlæg/indsamlere der modtager affald fra genbrugspladserne indberetter til affaldsdatasystemet, at de har modtaget XX tons husholdningsaffald fra genbrugspladsernes. Genbrugspladserne skal til egne statistik- ker/planlægning anvende deres brugerundersøgelse til den reelle opdeling på henholdsvis hus- holdningsaffald og erhvervsaffald. Alt kommunalt affald vil derfor fremstå som husholdningsaffald i affaldsdatasystemet.

Private affaldsanlæg som fx produkthandlere (skrotvirksomheder), indberetter i dag alt erhvervsaf- fald fra virksomheder til affaldsdatasystemet.

Forligskredsen har ikke haft tilkendegivelser her.

Arbejdsgruppen ønskede, at der belyses og opstiles løsninger, som indebærer, at genbrugsplad- serne indberetter i samme omfang som virksomhederne.

De præcise krav til indberetning bør beskrives, så det er klart, hvad det er for en opgave kommu- nerne eventuelt skal løses. Hvilke fraktioner skal fx indberettes? Det bemærkes samtidigt at ingen pladser er indrettet med det formål, at de skal indberette data på fx p-nummer niveau.

Løsning A (erhvervsaffaldet til genbrugspladserne indberettes til affaldsdatasystemet)

Kort beskrivelse af løsningen

Kommunernes genbrugspladser ligestilles med private anlæg/indsamlere ved at skulle indberette til affaldsdatasystemet.

Administrative og økonomiske konsekvenser

xvi. I kommunen

Modellen indebærer en øget administration og omkostninger til etablering af faktureringsystem/indberetningssystem/IT-system/internetopkobling mv. på genbrugspladserne. Et økonomistyringsystem, der automatisk indberetter til affaldsdatasystemet vil lette indberetningsopgaven, men være en økonomisk tung investering for kommunerne.

Konsekvenserne af indberetningssystemet afhænger også af det valgte betalingssystem: Hvis der vælges et system, hvor affaldet skal vejes bliver indberetningen tilsvarende lettere.

xvii. For virksomhederne

Kræver at virksomhederne medbringer/oplyser p-numre, når de afleverer affald på genbrugspladserne. De skal ligeledes indberette til affaldsdatasystemet en gang om året, hvor meget affald de har afleveret på genbrugspladsen. Det ekstra arbejde for kommune/pladser giver øgede gebyrer.

xviii. På pladsen

Pladspersonalet skal have viden om alle EAK-koder og brancher og kunne differentiere mellem de enkelte virksomheder. Hertil kommer viden om fakturerings- og indberetningssystemet, som kan nødvendiggøre efteruddannelse eller evt. nyansættelser.

Miljømæssige konsekvenser

Bedre mulighed for at følge affaldsstrømmene og kommunerne har dermed mere kvalificeret datagrundlag for deres tilsyn. Det vil give bedre overblik over, hvor hvilke virksomheder/brancher der producerer hvilket affald, samt hvor affaldet fra virksomhederne ender. Fakturaen for aflevering af affaldet på genbrugspladserne vil fungere som dokumentation for korrekt behandling af erhvervsaffaldet.

Juridiske konsekvenser (hjemmel, tilsyn, straf m.v.)

Der vil være hjemmel.

Andre konsekvenser (ensartethed/konkurrencesituation, forureneren betaler mv.)

Det vil være en væsentlig parameter for at opnå ensartede konkurrencevilkår mellem private anlæg og offentlige genbrugspladser.

Løsning B (genbrugspladserne indberetter ikke (som i dag))

Kort beskrivelse af løsningen

Fortsættelse af løsningen som i dag, hvor alt affald fra genbrugspladserne registreres via indsamlerne eller modtageanlæggene. Affaldet fra genbrugspladserne figurerer dermed i affaldsdatasystemet som husholdningsaffald. Genbrugspladserne anvender deres brugerundersøgelser til registrering af opdelingen af husholdnings- og erhvervsaffald og planlægning i forhold hertil.

Administrative og økonomiske konsekvenser

xix. I kommunen

Ingen konsekvenser

xx. For virksomhederne

Ingen konsekvenser

xxi. På pladsen

Ingen konsekvenser

Miljømæssige konsekvenser

Juridiske konsekvenser (hjemmel, tilsyn, straf m.v.)

Andre konsekvenser (ensartethed/konkurrencesituation, forureneren betaler mv.)

Uens konkurrence.

Reaktioner

KL

En eventuel dataindberetning til affaldsdatasystemet vurderes at være meget administrativ tung for såvel virksomheder som kommuner. Opgaven vil være tidskrævende og et fordyrende led for virksomhedernes gebyr og for driften af affaldsdatasystemet.

HVR

Det er et af de områder, hvor HVR mener, at millimeterretfærdigheden må vige til fordel for en løsning som er let administrerbar for virksomheder såvel som kommuner, samt for at sikre en billig adgang til at bortskaffe mindre mængder affald via genbrugspladserne.

DTL

Offentlige virksomheder (genbrugspladser) skal ligestilles med private virksomheder og krav til dataindberetning skal være ens.

Virksomheders adgang til genbrugspladser – overordnede principper

- **Genbrugspladsen er et åbent sted, hvor borgerne frit kan komme med deres affald og hvor borgernes betaling er baseret på enkle og kollektive principper**
 - Virksomheders adgang til genbrugspladser bør ikke ændre på det
- **Genbrugspladsen skal være et supplement til de private ordninger for erhvervsaffald, der samlet set kan styrke affaldshåndteringen**
 - Det kan sikre en bedre udsortering af genanvendelige materiale fra forbrændings- og deponeringsegnet affald
 - Mindre atypiske affaldsfraktioner kan håndteres korrekt
 - Virksomheder der ikke har plads til containere, har fortsat mulighed for at sortere deres affald
- **Virksomheder har adgang til genbrugspladserne med hvad der i art svarer til en husholdning**
 - Genbrugspladserne skal fx ikke modtage store mængder affald fra virksomhederne eller affald, der opstår som en del af virksomhedernes produktion
- **Virksomheder (og borgere) har adgang i køretøjer op til 3.500 kilo plus en trailer. Affaldet skal håndafslæsses på genbrugspladsen**
 - Dette sætter en naturlig begrænsning for, hvad man kan komme med pr. gang og gør det nemmere at styre "trafikflowet" på genbrugspladsen
- **Der bør kunne stilles (yderligere) krav til hvilke typer/mængder af affald, man ønsker at modtage på genbrugspladserne**
 - Dels for at undgå at der modtages affald, som ikke i art svarer til en husholdning
 - Dels af hensyn til genbrugspladsernes drift og kapacitet
- **Pladsmandens vigtigste opgaver er at vejlede og servicere brugerne, sikre korrekt sortering, holde orden, afvikle trafikken, sikre ledig kapacitet i opsamlingsmateriellet, sikre afhentning af fyldt materiel, løse mindre konflikter, m.v.**
 - Skal pladsmanden (eller andre ansatte i kommunen/selskabet) til at bruge (mange) flere ressourcer på at føre kontrol, har det en række uhensigtsmæssige konsekvenser

Den eller de ordninger man finder frem til, skal således tage udgangspunkt i, at genbrugspladserne ikke er konkurrenter til de private ordninger, men et supplement. Genbrugspladserne er først og fremmest til for den største brugergruppe - borgerne.

Tilsvarende skal ordningerne baseres på nogle adgangsprincipper, der er (relativt) enkle at holde øje med. Som fx køretøjets størrelse og affaldets art.

Fakta og erfaringer

Der findes en række erfaringer og faktuelle oplysninger, der vedrører omfanget af det "problem" tilmeldeordningen skal løse. Det synes meget relevant at alle er bekendt med disse oplysninger, da det sætter arbejdsgruppens "udfordring" i perspektiv, herunder stiller et centralt spørgsmål om proportionalitet.

Hvor mange virksomheder vil tilmelde sig?

Det er et vigtigt spørgsmål, der ikke kan besvares med sikkerhed. Men vi ved, hvor mange virksomheder der er i Danmark, og vi ved hvor mange virksomheder der har tilmeldt sig i de kommuner/selskaber der har haft en tilmeldeordning. Det fremgår fx af Processors undersøgelse.

På den baggrund kan man komme med et kvalificeret skøn over, hvor mange virksomheder der vil tilmelde sig på landsplan.

- Esbjerg: 250 tilmeldte ud af 12.500 virksomheder (ca. 2,0 %)
- RenoSyd (Odder og Skanderborg): 350 ud af ? virksomheder (ca. %)
- Vejen: 198 tilmeldte ud af 3.200 virksomheder (ca. 6,2 %)
- Frederikshavn: 300 tilmeldte ud af 7.000 virksomheder (4,3 %)
- BOFA: 300 tilmeldte ud af 5000 (ca. 6 %)
- AVV: 200 tilmeldte ud af 10.600 (ca. 2 %)

Der er ca. 310.000 virksomheder i Danmark (Danmarks Statistik 2010). Antager vi at mellem 2-6 % tilmelder sig, kan vi forvente at der på landsplan er tilmeldt mellem 6.200 og 19.300 virksomheder.

Vi har i Danmark 2,6 millioner husstande, som alle har adgang til genbrugspladserne. Det svarer til én virksomhed for hver 135 husstande, hvis 19.300 virksomheder tilmelder sig (eller 0,7 % af brugerne).

Hvor meget erhvervsaffald kommer der på genbrugspladser?

RenoSam har spurgt en række medlemmer om, hvor stor en andel af erhvervsaffaldet i kommunens/selskabets opland, der kommer ind via genbrugspladserne. De foreløbige tal viser at det er mellem 2 og 7 %.

I Amagerforbrændings opland er tallet også ca. 5 %.

Tre modeller til udformning af en tilmeldeordning

1. Indledning

I det følgende gives først et kort rids over erfaringer fra danske genbrugspladser 2010, herunder indsamlede affaldsmængder, behandlingspriser, antallet af fritagelser, gebyrpriser mv. dette anvendes som afsæt for en nærmere beskrivelse af tre forskellige modeller for en tilmeldeordning.

Beskrivelserne bygger især på Miljøstyrelsens notat af 10. marts 2011 "Løsninger på hovedproblestillinger i tilknytning til valg af model for tilmeldeordning", og drøftelser og konklusioner fra arbejdsgruppens andet møde.

Det bemærkes, at Miljøstyrelsen vurderer, at tilmeldeordningerne i de forskellige varianter alle kan indeholdes af bemyndigelsesbestemmelserne i miljøbeskyttelseslovens § 45 og § 48, jf. den juridiske udredning i Miljøstyrelsens notat af 22. februar 2011¹.

I notatet arbejdes ud fra to generelle antagelser. For det første lægges det til grund, at der ikke gives erhvervsvirksomheder adgang til andre pladser, end hjemkommunens/en plads i oplandet til et kommunalt fællesskab, som kommunen deltager i. Det skyldes, at Miljøstyrelsen har fået oplyst fra Indenrigs- og Sundhedsministeriet, at det må antages som altovervejende hovedregel, at det kræver lovhjemmel, hvis en kommune skal varetage opgaver i forhold til andre kommuners borgere eller virksomheder. En sådan lovhjemmel eksisterer ikke, og det er heller ikke realistisk, at denne kan skabes inden 1. januar 2012. Miljøstyrelsen har derfor valgt – i hvert fald i første omgang – at se bort fra denne løsning.

For det andet tager Miljøstyrelsen udgangspunkt i, at affaldsproducenten ikke er den private husholdning – og affaldet ikke husholdningsaffald – i de tilfælde, hvor en håndværkers aktiviteter i det private hjem skaber affaldet, men at husholdningen efter omstændighederne kan overtage håndterings- og betalingspligten efter det nærmere aftaleforhold. Der henvises her til notatet "Definition af affaldsproducent – vurderet i forhold til affald frembragt ved håndværkeres og anlægsgartneres aktiviteter hos private", som er udsendt samtidig med nærværende notat.

Hvad angår opgørelse og beregning af administrationsudgifter forudsættes det i det følgende at ske efter den løsning, der foreslås i vedlagte notat "Affaldsgebyrer og administrationsgebyr" af 25. marts 2011 (løsning 1).

Endelig bemærkes, at de tre modeller, der gennemgås i det følgende, knytter an til væsentlige problemstillinger, som indgår i omorganiseringen af affaldssektoren herunder det generelle ønske om

¹ "Genbrugspladser – baggrund og status", som blev udsendt forud for 1. møde i arbejdsgruppen. RenoSam har i et notat af 21/3-11 givet udtryk for, at man er uenig i denne juridiske vurdering.

øget markedsudsættelse og konkurrence. Modellerne i det følgende er ikke endeligt analyseret på disse områder. Dette kan navnlig få betydning i forhold til dataindberetningsregler.

Forligsparterne bør også præsenteres for et "fakta"-ark om genbrugspladser. Hvor mange er der, hvor meget affald modtager de, antal åbningsdage/-tider, hvor mange besøg har de, hvor stor er andelen af erhvervsaffald, hvor forskellige er de (indretning og størrelse), hvilke geografiske og demografiske forhold skal de spænde over, m.v.

De fleste har lavet undersøgelser, der viser hvor mange besøg de får og hvor store mængder de modtager. Vi har lavet en hurtig undersøgelse, der viser at det gennemsnitlige antal besøg en plads får hver dag ligger mellem 100 og 1000. Mange genbrugspladser har åbent mellem 300-350 dage om året og er åben mellem 1.500 og 2.500 timer om året.

Det ville også hjælpe i det videre arbejde, hvis arbejdsgruppen kunne signalere nogle fælles overordnede principper. Vi vil i al beskedenhed foreslå de principper, som de kommunale parter fremsendte ifm. mødet den 30. marts. I kort form er principperne:

- *Genbrugspladsen er et åbent sted*
- *Genbrugspladsen er et supplement til de private ordninger for erhvervsaffald*
- *Genbrugspladsen modtager affald der i art svarer til husholdningsaffald*
- *Adgang med køretøjer op til 3.500 kilo plus trailer*
- *Krav til mængder og arter af affald der modtages på genbrugspladsen*
- *Pladsmandens vigtigste opgave er at vejlede og servicere brugerne*

2. Erfaringer fra 2010

De kommunale genbrugspladser spiller en væsentlig rolle i indsamlingen af affald i det danske affaldssystem. Der er dog forholdsvis begrænset viden på nationalt plan om en række vigtige faktorer, såsom indsamlede mængder og generel økonomi. For at give et overblik over dette har Miljøstyrelsen fået udarbejdet en rapport, der bl.a. indeholder oplysninger fra 44 kommuner om indsamlede affaldsmængder og behandlingsprisen for det. I undersøgelsen opgøres det, at der i 2010 blev indsamlet ca. 2,3 mio. tons affald på alle danske genbrugspladser, hvoraf 71 % blev indleveret af husholdninger og 29 % af virksomhederne. De samlede udgifter til transport og behandling af affaldet, skønnes i rapporten til ca. 918 mio. kr., hvoraf 70 % kan tilskrives husholdningernes affald og 30 % kan tilskrives virksomhedernes affald.

Ud over udgifter til transport og behandling er der også udgifter til selve driften af genbrugspladsen (mandskab, materiel, administration m.v.). Det er uklart om sådanne omkostninger er inkluderet i de 918 mio. Det bør præciseres.

Tallene må antages at være behæftet med en ikke ubetydelig usikkerhed. En sådan usikkerhed skal medtages. Flere af RenoSams medlemmer kan ikke genkende de 29%, som den andel erhvervsaffald de modtager på genbrugspladsen. Vi kender til tal, der ligger helt ned til ca. 10%. Det ville nok være hensigtsmæssigt med en opgørelse over, hvor stort spændet er i de mængder erhvervsaffald der modtages i forskellige kommuner/oplande. Hvis det fx er 50% i (stor)byområder og mellem 10 og 20% i øvrige områder, er det en væsentlig information.

I rapporten er der også data for antallet af ansøgninger om fritagelse fra genbrugspladsgebyret i en række udvalgte kommuner. Hvis dette tal sættes i forhold til det totale antal betalingspligtige virksomheder i de undersøgte kommuner findes en god indikation af antallet af virksomheder, der i

disse kommuner vil melde sig til en ordning. Rapporten indeholder dog ikke tal for det totale antal betalingspligtige virksomheder i den enkelte kommune, som undersøges. Miljøstyrelsen vil inden tredje møde i arbejdsgruppen forsøge at fremskaffe dette tal og foretage en skønsmæssig vurdering af, hvor mange virksomheder på landsplan, der – alt andet lige – vil kunne ønske at gøre brug af den kommende tilmeldeordning. Dette tal vil være væsentligt for at få en indikation på finansieringen.

Det er ikke RenoSams opfattelse, at Miljøstyrelsens "beregningsmodel" giver en god indikation af, hvor mange virksomheder der vil melde sig til en ordning. Det kan man til gengæld få, ved at bruge de erfaringer kommuner/selskaber har med tilmeldeordninger af samme karakter, som dem der nu foreslås. Det fremgår af den rapport Miljøstyrelsen har bedt Processor lave. Tallene viser at antallet af tilmeldte virksomheder på landsplan ca. vil ligge mellem 10.000 og 25.000 (100-250 pr. kommune). Det er det tal, der bør ligge til grund for indikationen af, hvor mange virksomheder der vil tilmelde sig.

Tallet kan både blive højere og lavere – det ved vi intet om. Enhver op- eller nedskrivning af tallet er spekulation. Vejle Kommunes tal kan ikke bruges, da deres tilmeldeordning er af en anden karakter end dem der foreslås.

Hvis Miljøstyrelsen har kendskab til undersøgelser eller andre faglige kilder, der kan understøtte vurderingen af, at antallet af deltagere i en ordning er uafhængig af, om man skal tilmelde eller framelde sig, bør sådan dokumentation fremlægges.

Der henvises til rapporten "Erfaringer med genbrugsstationer efter den ændrede organisering 1. januar 2010" (i det følgende kaldet 2010-rapporten). Det bemærkes, at en række faktuelle oplysninger fra rapporten er indarbejdet i det følgende.

Dette afsnit bør også indeholde en opsummering af de erfaringer med tilmeldeordning i ind- og udland, som styrelsen har fået undersøgt. Erfaringerne fra udlandet er meget entydige, og bør derfor præsenteres for politikerne:

- I alle landene er et behov for at give små virksomheder adgang, men der er problemer med at opfylde behovet*
- I alle lande er det kommunerne, som suverænt bestemmer*
- Der gives mulighed for lokale løsninger*
- Betalingsmåderne varierer, men der er kun få eksempler på en tilmelde-/abonnementsordning*

Selv den ordning i Sverige (Gästrikke Återvinnarna) hvor man "udføre detektiv"-arbejde for at fange syndere, havde kun 210 virksomheder i 2009 en aftale!

Der er altså ingen af de undersøgte lande, der gør som vi i Danmark vil gøre fra 2012.

Heller ikke i Danmark er der lykkedes nogle kommuner/selskaber at finde frem til en model, der er tilfredsstillende. Det helt afgørende problem er (u)muligheden med at føre kontrol med om erhvervsaffald kommer ind på pladserne "forklædt" som husholdningsaffald.

Dette problem er ikke løst, og bliver heller ikke løst i de forslag Miljøstyrelsen beskriver i dette papir.

Det vil være hensigtsmæssigt om der i beskrivelserne af modellerne skelnes mellem to typer kontrol:

- Kontrol med om dem der er tilmeldt overholder betingelserne for at være tilmeldt (bruger de fx deres klippekort hver gang de kommer på pladsen)
- Kontrol med om nogle forsøger at aflevere erhvervsaffald "forklædt" som husholdningsaffald

Hver af de modeller der beskrives bør suppleres med et afsnit om konsekvenserne for borgere og pladsfolk (de ansatte på genbrugspladserne). Begge dele er relevante, da pladserne primært bruges af borgerne og da pladsfolkene er dem, der i det daglige skal leve med den nye ordning.

Administration

Der nævnes flere stadig at den "nye" model vil medføre et fald i kommunernes administrative omkostninger. Problemet er at det er 2010-tal der sammenlignes med. 2010 var et særligt år. Dels er der altid ekstra administration, når en ny ordning skal implementeres. Dernæst skyldes meget af administrationen, at fritagelsesbestemmelserne gav anledning til meget mere arbejde end forventet. Erfaringsmæssigt falder administrationsbyrden når nye regler "falder på plads". Det vil således være mere relevant at holde administrationsomkostninger i den "nye model" op mod omkostningerne før 2010.

Uanset hvilken ny model man vælger vil administrationsomkostningerne, set under et, øges i forhold til situationen før 2010. Hvor kommunerne selv kunne bestemme om, og hvordan, de ville give virksomhederne adgang til genbrugspladserne. Dette aspekt bør også være en del af beslutningsgrundlaget for en ny model.

Valg af ny model

De modeller der beskrives vil for kommunerne betyde, at de skal ændre deres ordning til en de aldrig har haft før. Stort set ingen kommuner har valgt nogle af de modeller der beskrives i dette notat. Der skal således implementeres en ordning, som ingen kommuner frivilligt har valgt. Det bør også fremgå af beskrivelserne af modellerne.

Dybest set er det problematisk at gøre en uprøvet ordning til et nationalt krav. Det mest hensigtsmæssige havde været, at teste en eller flere modeller først.

Konsekvenser for genbrugspladserne

Tilsvarende vil det være undtagelsen, at en kommune kan implementere nogle af modellerne uden at lave om på mindst en genbrugsplads (den hvor virksomhederne skal have adgang). Ikke alene skal de investere i det nødvendige udstyr, men de skal med stor sandsynlighed også gennemføre andre ændringer på "virksomhedspladsen". Der vil således være flere omkostninger end dem, der alene er knyttet til køb af fx vægt og bom, jf. beskrivelsen af omkostningerne ved de beskrevne modeller.

En genbrugsplads med adgang for virksomheder

I flere af modellerne er det en forudsætning, at der alene er en plads i kommunen, der har adgang for virksomheder (og kun for virksomheder). Denne forudsætning er problematisk.

For kommuner med flere genbrugspladser betyder det er fald i serviceniveauet for såvel borgere som virksomheder. Medmindre man vælger at bygge en helt ny genbrugsplads – hvilket dels kan være vanskeligt i nogle kommuner og dels koster en del (og det kan ikke nås inden den 1/1-2012). For både borgere og virksomheder, vil der blive længere til genbrugspladsen. Det bliver således mere besværligt at komme af med sit affald.

Nogle kommuner har kun en genbrugsplads – hvad gør de?

Dernæst er der en risiko for at kun få virksomheder tilmelder sig ordningen. Det kan betyde at pladsen bliver særdeles omkostningstung. Hvis de hidtidige erfaringer med tilmeldeordninger holder stik, vil der højst tilmelde sig 250 virksomheder pr. kommune. Disse potentielle konsekvenser bør også indgå i beskrivelserne af modellerne.

Implementering af ordninger

Beskrivelserne bør også indeholde et bud på, hvor lang tid det tager at implementere ordningerne. Den politiske proces i kommunerne tager erfaringsmæssigt 3-6 måneder. Hertil skal lægges den tid det tager at foretage de nødvendige investeringer i udstyr og få det installeret på pladserne.

Kontrol

Den store udfordring, uanset valg af model, er kontrollen med de borgere og virksomheder, der vil forsøge at aflevere erhvervsaffald ind som husholdningsaffald. I praksis har dette vist sig at være en stort set umulig opgave. Primært fordi det på stående fod er umuligt at afgøre, endsige bevise, at brugeren forsøger at snyde.

Miljøstyrelsen foreslår at udfordringen imødekommes ved at øge det kommunale tilsyn og inddrage pladspersonalet.

For det første er det stærk tvivlsomt om en tilsynsindsats svarende til 5-6 årsværk på landsplan, vil have nogen som helst reel betydning. Dernæst skal inkluderes de omkostninger der er forbundet med at "køre" en sag. Og endelig er der ingen sikkerhed for at kommunen vinder sagen. Man kan også lidt pragmatisk spørge sig selv om der er sammenhæng mellem mål og midler.

For pladspersonalet vil det betyde at de får en helt ny rolle. Noget af det der fylder meget hos pladspersonalet er de potentielle og reelle konflikter med brugerne. Dem vil de gerne undgå. Et (øget) krav om kontrol vil alt andet lige øge antallet af konflikter på pladserne.

Det vil desuden afstedkomme praktiske problemer på pladserne, når brugerne skal kontrolleres. Fx vil det forstyrre "trafikken" på pladsen og der er ikke den samme tid til at vejlede brugerne, som der ellers ville være.

3. Vægtmodel

Kort karakteristik

Genbrugspladsen indrettes med vægte med henblik på, at virksomhederne betaler for den art og mængde af affald, som afleveres på genbrugspladsen. Affaldet vejes og virksomheden betaler efter vægten af det afleverede affald. Der opereres med forskellige fraktioner til forskellige priser (f.eks. 2-4 fraktioner).

Forudsætninger

En vægtmodel vil stille betydelige krav til pladsens indretning. Der vil være behov for plads til vægt og betalingssystem og plads til at kunne håndtere evt. ventetid ved spidsbelastning. Dette vil stille store krav til pladsens indretning og er dermed også en meget omkostningstung løsning. Det forudsættes derfor i denne model, at der alene bliver én genbrugsplads i kommunen/fællesskabsoplandet, hvor erhverv har adgang. Af samme grund forudsættes det, at der som

udgangspunkt alene er adgang for erhverv på disse pladser, dvs. der skal ikke både være erhvervsbrugere og private. *Denne forudsætning finder vi problematisk, jf. tidligere.*

Hvad angår kapaciteten forudsættes det, at der bliver mulighed for, at kommunen kan sikre kapaciteten til det forbrændings- og deponeringsegnet affald via en anvisningsordning, såfremt kommunen ikke har den fornødne² kapacitet. *Hvad er hensigten med dette afsnit?*

Der etableres i denne model nye regler om dataindberetning i tilknytning til den elektroniske registrering af afleverede arter og mængder på p-nummerniveau, som sker via betalingen for de afvejede arter og mængder.

Tilmelding

Systemet vil indebære, at den enkelte virksomhed i tilknytning til det første besøg på pladsen tilmelder sig genbrugspladsen via en web-service, der administreres fra centralt hold. Den pågældende udstyres med en elektronisk identifikation, der kan bruges i forbindelse med vejningen og betalingen. *Det synes ikke at tjene noget formål med en central tilmelding. Ordningen vil også kunne fungere uden tilmelding, da man betaler for hvert besøg. Det bør være op til den enkelte kommune, at vurdere hvordan en eventuel "tilmelding" skal finde sted.*

Ved tilmeldingen skal virksomheden oplyse sit p-nummer (CVR).

Betaling

Udgangspunktet for prissystemet vil være udgiften til efterbehandlingen af affaldet/genanvendelighedspotentialet. De fraktioner, der er dyre at behandle, udløser den højeste takst, mens de genanvendelige er billigst. *Udgangspunktet er vel de samlede omkostninger, herunder også udgifter til fx drift, lønomkostninger og administration er knyttet til genbrugspladsen.*

Farligt affald skilles fra og behandles særskilt (som i dag).

Betalingssystemet kan bygges op på forskellig vis alt efter, hvor præcis en sammenhæng der ønskes imellem art/mængde og betaling. Den mest præcise afregning vil forekomme ved at operere med mange forskellige fraktioner og individuelle afvejninger af hver fraktion.

I det følgende opstilles en model, hvor der arbejdes med 3 fraktioner (udover farligt affald). Herefter vil der være en "høj" takst (affald til deponering), "mellem" takst (affald til forbrænding) og en "lav" takst (genanvendeligt erhvervsaffald). Herudover bestemmes prisen af, hvor stor en mængde af de forskellige fraktioner, der er afleveret [takst kr. x kg eller lign]. *I dag betales ikke særskilt for det farlige affald. Man skal være opmærksom på, at det som hovedregel vil være en meget dyr fraktion at komme af med separat.*

Den store udfordring i denne model er at få foretaget afvejningen og inddelingen i fraktionen på en nogenlunde smidig måde. Der er forskellige muligheder, men det bliver formentlig nødvendigt med flere ture på vægten: En ved ankomsten og en ved afgang. Af denne grund vil der formentlig være behov for to vægte på pladsen, hvis besøgene skal kunne afvikles nogenlunde smidigt i spidsbelastningsperioder. Det bemærkes hertil, at det af 2010-rapporten tyder på, at virksomhederne kunne samle sig i perioder omkring frokost og fyraften (afsnit 2.1.), hvilket kunne skabe trængsel i disse perioder.

² Det bemærkes, at kapacitetsbehovet vil blive væsentligt mindre efter gennemførelse af fase 2 af omorganiseringen af affaldssektoren.

Det forudsættes, at brugeren selv betjener vægt og betalingsanlæg. Systemet kan indrettes på den måde, at brugeren ved ankomsten registrerer sig med den på forhånd uddelte elektroniske identifikation (brik, stregkode, plastikkort eller lign.) og kører på vægten for at blive indvejet (totalvægten). Herefter afleveres affaldet i de respektive containere. Ved udkørslen køres på vægten på ny, og den totale mængde af det afleverede affald kendes. På betalingsanlægget vil der være et trykknapsystem, så brugere kan trykke i overensstemmelse med hvordan det afleverede affald har fordelt sig imellem de tre kategorier: Deponering ("høj" takst), affald til forbrænding ("mellem" takst) og genanvendeligt affald ("lav" takst). Der opereres med runde angivelser og bagatelgrænser for små forekomster af en bestemt type. En enkelt flise, der skal deponeres, udløser ikke, at der skal betales 1x "høj takst". *Er det ikke hensigten at hver af de 3 (4) fraktioner skal vejes separat.*

Herefter betales der, enten direkte via dankort i betalingsanlægget (som vi kender det ved P-anlæggene), eller der sker opkrævning efterfølgende. Der modtages under alle omstændigheder en kvittering for mængde/betaling, hvilket kan bruges ved stikprøver kontroller, og det vil være relevant for håndværkere og andre, hvor der efterfølgende kan være behov for afregning.

Hvis der ønskes en meget præcis sammenhæng imellem art/mængde og betaling, kan der opereres med flere fraktioner og afvejning af den enkelte fraktion. Her vil det være nødvendigt, at brugerne vejer bilen for hver gang, der tømmes en fraktion af. Dette vil kræve meget færdsel rundt på pladsen, og vil kræve meget af pladsindretningen, hvis der ikke skal opstå køer og trafikale problemer. *Det kræver også kørsel med de 3 (4) fraktioner der er foreslået.*

Gebyrberegning/-opkrævning

Taksterne for de enkelte fraktioner fremkommer ved, at kommunen opgør udgifterne til ordningen og fordeler dem på brugerne. Der vil være tale om etableringsudgifter, løbende driftsudgifter, administrationsudgifter mv. Etableringsudgifter kan evt. strækkes over en lang årrække for at holde priserne nede. Der skal udregnes en pris pr. kg/ton. Prisen vil variere fra kommune til kommune, idet udgifterne vil være forskellige pga. forskelligt serviceniveau, antal tilmeldte etc. *Er der ikke regler for, hvor langt etableringsudgifterne kan strækkes over? Kan en kommune bare afskrive, som den har lyst til?*

Der kan herefter ske betaling via dankort på stedet (som så skal være en del af anlægget på pladsen), eller registreringen kan medføre, at der på et senere tidspunkt sendes en faktura.

Begrænsninger

Som anført ovenfor forudsættes det i denne løsning, at der er begrænsninger på virksomhedernes brug svarende til i dag. Det betyder, at køretøjet højst må veje 3500 kg + en lovlig trailer, og der vil være mængdebegrænsning på farligt affald svarende til dag. *Hvorfor skal der være begrænsning på, når det er en særlig plads kun for virksomheder?*

Derudover kan der etableres yderligere begrænsninger, hvis man ønsker dette i form af at begrænse antallet af årlige besøg eller den årlige mængde kan begrænses. Jo flere begrænsninger, jo mere behov for kontrol.

Kontrol

I modellen forudsættes det, at der som udgangspunkt kun skal være adgang for erhverv på pladsen. Det betyder, at det på alle andre pladser i kommunen tydeligt skal signaleres ved skiltning mv., at der ikke er adgang med erhvervsaffald, og der skal være en kort og præcis forklaring på dette begreb.

Alle de brugere der herefter kommer ind på den "private" plads har truffet et valg, som kan danne grundlag for en senere stikprøvekontrol.

1) Kontrol af om private snyder erhvervsaffald ind

Private vil herefter aflevere affaldet som vanligt på pladser, hvor kun private må komme. For at sikre, at der ikke snydes erhvervsaffald ind som privat, vil kommunens tilsynspersonale foretage stikprøver. *Kontrollen handler om, hvorvidt nogle (private og/eller virksomheder) forsøger at snyde erhvervsaffald ind som husholdningsaffald.*

Må man aflevere affald på en genbrugsplads for private i en firmabil?

Ved stikprøven kan kommunen foretage kontrol af affaldets art og mængde. Visse totale mængder eller mængder af bestemte fraktioner vil (formentlig) alene kunne opstå i tilknytning til erhverv. Konstateringen af affaldets art og mængde kan understøttes af oplysninger om den pågældendes erhverv, og en nærmere undersøgelse af hvilken affaldsordning, den pågældende benytter. Hvis vi tænker på den frisør med poser af hår, som blev nævnt andet møde, møder op med poserne og ikke er tilmeldt ordningen, ligesom den pågældende heller ikke kan henvise til nogen anden affaldsordning, kan det formentlig lægges til grund, at der bliver snydt. *Der er afsat små 2,8 mio kroner om året til kommunalt tilsyn. Med det antal besøg der er på landets genbrugspladser, vil det være helt marginalt hvad en sådan indsats hjælper.*

På dette grundlag vil kommunens tilsynsmedarbejdere kunne give en indskærpelse eller skride til politianmeldelse. Der vil kunne forventes en bøde i størrelsesordenen 2.-5.000 kr. *Det bør beskrives, hvilke omkostninger der ligger i at køre en sag.*

Kommunens tilsynsarbejde kan understøttes af pladspersonalets observationer og evt. en simpel kameraovervågning, der gør det muligt at konstatere mange private besøg, som en virksomhed har foretaget. Kameraovervågningen vil især fungere som en forebyggende foranstaltning.

Det bemærkes, at der vil være en række tilfælde af snyd, der ikke kan konstateres. Hvis der mødes op med beskedne mængder affald af en art, der godt kan hidrøre fra en normal husholdning, kan der ikke statueres snyd. Her kan der først statueres snyd, hvis der bliver tale om meget hyppige besøg. I den situation kan pladspersonalet registrere de mange besøg, hvorefter kommunen evt. kan gribe ind. Hvis personalet f.eks. møder en person med betydelige mængde byggeaffald, der samtidig er håndværker, vil der være grænser for, hvor mange gange denne kan hævde, at det vedkommendes eget køkken, der er blevet revet ned. *Dette er en glimrende beskrivelse af, hvor vanskeligt det er at løse denne udfordring. Det er stort set umuligt at holde øje med, om det er "mange" besøg.*

2) Kontrol af om der "snydes på vægten"

Udgangspunktet er, at brugeren på erhvervspladsen selv betjener vægt og betalingsanlæg. Der er derfor behov for at kontrollere, at der ikke snydes med arter eller mængder.

Når affaldet er vejjet, skal brugeren selv sørge for den korrekte afvejning og betaling, og der afsluttes med en kvittering, som vil kunne kontrolleres ved stikprøvekontrol.

Rent praktisk vil kontrollen bestå i, at tilsynspersonalet overvåger brugernes adfærd på pladsen med henblik på at kontrollere, om betalingsreglerne overholdes. Såfremt der konstateres snyd, indleder kommunen en håndhævelsessag. Klare tilfælde af snyd forudsættes politianmeldt, og der kan forventes bøder i størrelsesordenen 2. – 5.000 kr.

Kontrollen kan understøttes ved, at pladspersonalet er synligt på pladsen herunder især synligt ved betalingspanelet. Pladspersonalets observationer kan videregives til kommunens tilsynsmedarbejdere. Der kan tillige installeres kameraovervågning til at supplere kontrollen.

Hvor mange personer forestiller man sig der er ansat på pladsen? Mindre end 3-4 stykker kan vel næppe gøre det, hvis ovenstående opgave skal løses.

Konsekvenser

Administrative/økonomiske konsekvenser

Staten vil have udgifter til at udvikle, etablere og drive en tilmeldingsportal eller lign. Den mest simple måde at få sin elektroniske dokumentation vil være at modtage en stregkode, talkode eller lign. En mere avanceret metode vil være at udstyre de tilmeldte virksomheder med en "brobizz" eller lign, som kan bruges til at registrere det enkelte besøg. *Det er uklart, hvorfor der foreslås et statsligt tilmeldesystem.*

Tilmeldingsportalen vil kræve, at staten afholder udgifter til etablering og drift af portalen og sikrer det nødvendige tekniske samspil med genbrugspladserne (tilmeldingen skal elektronisk tilgå betalingsanlægget på den enkelte plads). Dette vil koste i størrelsesordenen 500.000 kr. i etablering og 25.000 kr. i løbende årlige udgifter for staten. Der ikke i dag hjemmel i miljøbeskyttelsesloven til, at staten kan gebyrfinansiere denne udgift.

Herudover vil det blive en udfordring at lave de generelle regler og retningslinjer, der skal danne grundlag for betalings- og kontrolsystemet.

Derudover vil **kommunerne** have udgifter til etablering og drift af det nødvendige udstyr på pladsen. I modellen her forudsættes det, at der alene skal etableres vægt og betalingsanlæg på én plads i kommunen, men evt. flere vægte for at tilstræbe en smidig afvikling af det enkelte besøg.

Kommunen skal vælge mellem at inddrage en plads til virksomhederne eller bygge en ny. Det ene har konsekvenser for serviceniveauet (og måske genanvendelsen) det andet for økonomien. Den model der foreslås er en absolut minimumsmodel – de faktiske omkostninger vil med stor sikkerhed blive højere end styrelsen antager.

Vi er ved at undersøge udgiftsniveauet nærmere, og vil vende tilbage senere, hvis vi har behov for det.

Kommunerne vil have disse udgifter:

- 1) Informationsskilte ved alle de private pladser om, at erhverv ikke har adgang.
- 2) Etablering af 2 vægte anslås til at koste 330.000 kr. inkl. stoplys pr. genbrugsplads. Hertil kommer drift og vedligehold af vægte, som anslås til 40.000 kr. pr. plads/årligt.
- 3) Etablering af betalingsanlæg med internetopkobling og (evt.) dankortbetaling med udskrivning af faktura på erhvervspladsen. Anslået pris 70.000 kr. pr. plads.
- 4) Alternativ til dankort: System med efterfølgende betaling (kræver administration). Ud fra tal i 2010-rapporten har dette arbejde i 2010 taget imellem 100 og 200 timer (i en enkelt kommune dog 475 timer).

- 5) Udgifter til beregning af priser (gebyrer), jf. erfaringer i 2010 koster dette anslået 11.000 kr. pr. gns. kommune (25 timer).
- 6) Udgifter til stikprøvekontrol. Anslået ½ - 1 uge pr. kommune, svarende til 10.000 – 20.000 kr. om året/pr. kommune (svarende til brugerundersøgelserne i dag, som forventes at falde bort med den nye ordning).
- 7) Udgifter til pladspersonalet evt. deltagelse i kontrolarbejdet. Anslået 6 timer om året pr. genbrugsplads, svarende til 10.000 – 15.000 kr. om året/pr. kommune.
- 8) Udgifter til evt. kameraovervågning. Dette udstyr forventes at koste 15.000 – 30.000 kr. pr. plads i etablering og vedligehold.

Hvad angår priser og omkostninger henvises til vedlagte regneark, hvor de totale udgifter også findes. Det bemærkes, at der er tale om omtrentlige priser og hurtige overslag.

Som det fremgår af regnearket vil vægtmodellen samlet set koste 62 mio. kr. i etableringsudgifter på landsplan, idet det forudsættes, at der vil blive 98 pladser, der er indrettet med to vægte. Den totale årlige driftsudgift vil være 11 mio. kr.

Hvad angår driftsudgiften er der kun for en mindre dels vedkommende tale om nye opgaver. Der vil være nogle meget tunge administrative opgaver, der vil falde bort, idet der hverken skal behandles fritagelser eller laves årlige brugerundersøgelser. Tallene i 2010-rapporten (pkt. 1.8, tabel 4) giver en indikation af, hvad arbejdet med fritagelser har kostet (430.000 kr. i gennemsnit pr. kommune). Der kan samlet set blive tale om betydeligt færre udgifter til administration og drift i denne model set i forhold til i dag.

Det er ikke relevant at sammenligne det kommende omkostningsniveau med niveauet fra 2010 (og 2011). Det er relevant at sammenligne med niveauet før 2010. Det er forligskredsen, der indførte den ordning som viste sig meget omkostningstung (ganske som forventet).

Kontrollen af om der foregår snyd på pladser, hvor kun private har adgang, vil være vanskelig. Som det fremgår, vil der være en række tilfælde af snyd, der ikke kan konstateres, idet der er tale om beskedne mængder affald af en art, der godt kan hidrøre fra en normal husholdning. Her kan der først statueres snyd, hvis der bliver tale om meget hyppige besøg.

Det bemærkes, at dele af kontrolarbejdet allerede eksisterer i dag, hvor kommunerne har behov for at sikre sig, at virksomheder der har fået fritagelse ikke anvender pladsen. Her har kommunen allerede i dag de samme udfordringer.

Som Miljøstyrelsen godt ved, har kommuner og selskaber brugt det meste af 2010 (og noget af 2011) på at få den nye ordning på plads. De kendte først ordningen, da reglerne kom i slutningen af december 2009. Efterfølgende viste det sig, at styrelsen mente at fritagelsesbestemmelserne skulle tolkes således, at langt flere virksomheder kunne få fritagelse end oprindeligt antaget. Flere steder har man ikke færdigbehandlet fritagelsesansøgningerne fra 2010. Hertil kommer at alle ved at ordningen laves om i 2012. På den baggrund er det stort set ingen kommuner og selskaber, der udføre nogle kontrol på pladserne, udover hvad de tidligere har gjort. Det ville være spild af ressourcer. En tilmeldeordning vil medføre et øget kontrolbehov, og det bør klart fremgå af beskrivelserne.

Hvad angår etableringsudgifterne bemærkes, at der formentlig vil være mulighed for at afskrive dette over en ret lang periode, hvorved udgiften fordeles på brugerne over en længere periode og gebyret kan holdes nede. *Må man det i henhold til regler om regnskaber?*

Hvad angår udregning af gebyrer bemærkes, at der kan blive vanskeligheder som følge af, at antallet af brugere ikke er kendt. Dette vil dog formentlig finde sit løje over en periode, og der kan i starten formentlig skønnes ud fra antallet af fritagelsesansøgninger i den enkelte kommune i 2010. *Det er meget lidt sandsynligt, at antallet af tilmeldte kan regnes ud på den måde.*

For **virksomhederne** vil der være behov for på forhånd at have meldt sig til. Det skal kun ske forud for det første besøg, og det forudsættes at blive hurtigt og let. *Hvorfor skal virksomhederne være tilmeldt på forhånd?*

Derudover vil der være behov for at betjene vægte og betalingsanlæg. Alt efter de konkrete forhold, kan der opstå kødannelser, som kan blive en gene for virksomhederne. Det får her stor betydning, hvor mange gange, der skal vejes (kun ved indgang/udgang eller hver gang en fraktion er afleveret).

Den væsentligste konsekvens vil derudover blive, at gebyret kan blive højt som følge af store etableringsudgifter (uanset om der vælges en lang afskrivning).

Miljømæssige konsekvenser

Denne løsning vil gøre det tydeligt, hvad det enkelte besøg koster. Alt efter prisniveauet vil det evt. medføre en ændret brugeradfærd i forhold til genbrugspladsen. Hvis det bliver meget dyrt at aflevere affald på genbrugspladsen, kan andre løsninger blive mere attraktive, men det er svært på forhånd at sige, om det er miljømæssigt bedre eller dårligere løsninger. Det afhænger helt af, hvorledes genbrugspladsen anvendes, og hvad alternativerne går ud på.

Man kan dog sige, at det foreslåede betalingssystem skaber et økonomisk incitament til at sortere affaldet godt og aflevere mest muligt i de "billige" containere, hvor affaldet går til genanvendelse, og mindst muligt i de "dyre" containere (små og stort brændbart samt deponering).

Hvis antagelsen er, at adfærden er styret af økonomien, så vil det få negative miljømæssige konsekvenser, hvis genanvendelse er dyrere end fx deponering (hvilket det er for nogle fraktioner). Det bør fremgå af beskrivelserne.

Andre konsekvenser (ensartethed/konkurrencesituation, forureneren betaler mv.)

Hvis det er denne model, der besluttet, vil ønsket om ensartethed fordele, at det bliver samme løsning i alle landets kommuner. *Hvad betyder det mere præcist?*

Hvis der ikke er mængdebegrænsninger, vil der - alt efter prisniveauet - kunne ske en påvirkning af konkurrencesituationen i mellem genbrugspladsen og private løsninger (vognmænd, indsamlingsvirksomheder, behandlingsanlæg mv.).

Der vil være en god overensstemmelse med forureneren betaler princippet.

Fordele og ulemper

Fordele

- Denne ordning vil sikre en ret præcis sammenhæng imellem betalingen og art/mængde af affaldet, dvs. meget god overensstemmelse med forureneren betaler princippet
- Modellen vil understøtte genanvendelsen ved, at der betales mindre, hvis affaldet sorteres godt, så der afleveres mindst muligt forbrændings- eller deponeringsegnet affald. *Gebyrerne skal vel være omkostningsægte.*

- Modellen kan understøtte en enkelt metode for indberetning af data om erhvervsaffaldet.

Ulemper

- Der vil meget store udgifter til etablering og drift af vægte
- Der vil være udgifter til betalingsanlæg mv.
- Vejningerne gør afviklingen af det enkelte besøg besværlig, hvilket giver betydelig risiko for kødannelser
- Modellen forudsætter, at brugerne skal lære at bruge systemer og termer rigtigt. Der er del at tage stilling til og forstå, før man kan få afviklet besøget. Dette øger risikoen for kødannelser mv.
- Vanskeligheder med at forudsige kapacitetsbehovet
- Når der kun vil være en plads med adgang or erhverv pr. kommune/opland, kan der blive en del transport for den enkelte virksomhed.

Konsekvenser for borgere og pladsfolk

Borgerne vil "miste" en genbrugsplads i oplandet, og virksomhederne vil miste alle på nær en. Ergo falder serviceniveauet, medmindre kommunen træffer andre beslutninger.

Det nye kontrolelement, forstået som det at der nu er sat særlig fokus på at holde øje med "snyderne, får også betydning for pladserne. Konfliktpotentialet øges, borgerne vil opleve en ringere service, driften og trafikken kan blive forstyrret, m.v.

Uanset hvilken model man vælge, vil den have negative konsekvenser for borgere og pladsfolk.

4. Abonnementsmodel

Kort karakteristik

Kernen i modellen er, at virksomhederne tilmelder sig for et år ad gangen. Der betales et årsgebyr, der giver ret til at aflevere affald i arter og mængder svarende til en normal husholdning. Alle virksomheder i kommunen betaler det samme.

Forudsætninger

Det forudsættes, at der er adgang for både erhverv og husholdninger på samme pladser.

Derudover forudsættes det, at der gælder samme (eller andre tilsvarende) begrænsninger på køretøj/trailer, som der gælder i dag, og der etableres ikke nye dataindberetningsregler, da der ikke vil være et betalingssystem, der på en enkel måde kan bidrage til dataindberetningen.

Tilmelding

Systemet vil indebære, at den enkelte virksomhed melder sig til på forhånd evt. inden et bestemt tidspunkt forud for kalenderårets begyndelse. Tilmeldingen sker til en statslig webportal. *Hvorfor central tilmelding?*

Virksomheden udstyres med en dokumentation for tilmeldingen, der kan fremvises på pladsen (klistermærke, kort mv.), samt information om ordningen. Virksomheden er tilmeldt for et år ad gangen. Systemet kan udbygges således, at virksomhederne kan melde sig til (for et år) ved fremmøde på pladsen.

Ved tilmeldingen oplyses p-nummer (CVR).

Betaling

Der betales et årsgebyr. Alle virksomheder får alene adgang til at aflevere arter og mængder svarende til en normal husholdning. Alle virksomheder får adgang til dette uanset størrelse eller kategori, og gebyret vil blive det samme for alle virksomheder i kommunen.

Priser/opkrævning

Årsgebyret vil fremkomme ved, at kommunen opgør de samlede udgifter til genbrugspladsen (etablering, drift, administration) og fordeler dem på henholdsvis husholdning og erhverv. Erhvervsdelen skal dækkes via årsgebyret fra de tilmeldte virksomheder.

Der vil blive sendt faktura ud en gang årligt (evt. forud).

Begrænsninger

Der vil i denne model være en betydelig begrænsning for virksomhedernes adgang til at aflevere affald på genbrugspladsen, idet der alene kan afleveres arter og mængder svarende til en normal husholdning. Det betyder at virksomheder med store mængder affald eller med såkaldt produktionsaffald i større omfang, se herom nedenfor, ikke kan anvende genbrugspladsen.

Begrænsningen "mængde som en normal husholdning" kan evt. fikseres mere præcist i generelle regler. Det kan fastsættes som bestemt årlig mængde, et bestemt antal årlige besøg eller et bestemt maksimum mængde pr. besøg og/eller begrænsninger på visse fraktioner.

I det følgende gives et eksempel på en regel, hvor der ikke sættes grænser på årlige mængder, antal besøg mv., men alene opereres med de grænser på køretøjer, der findes i dag.

§ X. Erhvervsvirksomheder har adgang til genbrugspladsen, når de er tilmeldt. Tilmeldte virksomheder må aflevere erhvervsaffald i arter og mængder svarende til en husholdning.

Stk. 2. Der må ikke afleveres produktionsaffald. Med produktionsaffald forstås affald, der er opstået i tilknytning til affaldsproducentens erhvervsvirksomhed, når dette overstiger XX kg.

Stk. 3. Ikke tilmeldte virksomheder må ikke benytte genbrugspladsen til erhvervsaffald.

Stk. 2 og 3 synes ikke relevante, og vil skabe større problemer end de løser.

Kontrol

Udgangspunktet i denne model er, at der både er adgang for private og erhverv på den enkelte plads. Pladserne skal derfor være indrettet således, at hvert besøg indledes med, at brugeren på en billetstander ved indkørslen trykker på en knap: "Erhverv" eller "Privat". Dette skal ske på baggrund af en kort og pædagogisk beskrivelse af, hvornår man er det ene og det andet. Man får herefter en billet ud af, hvor der står enten erhverv eller privat. *Hvad er meningen med det?*

Formålet med registreringen er, at brugeren herved har truffet et valg, som kan danne grundlag for en senere stikprøvekontrol. Valget kan også træffes på den måde, at der på pladsen er to indkørsler, og kun i erhvervsindgang får man en seddel. Det kan være relevant for visse genbrugspladser.

Private vil herefter aflevere affaldet som vanligt. For at sikre, at der ikke snydes erhvervsaffald ind som privat, eller at tilmeldte virksomheder ikke afleverer andet og mere, end det de har fået lov til, skal der ske en stikprøvekontrol på pladsen.

Ved denne kontrol skal det undersøges, om der afleveres affald, der efter sin art og sit omfang har karakter af produktionsaffald (*Affald, der er opstået i tilknytning til affaldsindehaverens erhvervsvirksomhed, når dette overstiger XX kg, jf. reglerne ovenfor*). Denne type affald må slet ikke afleveres på genbrugspladsen, så det kan uden videre afvises. Dette kan evt. foretages af pladspersonalet i tilknytning til den eksisterende kontrol af aktiviteterne på pladsen (havner affaldet i rette containere, kommer der sorte plastsække ind, er bilen for stor etc.). Personalet kan herefter rapportere episoden til kommunen med henblik på egentlig håndhævelse.

Det bemærkes, at der vil være en række tilfælde af snyd, der ikke kan konstateres. Hvis der mødes op med affald af en art, der ikke vil være omfattet af definitionen af produktionsaffald, må det accepteres, hvis det påstås, at dette er privat affald, dvs. først hvis antallet af besøg indikerer, at der bliver snydt. Med denne abonnementsordning vil man derfor være nødt til at acceptere, at der afleveres alt andet end produktionsaffald fra ikke-tilmeldte virksomheder, idet man ikke vil kunne kontrollere disse mængder. Da der kun er ringe kontrolmulighed af netop det, som man kan få lov til at aflevere, hvis man tilmelder sig, kan antallet af tilmeldte virksomheder forventes at blive meget lavt i denne model. *Det er vel ikke lavere end i de andre modeller, forudsat at den konkrete virksomhed nøjes med at aflevere, hvad der i art og mængde svarer til en husholdning. Det afhænger, som i de øvrige ordninger, om muligheden for at klassificere affaldet og/eller brugeren. Man kan jo fx udstyre køretøjet med noget, der kan identificeres.*

Kontrollen kan evt. understøttes af kameraovervågning på pladsen. *Forestiller man sig, at nogle ansatte gennemser optagelserne, og ud fra dem vurderer om nogle har snydt og dermed skal undersøges nærmere?*

Konsekvenser

Administrative/økonomiske konsekvenser

Staten vil have samme udgifter til tilmeldingsportal, som nævnt under vægtmodellen. Der vil også her blive udfordringer ved at etablere generelle regler retningslinjer, som kan danne grundlag for betaling og kontrol.

For **kommunerne** vil denne model have følgende konsekvenser:

- 1) En billetstander ved indgangen, der kan udstyre brugerne med en seddel (privat eller erhverv). Dette koster ca. 25.000 pr. stander og skal installeres på alle pladser.
- 2) Udgifter til pladspersonalets deltagelse i kontrolarbejdet. Anslået 1 uge pr. kommune, svarende til 10.000 – 20.000 kr. om året/pr. kommune.
- 3) Evt. opfølgende tilsynsarbejde ved kommunalt tilsynspersonale svarende til 10.000 – 15.000 kr. om året/pr. kommune (25 timer).
- 4) Udgifter til evt. kameraovervågning. Dette udstyr forventes at koste 15.000 – 30.000 kr. pr. plads i etablering og vedligehold.
- 5) Forsat udgifter til brugerundersøgelser, gebyrberegning og opkrævning (helt som i dag, hvortil dog bemærkes, at der vil være færre virksomheder at opkræve hos).

Hvad angår priser og omkostninger henvises til vedlagte regneark. Det bemærkes at der er tale om omtrentlige priser og hurtige overslag.

Som det fremgår af regnearket vil abonnementsmodellen samlet set koste 5,6 mio. kr. i etableringsudgifter på landsplan og totale årlige driftsudgift vil være 6 mio. kr. på landsplan.

Hvad angår driftsudgiften er der kun for en meget lille dels vedkommende tale om nye opgaver. Der vil være nogle meget tunge administrative opgaver, der vil falde bort, idet der ikke skal behandles fritagelser eller laves årlige brugerundersøgelser. Der må antages at blive tale om betydeligt færre udgifter til administration og drift end i dag.

Hvad angår udgifter til kontrol bemærkes, at der også i dag er behov for kontrol af, om virksomheder der er fritaget, anvender pladsen. En tilmeldeordning vil formentlig øge behovet for kontrol, idet der i en kommende tilmeldeordning må forventes at blive flere virksomheder, der ikke har adgang.

Den kontrol der udføres af pladspersonalet bliver i dag finansieret over affaldsgebyret, og det vil også kunne ske fremover. Den del der – nu som fremover – foretages af kommunens tilsynspersonale, kan evt. fremover finansieres via affaldsgebyrerne, såfremt affaldsbekendtgørelsen ændres. *Kan man nøjes med at ændre affaldsbekendtgørelsen? Desuden bør det overvejes om man overhovedet vil lade gebyrer finansiere tilsynet.*

Endelig er det denne model, der giver kommuner de bedste muligheder for at kende kapacitetsbehovet.

For **virksohmederne** vil denne model indebære lavere udgifter for kommunerne, hvilket vil bidrage til at holde gebyrerne nede.

Derudover vil modellen medføre, at der alene kan afleveres begrænsede mængder affald på genbrugspladsen. Virksomheder der har store mængder affald og/eller større mængder produktionsaffald vil ikke kunne benytte genbrugspladsen. Der vil herved blive behov for alternative løsninger for den øvrige del, idet det bemærkes, at det er en meget betydelig mængde affald, der vil skulle håndteres andet steds, herunder de store mængder byggeaffald og have-/parkaffald, der indgår i oversigten i 2010-rapporten (afsnit 3.1., tabel 12). Der skal for disse store mængder affald skabes nye løsninger i forhold til i dag. Der vil herved blive behov for at sikre et tilbud til disse former for affald. *Virksohmederne vil nok være tilbøjelige til at lade borgerne selv tage sig af bygge-/anlægs- og haveaffald, når de ikke længere kan aflevere det på genbrugspladsen.*

Miljøhmæssige konsekvenser

Der vil være let adgang til at aflevere små mængder affald på genbrugspladsen herunder også let adgang til at snyde. Derudover afhænger anvendelsen af pladsen af priserne. Hvis det er konkurrencedygtigt i forhold til andre løsninger, kan genbrugspladsen blive foretrukket, men der kan ikke siges noget sikkert om, hvad den miljøhmæssige konsekvens vil være.

Derudover vil der være store mængder affald, der i dag går til genbrugspladsen, der vil gå til andre løsninger. Der kan ikke siges noget sikkert om den miljøhmæssige konsekvens heraf.

Andre konsekvenser (ensartethed, konkurrence, forureneren betaler mv.)

Konkurrencen kan skærpes alt efter hvilke løsninger, der etableres for det affald, der ikke kan afleveres på genbrugspladser. Hvis det udsættes på "det frie marked", hvilket i hvert fald det kildesorterede genanvendelig skal, vil konkurrencen blive øget.

Der vil blive tale om en ringe overensstemmelse med forureneren betaler princippet, idet der ikke vil være nogen grund til at tilmelde sig og betale, jf. ovenfor om kontrollen, og der kan forventes meget snyd. *Der er vel sammenhæng for dem der betaler.*

Fordele og ulemper

Fordele

- Modellen vil ikke kræve store nyinvesteringer, og i det hele taget være en billig model, der vil bidrage til at holde gebyrerne nede
- Enkel i administration og indretning på pladsen
- Enkel afvikling af besøget

Ulemper

- Ingen sammenhæng imellem afleverede mængder og betaling på genbrugspladsen
- Der kan forventes få tilmeldte
- Ringesammenhæng med forureneren betaler princippet
- Behov for alternative løsninger for store dele af det affald, der i dag kommer på genbrugspladsen.

5. Klippekortmodel

Kort karakteristisk

Kernen i modellen er, at virksomhederne betaler for deres affald med forskellige elektroniske "klip", der afspejler art og mængde af det afleverede affald, men der sker ikke i denne model en vejning af affaldet via en vægt.

Forudsætninger

Det forudsættes i denne model, at adgangen er begrænset til køretøjer/trailere af en bestemt størrelse svarende til de begrænsninger, vi har i dag. Derudover forudsættes det, at kommunen alene får pligt til at sikre erhvervenes adgang til mindst en plads, og at der bliver mulighed for at sikre kapaciteten til det forbrændings- og deponeringsegnete affald via en anvisningsordning, såfremt kommunen ikke har den fornødne kapacitet³. Det forudsættes endelig, at kommunerne selv kan vælge, om der både skal være adgang for private og erhverv på den (eller de) pladser, hvor erhverv har adgang. Af kontrol- og investeringsmæssige hensyn vil det være hensigtsmæssigt, at der ikke er adgang for private på erhvervsgebrukspladsen (-pladserne), se herom nedenfor, men dette kan naturligvis forringe servicen for virksomhederne. *Se tidligere bemærkninger under vægtmodellen.*

Der etableres i denne model nye regler om dataindsamling i tilknytning til den elektroniske registrering af afleverede arter og mængder på p-nummerniveau, som sker via betalingen af klippene.

Tilmelding

Systemet vil indebære, at den enkelte virksomhed i tilknytning til det første besøg på pladsen tilmelder sig genbrugspladsen via en web-service, der administreres fra centralt hold. Den pågældende udstyres med en elektronisk identifikation, der kan bruges til at registrere det enkelte besøg og sikre betalingen. Når virksomheden modtager sin dokumentation, modtager den samtidig en folder eller lign. til handskerummet, hvor principperne i klippekortordningen er beskrevet (betalingsregler, adgang, begrænsninger mv.). *Hvorfor en central tilmelding?*

Ved tilmeldingen skal virksomheden oplyse sit p-nummer (CVR).

Betaling

Betalingen bygges op omkring et klippekort, hvor de enkelte klip har forskellige priser. I det følgende opstilles en model, hvor der er tre typer af klip + tillægsklip. Der kan tænkes andre varianter.

I denne model opereres med et "lille" klip, et "mellem" klip og et "stort" klip. Der sættes omtrentlige vægtgrænser på hvert klip, der så koster forskelligt. Et lille klip giver adgang til at aflevere affald svarende til, hvad der kan være i en almindelig personbil evt. med trailer. Et mellem klip giver adgang til at aflevere affald svarende til, hvad der kan være på en stor bil (dog maks. 3500 kg) og et stort klip giver adgang til det maksimale, man har adgang med (en stor bil + en (stor) trailer. Inddelingerne kan også sættes andre steder. Det centrale i modellen er, at der ikke kræves afvejning, men at der opereres med inddelinger, der umiddelbart kan konstateres rent visuelt og ved at anvende objektive kriterier. Dette for at gøre besøget på pladsen så smidigt som muligt og kontrolarbejdet så let og "objektivt" som muligt: Hvilket køretøj er man kommet med, var der trailer på, hvilke containere har man besøgt?

³ Se note 2.

Farligt affald skilles fra og behandles særskilt (som i dag).

For at tage højde for, at der kan være store forskelle på håndteringsudgifterne til forskellige former for affald, skal betalingen differentieres efter samme principper, som nævnt ovenfor om betaling i vægtmodellen. Hvis den overvejende del af affaldet er kommet i de containere, hvor behandlingsprisen er lav (papir, glas, visse former for plastik, jern, metal mv.), skal der betales mindre, hvis affaldet er afleveret i de "dyre" containere (forbrændingseget/deponeringseget) skal der betales mere.

Selve betalingen vil rent praktisk ske på den måde, at virksomheden på pladsen selv betjener et betalingsanlæg indrettet efter de samme principper, som vi kender det for P-anlæg. Med den på forhånd uddelte elektroniske brik, stregkode, plastikkort eller lign. registrerer virksomheden sig selv og tager stilling til betalingen (trykker på knappen "stor", "mellem" eller "lille", samt forholder sig til arten af det afleverede affald). Dette vil fordre en god, pædagogisk vejledning på betalingsanlægget.

Der er vel reelt tale om den samme løsning som under "vægtmodellen". Eneste forskel er, at "vejningen" sker visuelt ved at vurdere om betaling er "stor", "mellem" eller "lille".

Der opereres med runde angivelser og bagatelgrænser for små forekomster af en bestemt type. En enkelt fiise, der skal deponeres, udløser ikke, at der skal betales "stor takst".

Gebyrberegning/-opkrævning

Priserne for hvert klip fremkommer ved, at kommunen opgør udgifterne til ordningen og fordeler dem på brugerne. Der vil være tale om etableringsudgifter, løbende driftsudgifter, administrationsudgifter mv. Etableringsudgifter kan evt. strækkes over en lang årrække for at holde priserne nede. Der skal udregnes en pris pr. kg/ton. Prisen vil variere fra kommune til kommune, idet udgifterne vil være forskellige alt efter serviceniveau, antal virksomheder etc.

Der kan herefter ske opkrævning via dankort på stedet (som så skal være en del af anlægget på pladsen), eller registreringen kan medføre, at der på et senere tidspunkt sendes en faktura.

Begrænsninger

Som anført ovenfor forudsættes det i denne løsning, at der er begrænsninger på virksomhedernes brug svarende til i dag. Det betyder, at køretøjet højst må veje 3500 kg + en lovlig trailer, og der vil være mængdebegrænsning på farligt affald svarende til dag.

Derudover kan der etableres de begrænsninger, man synes. Hvis man ønsker, at det skal være mindre mængder, kan man enten begrænse antallet af årlige besøg eller den årlige mængde ud-målt som en sum af klippene (totalt set en mængde svarende til 10 store klip eller lign.). Dette kan rent praktisk udformes i tilknytning til betalingssystemet, således at man kun kan købe et bestemt antal klip årligt eller lign. *Hvor bestemmes dette – lokalt eller centralt?*

Kontrol

Hvis både erhverv og private har adgang til pladsen, skal den være indrettet således, at hvert besøg indledes med, at brugeren ved indkørslen trykker på en knap: "Erhverv" eller "privat". Dette skal ske på baggrund af en kort og pædagogisk beskrivelse af, hvornår man er det ene og det andet. Man få herefter en billet ud af, hvor der står enten erhverv eller privat. *Hvad er hensigten?*

Hvis der ikke er adgang for begge brugergrupper, skal det sikres via skiltning på den private plads, at erhverv ikke har adgang.

Brugeren har herved truffet et valg ved at køre ind på pladsen, som kan danne grundlag for en senere stikprøvekontrol.

1) Kontrol af om private snyder erhvervsaffald ind

Private vil herefter aflevere affaldet som vanligt. For at sikre, at der ikke snydes erhvervsaffald ind som privat, vil kommunens tilsynspersonale foretage stikprøver.

Ved stikprøven kan kommunen foretage kontrol af affaldets art og mængde. Visse totale mængder eller mængder af bestemte fraktioner vil (formentlig) alene kunne opstå i tilknytning til erhverv. I eksemplet med de mange poser med hår viser vel et tilfælde, hvor det virker usandsynligt, at der er tale om husholdningsaffald. Konstateringen af affaldets art og mængde kan understøttes af oplysninger om den pågældendes erhverv, og en nærmere undersøgelse af, hvilken affaldsordning, den pågældende benytter. Hvis den person, der møder op med poserne af hår er frisør og ikke er tilmeldt klippekortordningen, ligesom den pågældende heller ikke kan henvise til nogen anden affaldsordning, kan det formentlig lægges til grund, at der bliver snydt.

På dette grundlag vil kommunens tilsynsmedarbejdere kunne give en indskærpelse eller skride til politianmeldelse. Der vil kunne forventes en bøde i størrelsesordenen 2.000 – 5.000 kr.

Kommunens tilsynsarbejde kan understøttes af pladspersonalets observationer og evt. en simpel kameraovervågning, der gør det muligt at konstatere mange private besøg (hvis nu frisøren har været der mange gange understøtter det håndhævelsessagen). Personalet skal dog ikke foretage håndhævelsesopgaver, der har karakter af myndighedsarbejde, idet der ikke vil være hjemmel til dette.

Det bemærkes, at der vil være en række tilfælde af snyd, der ikke kan konstateres. Hvis erhvervs-virksomheder møder op på pladser, hvor private har adgang, med beskedne mængder affald af en art, der godt kan hidrøre fra en normal husholdning, kan der ikke statueres snyd. Her kan der først statueres snyd, hvis der bliver tale om meget hyppige besøg. I den situation kan pladspersonalet registrere de mange besøg, hvorefter kommunen evt. kan gribe ind.

2) Kontrol af om der snydes med klippene

Der er endvidere behov for at kontrollere, at der ikke afleveres andet og mere end det, der betales for.

Klippekortmodellen vil fungere på den måde, at virksomheden efter at have registreret sig ved indgangen afleverer sit erhvervsaffald som i dag. Når affaldet er afleveret, skal brugeren selv sørge for den korrekte betaling. Brugeren går til et betalingsmodul af en art, hvor man trykker på knapper svarende til mængder (stort, lille, mellem) og evt. foretager ekstra betaling for særligt besværligt affald, jf. ovenfor.

Klippekortmodellen vil fungere på den måde, at virksomheden efter at have registreret sig ved indgangen afleverer sit erhvervsaffald som i dag. Når affaldet er afleveret, skal brugeren selv sørge for den korrekte betaling. Brugeren går til et betalingsmodul, hvor man trykker på knapper svarende til mængder (stort, mellem, lille) og evt. foretager ekstra betaling for særligt besværligt affald, jf. ovenfor.

Kontrollen vil også her bestå i, at der kan komme stikprøvekontroller, hvor tilsynspersonale overvåger brugernes adfærd på pladsen med henblik på at kontrollere, om betalingsreglerne overholdes. Såfremt der konstateres snyd, indleder kommunen en håndhævelsessag. Klare tilfælde af snyd, der vil have et klart økonomisk motiv, forudsættes politianmeldt, og der kan forventes bøder i størrelsesordenen 2.000-5.000 kr.

Kontrollen kan understøttes ved, at pladspersonalet er synligt på pladsen, herunder især synligt ved betalingspanelet. Pladspersonalets observationer kan videregives til kommunens tilsynsmedarbejdere. Der kan tillige installeres kameraovervågning til at supplere kontrollen.

Se vores tidligere bemærkninger omkring kontrol.

Konsekvenser

Administrativt/økonomisk

Staten vil have samme udgifter til tilmeldingsportal, som nævnt under vægtmodellen. Derudover vil det blive en udfordring for Miljøstyrelsen at etablere de generelle regler om klippekortvarianter (prisinddelingen) og evt. formulere regler og retningslinjer, der kan sætte kommunerne i stand til i en konkret kontrolsituation at afklare, om der er tale om erhvervsaffald eller privat affald.

Derudover vil **kommunerne** have udgifter til etablering og drift af det nødvendige udstyr på pladsen. Det bemærkes, at de administrative og økonomiske konsekvenser i kommunerne afhænger noget af, hvor mange pladser kommunen vælger, at der skal være adgang for erhverv på.

- 1) Informationsskilte ved alle pladser, hvor private har adgang. Det anslås til at være en samlet anlægsudgift på landsplan i størrelsesordenen 1 mio. kr.
- 2) Hvis der bliver adgang for private og erhverv på samme plads, skal der etableres en billetstander ved indgangen, der kan udstyre brugerne med en seddel (privat eller erhverv). Dette koster ca. 25.000 pr. stander.
- 3) Etablering af betalingsanlæg med internetopkobling og (evt.) dankortbetaling med udskrivning af faktura. Anslået pris 70.000 kr. pr. plads. Dette skal ske på de pladser, hvor erhverv får adgang.
- 4) Alternativ til dankort: System med efterfølgende betaling (kræver administration). Ud fra tal i 2010-rapporten har dette arbejde i 2010 taget imellem 100 og 200 timer (i en enkelt kommune dog 475 timer).
- 5) Udgifter til beregning af priser (gebyrer) anslås til et tidsforbrug på 25 timer pr. kommune til en udgift på 11.000 kr. pr. kommune.
- 6) Udgifter til stikprøvekontrol. Anslået ½-1 uge pr. kommune, svarende til 10.000 – 20.000 kr. om året/pr. kommune.
- 7) Udgifter til pladspersonalet evt. deltagelse i kontrolarbejdet. Anslået 6 timer om året pr. genbrugsplads, svarende til 10.000 – 15.000 kr. om året/pr. kommune.
- 8) Udgifter til evt. kameraovervågning. Dette udstyr forventes at koste 10.000 – 15.000 kr. i etablering og vedligehold pr. plads.

Hvad angår priser og samlede omkostninger henvises til vedlagte regneark. Det bemærkes, at der er tale om omtrentlige priser og hurtige overslag.

Det fremgår af regnearket, at klippekortmodellen samlet set vil koste 15 mio. kr. i etableringsudgifter på landsplan, idet det forudsættes, at der bliver 200 pladser, der er indrettet på denne måde (2 i hver kommune). Den totale årlige driftsudgift (administration) vil være 9,3 mio. kr. Hvad angår

driftsudgiften er der kun for en mindre dels vedkommende tale om nye opgaver. Der vil i denne model være nogle meget tunge administrative opgaver, der vil falde bort, idet der hverken skal behandles fritagelser eller laves årlige brugerundersøgelser. Tallene i 2010-rapporten (tabel 4) giver en indikation af, hvad arbejdet med fritagelser har kostet (430.000 kr. i gennemsnit pr. kommune). Der kan blive tale om betydeligt færre drifts-/administrationsudgifter i denne model set i forhold til i dag.

Hvad angår etableringsudgifterne bemærkes, at der formentlig vil være mulighed for at afskrive dette over en ret lang periode, hvorved udgiften fordeles på brugerne over en længere periode, og gebyret kan holdes nede.

Kontrollen vil være vanskelig. Som det fremgår, vil der være en række tilfælde af snyd, der ikke kan konstateres, idet der er tale om beskedne mængder affald af en art, der godt kan hidrøre fra en normal husholdning. Her kan der først statueres snyd, hvis der bliver tale om meget hyppige besøg.

Det bemærkes, at dele af kontrolarbejdet allerede eksisterer i dag, hvor kommunerne har behov for at sikre sig, at virksomheder der har fået fritagelse ikke anvender pladsen. Her har kommunen allerede i dag de samme udfordringer.

Hvad angår udregning af gebyrer bemærkes, at der kan blive vanskeligheder som følge af, at antallet af brugere ikke er kendt. Dette vil dog formentlig finde sit løse over en periode, og der kan i starten formentlig skønnes ud fra antallet af fritagelsesansøgninger i den enkelte kommune i 2010.

For **virksomhederne** vil der være behov for på forhånd at have meldt sig til. Det skal kun ske forud for det første besøg, og det forudsættes at blive hurtigt og let.

Virksomhederne, skal ligesom i dag, betale de samlede udgifter, jf. ovenfor, via gebyrerne.

Derudover vil der være behov for at betjene betalingsanlægget. Alt efter de konkrete forhold på den enkelte plads, herunder især om både erhverv og private får adgang på samme plads og de fysiske rammer på den enkelte plads, vil der kunne opstå kø.

Miljømæssige konsekvenser

Denne løsning vil gøre det tydeligt, hvad det enkelte besøg koster. Alt efter prisniveauet vil det evt. medføre en ændret brugeradfærd i forhold til genbrugspladsen. Hvis det bliver meget dyrt at aflevere affald på genbrugspladsen, kan andre løsninger blive mere attraktive, men det er svært på forhånd at sige, om det er miljømæssigt bedre eller dårligere løsninger. Det afhænger helt af, hvorledes genbrugspladsen anvendes, og hvad alternativerne går ud på.

Man kan dog sige, at det foreslåede betalingssystem skaber et økonomisk incitament til at sortere affaldet godt og aflevere mest muligt i de "billige" containere, hvor affaldet går til genanvendelse, og mindst muligt i de "dyre" containere (små og stort brændbart samt deponering).

Andre konsekvenser (ensartethed/konkurrencesituation, forureneren betaler mv.)

Hvis det er denne model, der besluttet, vil ønsket om ensartethed forde, at det bliver samme løsning i alle landets kommuner. Det er en politisk afvejning, om man ønsker præcis samme variant, eller om man vil lade kommunerne vælge f.eks. imellem de forskellige varianter.

Hvis der ikke er mængdebegrænsninger, vil der - alt efter prisniveauet - kunne ske en påvirkning af konkurrencesituationen i mellem genbrugspladsen og private løsninger (vognmænd, indsamlingsvirksomheder, behandlingsanlæg mv.).

Fordele og ulemper

Fordele

- Denne ordning vil sikre, at der betales efter art og mængde
- Der skal ikke investeres i dyre vægte *Hvis det er en fordel, så er der meget der "ikke" skal gøres, der kan betragtes som en fordel.*
- Der skal ikke ske afvejning af affaldet (evt. mange gange). *Som ovenfor.*
- Modellen vil endvidere understøtte genanvendelsen ved, at der betales mindre, hvis affaldet sorteres godt, så der afleveres mindst muligt forbrændings- eller deponeringseget affald.
- Modellen kan understøtte en enkelt metode for indberetning af data om erhvervsaffaldet.

Ulemper

- Der vil være udgifter til betalingsanlæg mv.
- Modellen forudsætter, at brugerne skal lære at bruge systemer og termer rigtigt. Der er del at tage stilling til og forstå, før man kan få afviklet besøget. De er herved risiko for kødannelser mv.
- Vanskeligheder med at forudsige kapacitetsbehovet
- Vil kunne blive langt imellem hvor plads med adgang for erhverv.

Klippekortmodel (årligt medlemskab)

Kort karakteristik

Kernen i modellen er, at virksomhederne melder sig til genbrugspladsen for et rullende år ad gangen. De får herved ret til at aflevere arter og mængder af erhvervsaffald svarende til en normal dansk husholdning. Dette fikseres til en fast årlig mængde, der udmøntes i et antal klip, som hver virksomhed har adgang med. Der afregnes pr. besøg, og prisen sættes efter afleverede mængder pr. besøg ("klip").

Hvad en "normal" husholdning aflevere er forskellig afhængigt af, hvor i landet du er. Dette understøttes af styrelsens egne undersøgelser. Konsekvenserne af dette i en national model bør belyses.

Hvornår og hvem har truffet beslutning om, at virksomheder må aflevere, hvad der i art og mængde svarer til en "normal" husholdning?

Skal man betale et gebyr for at få kortet, eller tilsendes det gratis, når man tilmelder sig? Det er naturligvis omkostninger forbundet med at administrere udsendelsen af "kortet", hvad enten det er elektronisk eller fysisk.

Forudsætninger

- Pligt til at sikre, at virksomhederne har adgang til [mindst en genbrugsplads i kommunen/oplandet til et kommunalt fællesskab, som kommunen deltager i. Dette vil give kommunerne et vist spillerum til at etablere den service, der ønskes.] *Dette betyder et fald i serviceniveauet for virksomhederne, da de i 2010 og 2011 har haft adgang til alle genbrugspladser i kommunen/oplandet. anbefaler Miljøstyrelsen fortsat at der indrettes en særlig plads til virksomheder?*
- Ingen adgang pr. 1/1-12 for erhvervsvirksomheder fra fremmed kommune, da der mangler hjemmel.
- Affaldsproducent/-indehaver defineres i overensstemmelse med konklusionen i notatet "Definition af affaldsproducent – vurderet i forhold til affald frembragt ved håndværkeres og anlægsgartneres aktiviteter hos private". *Her skal henvises til de juridiske problemstillinger, vi har rejst i notat af 4. april 2011.*
- Administrationsudgifter beregnes og opgøres efter principperne i løsning 1 i Miljøstyrelsens notat "Affaldsgebyrer og administrationsgebyr" af 25. marts 2011. *Er dette spørgsmål afklaret med KL?*
- Der er ikke hjemmel til at indføre administrative bøder i sager, hvor der ikke tilmeldte virksomheder snyder. Miljøstyrelsen igangsætter en proces med henblik på at afklare, om det kan etableres og - i givet fald - hvordan og hvornår. *Bør der ikke overvejes fordele og ulemper ved en sådan løsning, inden der sættes et afklaringsarbejde i gang?*

Tilmelding

Systemet vil indebære, at den enkelte virksomhed forud for –eller i tilknytning til- det første besøg på pladsen tilmelder sig genbrugspladsen.

Der kan være forskellige praktiske/tekniske løsninger på denne tilmelding. Der kan f.eks. etableres en central IT-løsning evt. i tilknytning til Affaldsregistret eller på anden måde, hvor tilmeldinger samles for hele landet. Selve tilmeldingen kan ske ved, at brugeren går ind på den pågældende hjemmeside og "hakker af", at man gerne vil være medlem, og i den forbindelse oplyser sit p-nummer (CVR) og sin hjemkommune. Eller det kan evt. ske via SMS, der sendes til den pågældende webportal, indeholdende oplysning om virksomhedens p-nummer/hjemkommune, hvorved tilmeldingen er sket. Herefter kan man modtage en kvittering pr. sms.

Hvordan er koblingen mellem det centrale og lokale niveau? Beskrivelsen synes utilstrækkelig, herunder vurderingen af de administrative og økonomiske konsekvenser, jf. Bilag 3.

I forbindelse med tilmeldingen vil virksomhederne modtage en dokumentation. *Hvorfra og hvad?* Virksomhederne er tilmeldt for et år ad gangen. De kan tilmeldes på et hvilket som helst tidspunkt i løbet af et år. *Må kommunen sige nej til en virksomhed? Eller spurgt på en anden måde – har kommunen pligt til at stille genbrugspladsen til rådighed for alle de virksomheder der måtte ønske det – uanset hvornår de vil tilmelde sig?*

Formålet med tilmeldingen vil være at sikre en identifikation, som dels kan bruges ved betalingen, dels kan sikre, at man ved, hvem der er tilmeldt, og hvem der ikke er tilmeldt. Dette vil være nødvendigt i en kontrolsituation. *Hvilken betydning har det i praksis om det er den tilmeldte virksomhed, der bruger "kortet" så længe der betales?*

Forslaget om en statslig tilmeldeportal skal ses som et tilbud om en central løsning, så det undgås, at 98 kommuner hver især skal udvikle og drive et tilmeldesystem. **[Arbejdsgruppen skal beslutte, om der ønskes en statslig ordning].** *Stillingtagen til det spørgsmål kræver en langt bedre beskrivelse af modellen og dens konsekvenser, herunder fordele og ulemper.*

Antal tilmeldte virksomheder

Miljøstyrelsen har nedjusteret antallet af tilmeldte fra 75.000 til 30.000. Det ændrer dog ikke ved, at antallet af tilmeldte baseret på de erfaringstal Miljøstyrelsen har indsamlet, vil ligge mellem 7.000 og 20.000. Hertil kommer at den ordning, der foreslås i dette papir er ringere end de tilmeldeordninger de tidligere er tilbudt. Både hvad angår mængder af affald, der kan afleveres og antallet af genbrugspladser der kan benyttes. Meget taler således for at antallet tilmeldte vil blive mindre end erfaringstallene. Miljøstyrelsen må forklare, hvordan de kan skønne et tal, der ligger mindst 10.000 (50 %) over erfaringstallene.

Det er ikke usandsynligt at under 10.000 tilmelder sig ordninger. Modellen bør fx indeholde en beregning, der viser hvad omkostningerne for etablering og drift af ordningen er med forskellige antal tilmeldte. Med 10.000 tilmeldte er "basisomkostninger" for "elektronisk klippekort" ca. 270 pr. tilmeldt virksomhed. Dette er eksklusive etableringsomkostningerne samt omkostninger til tilsyn og kontrol!

Tilsvarende må det antages at mængderne af erhvervsaffald på genbrugspladserne falder. Et tal der i dag ligger på omkring 5 % af de samlede mængder erhvervsaffald. Det bør også være en del af beslutningsgrundlaget.

Begrænsninger

Adgangen til pladsen begrænses til køretøjer/trailere af en bestemt størrelse svarende til de begrænsninger, vi har i dag (køretøj max 3500 + største lovlig trailer). Derudover vil der være begrænsninger på farligt affald svarende [til i dag (200 kg/år)/en normal husholdning]

[Der sættes endvidere den begrænsning, at der alene må ske håndaflysning af de mængder, der bringes til genbrugspladsen. Dvs. der må ikke medbringes truck eller lign. på en stor lastbil, som placeres udenfor pladsen.]

Endelig skal der sættes en grænse på arter og mængder af affald, som den enkelte virksomhed må aflevere årligt. Sigtelinjen er "arter og mængder svarende til en normal husholdning". *En begrænsning i mængden fører til yderligere kontrolkrav, uden formålet synes at være klart.*

Der er to veje at gå: Man kan enten fokusere på alene at begrænse den samlede årlige mængde udtrykt i et antal klip. Eller man kan gå den vej både at begrænse de årlige mængder og begrænse særlige arter, der har karakter af "produktionsaffald". Med "produktionsaffald" ville man så f.eks. forstå affald, der er opstået i tilknytning til virksomhedens aktiviteter i mængder der overstiger, hvad en normal husholdning frembringer. *Ved at sætte en begrænsning, der hedder "art og mængde" som en husholdning, har man afgrænset sig fra affald, der ikke kommer fra en husholdning. Det synes unødvendigt at gøre yderligere ud af spørgsmålet, men overlade tvivlstilfælde til de kompetente myndigheder – kommunerne. Og ikke lave nye bestemmelser i bekendtgørelsen, der alene fører flere spørgsmål med sig.*

Med begrænsning både på årlige mængder og arter, vil det ikke være lovligt at bringe "produktionsaffaldet" til pladsen, hverken for tilmeldte eller ikke tilmeldte virksomheder.

Forskellen på de to veje kan illustreres med et eksempel. Hvis der sættes en grænse både på årlige mængder og særlige arter, vil frisøren ikke kunne bruge pladsen til sit hår-affald. Tilsvarende vil handlende, der kommer med betydelige mængder emballageaffald, ikke kunne bruge genbrugspladsen til dette affald. Hvis der derimod vælges en model, hvor der alene fokuseres på årlige mængder, vil begge disse virksomheder kunne anvende pladsen så langt, som de årlige mængdebegrænsninger giver mulighed for.

Jf. Miljøstyrelsens definition af en affaldsproducent, vil såvel frisøren som den handlende kunne lave aftaler med sine kunder (borgeren) om, at kunden overtager ansvaret for affaldet (bliver "affaldsindehaver"). De gælder i øvrigt alle typer af virksomheder. Man kan forestille sig mekanikeren der spørger "du kan tage det her oliefiltre med hjem eller betale mig 500 kroner for et håndtere det?"

I bilag 1 findes et udkast til en regel, der er udtryk for en model, hvor der alene er begrænsning på årlige mængder.

[Arbejdsgruppen skal tage stilling til, om man ønsker begge begrænsninger eller kun en begrænsning på årlige mængder, indenfor hvilken virksomhederne kan bringe de arter til pladsen, som genbrugspladsen nu engang kan modtage]. *Hvorfra kommer kravet om en begrænsning af mængderne på genbrugspladsen? Hvorfor kan en virksomhed ikke købe flere klip?*

Endvidere skal der, som et helt centralt element, tages stilling til, hvilke årlige mængder, der kan bringes til genbrugspladserne indenfor rammerne af denne model.

Med afsæt i 2010-rapporten¹ kan den årlige mængde for en gennemsnitshusholdning opgøres til 9,2 m³. Den største husholdning, der er registreret i rapporten, har bragt 42,7 m³ til genbrugspladsen.

Hvad er det faglige grundlag for disse beregninger? Det skal være ganske solidt, hvis det skal danne grundlag for en meget vidtrækkende ordning. Beskrivelsen bør indeholde overvejelser, der relaterer sig til at et gennemsnitstal, skal være udgangspunkt for løsningerne i 98 meget forskellige kommuner. Alene de kommuner der beregnes ud fra har forskellige tal i forhold til, hvad der modtages fra en gennemsnitshusholdning.

Disse mængder kan overføres til antal "læs" på forskellige former for køretøjer. I vedlagte bilag 2 findes en opgørelse af årlige mængder husholdningsaffald bragt til genbrugspladser, samt en opgørelse af volumen for 4 forskellige typer af køretøjer. I tabellen opgøres nedenfor opgøres nøgletal fra bilag 1.

Mængder/ læs ved hhv. største og gennemsnitlig husholdning

Køretøj	Mængde pr. læs	Antal læs ved største hush. (42,7 m ³ årligt)	Antal læs ved gns. hush. (9,2 m ³ årligt)
Max tilladte køretøj (3500 kg) + trailer (lukket)	25, 5 m ³	1,7	0,4 (0,8)
Max tilladt køretøj	17 m ³	2,5	0,5 (1,0)
Personvogn + trailer	10,25 m ³	4,2	0,9 (1,8)
Personvogn	1,75 m ³	24,4	5,3 (10,6)

Der kan laves andre inddelinger, f.eks. dobbelt mængde af en gennemsnitlig husholdning (antallet af læs i denne løsning er anført i parentes i tabellen).

Arbejdsgruppen skal træffe afgørelse om årlig mængde [største husholdning (42,7 m³)/gennemsnitlig husholdning 9,2 m³]/dobbelt gennemsnitlig husholdning (18,4)/andet. *Det ses ikke at følge af arbejdsgruppens kommissorium. Hvor kommer "skal'et" fra?*

De årlige tilladte mængder skal omdannes til et antal årlige klip svarende til de forskellige læs, som kan bringes til pladsen alt efter hvilket køretøj, der anvendes. Der kan tages udgangspunkt i, at den største årlige mængde (42,7 m³) kan omdannes til ca. 25 læs med personvogn, idet et læs på en personvogn sættes til 1 klip. Herefter vil de større køretøjer tælle forholdsmæssigt flere klip, se herom nedenfor om betalingen.

Betaling

Betalingen bygges op omkring et klippekort. Der skal betales pr besøg, og klippet skal afspejle de mængder, der afleveres. Der opereres alene med to forekomster af affald. Farligt affald og resten. Det farlige affald (dog ikke affald omfattet af producentansvar) skilles fra og afleveres særskilt med henblik på kontrol af, om mængdegrænsen overholdes (svarende til i dag).

Virksomheden skal også betale for ordningens "basisomkostninger", der er uafhængige af den konkrete anvendelse. Det bør belyses om der vil være nogle besparelse og øvrige konsekvenser forbundet med en løsning, hvor der betales "fuld pris" på forhånd, uanset om alle klippene bruges (som man kender det fra DSB). Har man gjort sig nogle overvejelser om betalingen af det farlige affald?

¹ Rapporten "Erfaringer med genbrugsstationer efter den ændrede organisering 1. januar 2010", afsn. 2.4.

Herefter betales der klip svarende til afleverede mængder, hvor de enkelte klip har forskellige priser. Som det fremgår af bilag 1, opereres der med denne prisinddeling:

1. "Mindste læs" svarende til den mængde, der kan bringes til pladsen med en almindelig personvogn, tæller 1 klip.
2. "Lille læs" svarende til den mængde, der kan bringes til pladsen med en almindelig personvogn + trailer, tæller 5 klip.
3. "Mellem læs", svarende til den mængde, der kan bringes til pladsen med største lovlige køretøj (3500 kg), tæller 10 klip
4. "Stort læs", svarende til det, der kan bringes til pladsen med største lovlige køretøj (3500 kg) + trailer, tæller 15 klip

Hvad gør en virksomhed, der kun har et køretøj, svarende til det største lovlige? Den kan kun komme på pladsen to gange – uanset hvor små affaldsmængder den medbringer. Vurdere styrelsen at det er motiverende for virksomhederne at tilmelde sig sådan en ordning? Det synes overdrevet at fastlægge denne type krav i en bekendtgørelse, og det rejser en masse spørgsmål og giver praktiske problemer på pladsen.

Det centrale i denne betalingsmodel er, at der ikke kræves afvejning, men at der opereres med inddelinger, der umiddelbart kan konstateres rent visuelt og ved at anvende objektive kriterier. Dette for at gøre besøget på pladsen så smidigt som muligt og kontrolarbejdet så let og "objektivt" som muligt: Hvilket køretøj er man kommet med, var der trailer på osv.?

Ordningen i sig selv kan ikke siges at være særlige smidig – tværtimod er den meget restriktiv og meget lidt fleksibel. Den kræver desuden mange (rigtig mange) ressourcer, hvis der skal føres bare en tilnærmelsesvis brugbar kontrol. At der kan blive "værre" gør ikke denne ordning "smidig" eller kontrolarbejdet "let".

Den årlige tilladte mængde kan udmøntes i hhv. 25, 10 eller 5 "mindste klip" alt efter, om der vælges en grænse svarende til max husholdning, dobbelt gennemsnitlig mængde eller gennemsnitlig mængde.

Selve betalingen kan ske på forskellig måde.

Variant 1 (den elektroniske)

Der kan laves en elektronisk løsning, hvor virksomheden anvender den ved tilmeldingen udleverede identifikation (stregkode, ID-nummer, magnetkort) i et særligt betalingsanlæg indrettet efter de samme principper, som vi kender det for P-anlæg. Virksomheden registrerer sig i betalingsanlægget og trykker på den knap, der svarer til det afleverede læs. Der skal være en god, pædagogisk vejledning på betalingsanlægget, der sikrer, at man forstår inddelingerne.

Via online adgang imellem det centrale tilmeldesystem og betalingsanlægget på den enkelte genbrugsplads vil systemet styre antallet af klip indenfor en 12 måneders periode. Efter betjeningen af anlægget afsluttes der med en kvittering, og det vil samtidig fremgå, hvor mange klip, den pågældende virksomhed har tilbage af sit "årsabonnement". Når en virksomhed har brugt sit sidste klip indenfor en 12 måneders periode, vil brugeren blive afvist.

Denne betalingsmodel skal beskrives meget mere fyldestgørende, hvis der skal tages kvalificeret stilling til den. Koblingen mellem det centrale og lokale niveau er uklar. Findes der eksempler på tilsvarende systemer der har været i drift og fungeret, bør de beskrives. Tilsvarende bør det beskrives, hvis sådanne systemer ikke kendes eller findes. Nationale IT-løsninger er ikke kendt for at køre gnidningsfrit de første (mange?) år. DSB har efterhånden længe arbejdet med et elektronisk

betalingssystem, vor man kan betale og købe abonnementer på stationerne. Så vidt vides er det ikke lykkedes endnu. Samkøring af kommunale it-systemer i forbindelse med kommunalreformen, må også siges at have været lidt af en udfordring.

At fremlægge et løsningsforslag, hvis funktionalitet ikke kendes synes at være en smule problematisk, når det skal dække hele landet.

Systemet laves for de virksomheder, der vil tilmelde sig. Det drejer, efter Miljøstyrelsens vurdering, om potentielt 30.000. Er det grundlag nok, til at stable et sådan system, men alle de risici det indebærer på benene? Og så kan man oven i købet stå i den situation, at ingen eller kun meget få tilmelder sig.

Variant 2 (den simple)

Ordningen bliver ikke simpel af, at en anden er mere kompliceret. Vi skal opfordre til, at de mere værdiladet beskrivelse af ordningen og dens elementer udgår af papiret.

Som alternativ kan der vælges en mere simpel model, hvor der udstedes egentlige klippekort, som fås enten ved tilmeldingen eller ved henvendelse på pladsen. Betalingssystemet fungerer her således, at der på pladsen kan ske en registrering af besøget, og der skal kunne tælles klip i overensstemmelse med det afleverede affald, jf. systemet ovenfor (mindste, lille, mellem, stor).

Der sker ikke i denne variant nogen registrering af, hvem der har foretaget klippet, men af hensyn til kontrollen, skal det kunne dokumenteres, at der er klippet, og hvilket klip der er anvendt.

I den elektroniske model skal man jo "blot" kende den tilmeldte virksomheds elektroniske id, så kan "kortet" benyttes. Om man udveksler klippekort eller "elektronisk id" er vel lige meget, muligheden for at give sin klip til andre er den samme. Hvad er problemet ved at forskellige virksomheder bruger det samme klippekort, når blot besøget registreres og der betales?

Formålet med den simple model vil primært være at undgå at skulle etablere et avanceret elektronisk betalingsanlæg og i stedet skabe en teknisk enkel og formentlig billigere løsning.

Der vil dog være en nogle udfordringer i denne model:

1. Der skal laves et system, så det sikres, at den enkelte virksomhed overholder de årlige begrænsninger. Det kan evt. styres på den måde, at den enkelte virksomhed får et årskort, og når det er brugt, kan der ikke opnås et nyt, før der er gået et år. *Er udfordringen ikke den samme i den elektroniske model?* Dette vil kræve registreringer i et tilmelderegister, og der skal findes et system, der kan tage højde for at man mister sit klippekort. *Hvorfor det? Det kan da ikke være andre end virksomhedens ansvar at holde styr på sit klippekort.*
2. Hvis der ikke sker en registrering af den enkelte virksomhed i forbindelse med det enkelte besøg, vil der kunne opstå et marked for handel med klippekort. *Hvad er udfordringen?*

Det synes vanskeligt at skelne mellem de faktiske udfordringer i de to modeller.

Gebyrberegning/opkrævning

Priserne for hvert klip fremkommer ved, at kommunen opgør udgifterne til ordningen og fordeler dem på brugerne efter principperne i affaldsbekendtgørelsen. Der vil være tale om etableringsudgifter, løbende driftsudgifter, administrationsudgifter mv. *Der må vel kunne opkræves*

et "basisgebyr" når virksomheden køber "kortet". Udgifterne til håndteringen af det affald, der afleveres på genbrugspladsen, betales efterhånden som klippene bruges. Etableringsudgifter kan evt. strækkes over en lang årrække for at holde priserne nede. *Det skal belyse om kommunerne rent faktisk må det.* Der skal udregnes en pris pr. læs/klip. Prisen vil variere fra kommune til kommune, idet udgifterne vil være forskellige alt efter serviceniveau, antal virksomheder etc.

[Hvis der etableres en variant med elektronisk betalingsanlæg, kan der nærliggende ske betaling/opkrævning direkte via dankort på stedet. Der kan også ske opkrævning på et senere tidspunkt ved udsendelse af en faktura.

Hvis den simple variant (2) vælges, skal der findes en opkrævning, der svarer godt til systemet. Der kan også her etableres mulighed for dankortbetaling eller (formentlig mere nærliggende i denne model) sendes opkrævninger ud efterfølgende i overensstemmelse med pladsens/kommunens registreringer af antallet af anvendte klip.]

Alt dette kan undgås, hvis der betales fuld pris for klippekortet ved tilmelding.

Kontrol

Hvis både erhverv og private har adgang til pladsen, skal den være indrettet således, at brugeren ved ankomsten træffer et klart valg, når man kommer ind på pladsen: Er man husholdning eller erhverv. Formålet med dette er at gøre brugeren bevidst om, at der skal betales klip, hvis man afleverer erhvervsaffald for at styrke kontrol og håndhævelse af klippekortmodellen (brugeren kan ikke bare sige, at han ikke vidste bedre, når man finder ham inde på pladsen med erhvervsaffald).

Dette valg kan træffes på forskellig vis alt efter de praktiske forhold.

Miljøstyrelsens velmenende beskrivelse af, hvordan man kan føre kontrol, hænger desværre ikke sammen med den virkelighed der udspiller sig i kommunerne og på genbrugspladserne. En reel kontrol er ikke mulig i praksis – uanset hvor mange ressourcer der bruges. I bemærkninger herunder er et par eksempler.

Hvis pladsen er indrettet således, at der er adgang for begge brugergrupper i den samme indgang, kan problemet løses ved at lave tydelige skilte, der viser, at der er to forskellige ordninger alt efter om man er privat eller erhverv.

Dette kan evt. understøttes af, at man tager en "brik", som man lægger i vinduet el.lign, hvor det står, at man er privat (hvis det er det valg man har truffet).

Ikke tilmeldte virksomheder, der via disse tiltag bliver opmærksomme på ordningen, skal via information på standen opfordres til at henvende sig til webportalen/personalet med henblik på tilmelding.

Hvis erhverv ikke har adgang på pladser, hvor private kan komme, skal det blot sikres med skiltning, at erhverv ikke må komme på pladsen, og de der gør det alligevel, har truffet et valg... *Mener Miljøstyrelsen, at der ikke skal føres kontrol på de pladser, hvor virksomheder ikke må komme?*

Generelt bør der skelnes mellem den kontrol på genbrugspladserne der har et miljømæssigt formål og den kontrol der har til formål, at holde det "forkerte" affald ude af genbrugspladserne. I Miljøstyrelsens beskrivelser er det primært den sidstnævnte form for kontrol der er tale om.

1) Kontrol af, om der er sket tilmelding

Private vil herefter aflevere affaldet som vanligt, og virksomheder må kun aflevere deres affald, hvis de er tilmeldt. For at sikre, at virksomheder der ikke er tilmeldte, ikke snyder deres erhvervsaffald ind som privat, skal der ske en kontrol af, hvad der afleveres på pladsen.

Kontrollen vil ske direkte i forlængelse af en regel med et indhold som f.eks. i § 39 a (se bilag 1), der strafsanktioneres. Det skal på denne baggrund kontrolleres, om private efter de foreliggende arter og mængder afleverer erhvervsaffald. Nogle gange vil det ligge klart allerede ved det første besøg, andre gange vil det først over tid kunne lægges til grund, at der er tale om erhvervsaffald.

I eksemplet med de mange poser med hår kan det vel uden videre konstateres allerede ved første besøg, at der ikke er tale om husholdningsaffald. Hvis man møder en person med betydelige mængder byggeaffald, kan man ved det første besøg måske hævde, at det vedkommendes eget køkken, der er blevet revet ned, men der vil være grænser for, hvor mange gange, man kan sige det. *Hvem holder øje med det? Næste gang kan virksomheden bruge en anden genbrugsplads eller det kan være en anden person på pladsen, end da virksomheden var der første gang. Og hvad med en genbrugsplads der i snit har 600 besøg om dagen? Forventer styrelsen at man kan huske fx to måneder tilbage? Et "største lovligt køretøj op til 3.500" kan komme (mindst) 6 gange med et fuldt læs (60 klip), uden at der er en realistiske chance for at opdage det, endsige bevise det.*

Dette kontrolarbejde vil i det væsentligste kunne foretages af pladspersonalet i tilknytning til den eksisterende kontrol af aktiviteterne på pladsen (havner affaldet i rette container, kommer der sorte plastsække ind, er bilen for stor etc.). *Dette er ikke RenoSams opfattelse, da det er tale om to væsensforskellige former for kontrol.* Kontrolarbejdet kan understøttes af en simpel kameraovervågning. *Hvad er "en simpel kameraovervågning?"*

Personalet kan påtale forholdene, og herefter rapportere episoden til kommunen med henblik på egentlig håndhævelse. Personalet skal dog ikke foretage håndhævelsesopgaver, der har karakter af myndighedsarbejde, idet der ikke vil være hjemmel til dette. Disse opgaver må overlades til kommunen. *Hvordan løftes bevisbyrden? Skal der fotograferes og forlanges at se (virksomheds)-ID? Hvem gør det?*

På grundlag af indrapporteringerne fra pladsen, vil kommunens tilsynsmedarbejdere foretage håndhævelse. Konstateringen af affaldets art og mængde på pladsen skal understøttes af oplysninger om den pågældendes erhverv, og en nærmere undersøgelse af, hvilken affaldsordning, den pågældende benytter. Hvis den person, der møder op med poserne af hår er frisør og ikke er tilmeldt genbrugspladsordningen, ligesom den pågældende heller ikke kan henvise til nogen anden affaldsordning, kan det formentlig lægges til grund, at der bliver snydt. *Har man forespurgt kommunerne om de vil prioritere denne indsats? Er det Miljøstyrelsens vurdering, at vi her taler om en stort miljøproblem, som kræver stor opmærksomhed i kommunerne?*

Der kan blive tale om at give en indskærpelse om at holde sig væk eller melde sig til ordningen eller skride til politianmeldelse. Der vil kunne forventes en bøde i størrelsesordenen 2.000 – 5.000 kr.

[Der skabes samtidig klar hjemmel til, at brugeren kommer til at betale for det affald, der måtte være blevet afleveret + evt. et tillægsgebyr for det ekstra administrative besvær, sagen giver anledning til.] *Hvad er formålet?*

Det bemærkes, at der vil være en række tilfælde af snyd, der ikke kan konstateres. *Enig – hvem foreslår Miljøstyrelsen skal betale for "snyderne"?* Hvis erhvervsvirksomheder møder op på pladser, hvor private har adgang, med beskedne mængder affald af en art, der godt kan hidrøre fra en normal husholdning, kan der ikke statueres snyd. Her kan der først statueres snyd, hvis der bliver tale om meget hyppige besøg.

2) Kontrol af de tilmeldte

Der er endvidere behov for at kontrollere, at de tilmeldte virksomheder ikke afleverer andet og mere end det, der betales for, herunder om der overhovedet betales.

Det forudsættes i den beskrevne betalingsmodel (både i variant 1 og variant 2), at brugeren selv sørger for korrekt betaling.

Kontrollen vil også her i første omgang kunne foretages af pladspersonalet. Allerede det at være synlig på pladsen, herunder især synlig ved betalingsstedet, kan have en effekt. Herudover kan personalet følge med i brugernes adfærd på pladsen med henblik på at kontrollere, om der overhovedet betales, og om det sker korrekt. Pladspersonalets observationer videregives til kommunens tilsynsmedarbejdere. Der kan tillige installeres kameraovervågning i tilknytning til betalingsstedet. *Betyder det, at Miljøstyrelsen foreslår to former for kameraovervågning på pladsen – en ved betalingsstedet og en ved containerne? Hvem forestiller Miljøstyrelsen sig skal tjekke optagelserne, og er eventuelle omkostningerne til det arbejde medregnet?*

Såfremt der konstateres snyd, indleder kommunen en håndhævelsessag. Klare tilfælde af snyd forudsættes politianmeldt, og der kan forventes bøder i størrelsesordenen 2.000-5.000 kr.

Hvad angår kontrol af, om de årlige begrænsninger overholdes af den enkelte virksomhed afhænger det af, om der vælges variant 1 eller variant 2. I variant 1 (elektronisk løsning) kan det styres meget præcist, idet den enkelte virksomhed ikke får mulighed for at klippe igen, når anlægget har registreret, at virksomheden indenfor 12 mdr. er nået op på det tilladte antal klip. Der kan altså ikke betales, og der modtages ikke nogen kvittering. Hvis affaldet alligevel afleveres, vil det være strafbart.

Hvorfor er det nemmere at styre, når virksomheder "klipper" ved at trykke på en skærm, end hvis virksomheder "klipper" ved at bruge en automat?

Data

[I denne model vil der formentlig komme begrænsede mængder erhvervsaffald til genbrugspladsen.

Det kan umiddelbart forekomme ude af proportioner, hvis man i denne situation forpligter genbrugspladserne til en dataindsamling svarende til de private (indsamlere, behandlere mv.)]

Konsekvenser

Administrativt/økonomisk

Staten vil have udgifter til at udvikle, etablere og drive en tilmeldingsportal eller lign., forudsat at det er denne løsning, der ønskes. Der skal udvikles et egnet ID-system, hvorved brugeren kan dokumentere sit medlemskab. Den nærmere udformning afhænger af, om man vælger variant 1 (elektronisk) eller 2 (simpel) vedr. betalingssystemet. Hvis der vælges et elektronisk betalingsanlæg, skal den tilmeldte modtage et magnetkort, en stregkode, talkode eller lign. og der

skal sikres et teknisk samspil imellem tilmeldingssystemet og den enkelte plads. Hvis der vælges en simpel løsning, skal man blot modtage sit klippekort, der så vil fungere som både dokumentation og betalingsmiddel.

Derudover skal der fra centralt hold udarbejdes en folder, der kort beskriver ordningen.

Hvis staten skal afholde udgifter til etablering og drift af en central portal vurderes dette umiddelbart at koste i størrelsesordenen 500.000 kr. i etablering og 25.000 kr. i løbende årlige udgifter. Der ikke i dag hjemmel i miljøbeskyttelsesloven til, at staten kan gebyrfinansiere denne udgift.

Udgifterne er ikke veldokumenteret, og der savnes en præcis beskrivelse af ordningen og erfaringer med tilsvarende, jf. tidligere. Det bør i øvrigt fremgå om det er Miljøstyrelsens opfattelse, at systemet skal finansieres af kommunerne via det gebyr der opkræves hos virksomhederne. Som vi kender det fra de nationale regulativ- og affaldsdatabaser.

Derudover vil **kommunerne** have udgifter til etablering og drift af det nødvendige udstyr på pladsen. Det bemærkes, at de administrative og økonomiske konsekvenser i kommunerne afhænger noget af, hvor mange pladser kommunen vælger, at der skal være adgang for erhverv på.

RenoSam er ved at vurdere udgiftsniveauet, og vil komme med eventuelle bemærkninger i forbindelse med mødet onsdag den 13/4.

Udgifter til etablering og drift fremgår af vedlagte tabel (bilag 3), der både viser tal pr. kommune (plads) og tal for hhv en elektronisk betalingsmodel og en simpel.

Det fremgår af regnearket, at klippekortmodellen ved en elektronisk betalingsmodel (med dankortbetaling) vil koste 75.204 kr. i etablering og 27.508 drift pr. kommune (1 plads pr. kommune), svarende til 7,87 mio. kr/2,72 mio. kr. på landsplan.

Hvis den simple betalingsmodel (uden dankortbetaling) vælges, vil det koste 45.673 kr. i etablering og 59.634 drift pr. kommune (en plads), svarende til 4,97 mio. kr/5,8 mio. kr. på landsplan. De forholdsmæssigt større driftsudgifter i den simple model skyldes, at det her forudsættes, at der skal sendes fakturaer.

Det bemærkes, at udgifterne bliver mindre, hvis der alene etableres en plads med adgang for erhverv i oplandet til et kommunalt fællesskab, som kommunen deltager i. Så vil antallet blive væsentligt lavere end 98.

Der vil i klippekortmodellen være nogle administrative opgaver, der vil falde bort, idet der hverken skal behandles fritagelser eller laves årlige brugerundersøgelser.

Kontrollen vil være vanskelig. Som det fremgår, vil der være en række tilfælde af snyd, der ikke kan konstateres, idet der et tale om beskedne mængder affald af en art, der godt kan hidrøre fra en normal husholdning. Her kan der først statueres snyd, hvis der bliver tale om hyppige besøg.

Det bemærkes, at dele af kontrolarbejdet allerede eksisterer i dag, hvor kommunerne har behov for at sikre sig, at virksomheder der har fået fritagelse ikke anvender pladsen. Her har kommunen allerede i dag de samme udfordringer. *Dette er som vi har nævnt tidligere ikke tilfældet. Ingen*

ansvarlig kommunen eller selskab, vil begynde at føre denne kontrol med det kaotiske forløb "2010-ordningen" har haft, og med viden om at ordningen ændres i 2012.

Der er i ovennævnte opgørelser af driftsudgifterne ikke indregnet udgifter til kontrol, og der er ikke indregnet udgifter til større omlægninger af de fysiske rammer på pladsen.

Udregning af gebyrer/priser pr. klip vil i første omgang skulle ske skønsmæssigt ud fra kommunens vurdering af det forventede antal. Herefter vil priserne finde sit leje.

For **virksomhederne** vil der være behov for på forhånd at have meldt sig til. Det skal kun ske forud for det første besøg, og det forudsættes at blive hurtigt og let. Via en teknisk løsning, kan dette evt. ske på stedet.

Virksomhederne, skal ligesom i dag, betale de samlede udgifter, jf. ovenfor, via gebyrerne.

Derudover vil der være behov for at betjene betalingsanlægget/klippekortsystemet. Alt efter de konkrete forhold på den enkelte plads, herunder især om både erhverv og private får adgang på samme plads og de fysiske rammer på den enkelte plads, vil der kunne opstå kø.

Endelig vil modellen medføre, at der alene kan afleveres begrænsede mængder affald på genbrugspladsen. Virksomheder, der har store mængder erhvervsaffald, vil ikke kunne benytte genbrugspladsen, og de skal bruge andre ordninger.

Visse typer virksomheder kan evt. komme i klemme her. Små handlende, restauranter, værksteder mv. i blandet bolig og erhverv, vil have svært ved at indgå private aftale, der forudsætter opsætning af containere mv. Det er der ofte ikke plads til, og der er ikke længere adgang til de kommunale indsamlingsordninger, idet det kildesorterede genanvendelige erhvervsaffald er markedsudsat.

For pladspersonalet vil der opstå nye kontrolelementer i forlængelse af den kontrol, der i forvejen foregår på pladsen. Herved kan der opstå flere konflikter imellem personale og brugere. *Det helt afgørende er at der nu skal føres en kontrol af en anden karakter, hvorved relationerne mellem pladspersonalet og brugerne ændre karakter. Der er forskel på at blive hjulpet og på at blive kontrolleret. De pladsfolk som vi har været i kontakt med, er bestemt ikke glade for denne opgave. Dernæst har de svært ved ikke at grine, når de får at vide at de skal føre den form for kontrol, der beskrives. De siger stort set samstemmende at det ikke kan lade sig gøre.*

Det var måske værd at arrangere et besøg på en genbrugsplads, så vi har en fælles forståelse af, hvad det er for en opgave vi forventer løst af pladspersonalet.

For borgerne vil der kunne opstå kontroller af, om der afleveres erhvervsaffald. Dette svarer dog til, at der i dag er virksomheder, der har fået fritagelse, hvorfor der også i dag er grundlag for blandt private at kontrollere, om der sker snyd. *Nej – det svarer ikke til i dag, jf. tidligere.* Derudover vil de særlige regler om klippekort for virksomhederne kunne skabe en mere besværlig afvikling af det enkelte besøg for de private, hvis der vælges en model, hvor både private og erhverv har adgang på samme plads. *Vælges modellen med en særlig genbrugsplads til virksomhederne falder servicen.*

Miljømæssige konsekvenser

Denne løsning vil gøre det tydeligt, hvad det enkelte besøg koster. Alt efter prisniveauet vil det evt. medføre en ændret brugeradfærd i forhold til genbrugspladsen. Hvis det bliver meget dyrt at

aflevere affald på genbrugspladsen, kan andre løsninger blive mere attraktive, men det er svært på forhånd at sige, om det er miljømæssigt bedre eller dårligere løsninger. Det afhænger helt af, hvorledes genbrugspladsen anvendes, og hvad alternativerne går ud på.

De små virksomheder nævnt ovenfor, kan dog give anledning til miljømæssige problemer, hvis der ikke er sikkerhed for, at der eksisterer et egnet tilbud til disse virksomheder. *Det kan fx ende i forbrændingsanlæggene.*

Virksomhedernes adgang til genbrugspladserne, vil blive begrænset i forhold til i dag, selv hvis alle melder sig, da de kun må komme med, hvad der i art og mængde svarer til en husholdning. I en række kommuner og selskaber afskæres virksomheder fra en service de tidligere har haft adgang til. Man kan spekulere i konsekvenserne af dette, men ikke i årsagen.

I betragtning af, at dette arbejde foregår i regi af Miljøministeriet, bør de vel gøres en smule mere ud af beskrivelsen af de (potentielle) miljømæssige konsekvenser,

Andre konsekvenser (ensartethed/konkurrencesituation, forureneren betaler mv.)

Med de foreslåede begrænsninger øges konkurrencesituationen betydeligt i mellem genbrugspladsen og private løsninger (vognmænd, indsamlingsvirksomheder, behandlingsanlæg mv.).

Hvordan det? Kommuner og selskaber kan alene tilbyde virksomhederne at aflevere, hvad der i art og mængde svarer til en husholdning pr. år, og er underlagt "hvile-i-sig-selv" princippet. Skal man tale i konkurrencetermer, vil nogle nok mene at de private løsninger får en betydelig konkurrencefordel.

Der vil være en rimelig grad af overensstemmelse med forureneren betaler princippet, da der betales i overensstemmelse med de aflevere mængder.

Fordele og ulemper

Fordele og ulemper i forhold til hvad? Den eksisterende ordning eller situationen før 2010?

Fordele

- God sammenhæng imellem brugen og betalingen
- Der skal ikke investeres i dyre vægte
- Der skal ikke ske afvejning af affaldet (evt. mange gange).
- Praktisk håndterbar og enkel – *det er en relativ betragtning. I sig selv er der ikke tale om en praktisk håndterbar og enkel model*
- Øger konkurrencesituationen – *det bør uddybes*

Vi finder det ikke hensigtsmæssigt at det fremhæves som en fordel, at der er noget man ikke skal gøre. Dot 2 og 3 bør derfor udgå.

Ulemper

- Visse typer af virksomheder kan evt. komme i klemme
- Etablering af betalingssystem på pladsen
- Risiko for kødannelser på pladsen som følge af, at der skal træffes mange valg, betjenes systemer mv.

Vi kan supplere med fx øget udgifter til kommunalt tilsyn, flere konflikter mellem pladspersonale og brugere, krav om kontrol, som ikke i praksis kan realiseres, ringere service til virksomhederne og nye administrationsopgaver til kommunerne. Hertil kommer at de erfaringer, ressourcer og systemer, der i 2010 og 2011 er bygget omkring ordningen for virksomheders brug af genbrugspladser er spildte.....

15. april 2011

Forslag til rapporten fra arbejdsgruppen om genbrugspladser

I notatet beskrives nogle af de emner og områder, som RenoSam finder det relevant at forligskredsen præsenteres for. Hermed menes at de fremgår af rapporten, og ikke "gemmes væk" i bilag eller lignende.

Proportionalitet

Tilmeldeordningen (eller ordningerne) bør sættes i perspektiv. Det bør fremgå, hvad der forventes i forhold til fx mængder af affald, antal tilmeldte virksomheder, antal besøg i forhold til borgerne og hvor mange pladser virksomhederne antages at få adgang til i hver kommune.

Vi fremsender gerne et konkret forslag til tekst, hvis styrelsen ønsker det.

Omkostningerne

Det er afgørende at de økonomiske konsekvenser af de forskellige ordninger er veldokumenteret og velbeskrevet, herunder også omkostningerne til kontrol, tilsyn, afskrivninger, kameraovervågning, gennemsyn af kameraoptagelser og lignende. Økonomiske erfaringer fra kommuner og selskaber bør inddrages.

Der bør være eksempler på, hvad man forventer det koster pr. virksomhed at etablere ordningen, hvad det koster pr. kommune og hvad de årlige omkostninger er. Det bør også fremgå, hvad virksomhederne får for pengene. Fx adgang til hvor mange genbrugspladser med hvor meget affald.

Risici bør ligeledes beskrives. For kommunerne er der en økonomiske risiko ved at etablere ordningen, da man ikke kender antallet af tilmeldte. Det skal rapporten også forholde sig til. Hvem skal betale for de tab, som (de kommunale) investeringerne i ordningerne måtte afstedkomme.

Det bemærkes at de samlede omkostninger til genbrugspladserne er opgjort til en lille milliard i styrelsens materiale. Ifm med forhandlingerne i 2008 blev beløbet opgjort til ca. 1,6 mia. Vi kan ikke umiddelbart gennemskue forskellen i de to beløb.

NOTAT

RenoSam
Vesterbrogade 24, 2. tv.
1620 København V
Telefon 4675 6661
renosam@renosam.dk
www.renosam.dk

Vi fremsender gerne et konkret forslag til tekst, hvis styrelsen ønsker det.

Kontrol og tilsyn

Der er i princippet to kontrolopgaver.

- Kontrol med de tilmeldte virksomheder
- Kontrol med om erhvervsaffald kommer ind på pladserne som husholdningsaffald

Som vi forstår det, er der enighed om at der endnu ikke er fundet en brugbar løsning på "dot 2". De "skrivebordsforsøg" som styrelsen har forsøgt sig med indtil videre, kan ikke fungere i praksis. Det må antages at være tvivlsomt om der findes en løsning på denne kontrolopgave.

Her kommer proportionsspørgsmålet også ind. Hvor mange ressourcer vil man ofre på en kontrolopgave, som stort set ikke kan løses og ikke har noget miljømæssigt formål?

Der har været talt om pladsmandens rolle i forhold til tilsyn og kontrol, herunder forholdet til den kommunale myndighed. Denne problematik er vendt og drejet af Elle Magrethe Basse i forbindelse med forarbejderne til den politiske reform (i det såkaldte "Affaldsudvalg").

Pladsfolk kan godt udføre en art myndighedsopgaver, når disse er præcise og velbeskrevne. Fx må han gerne stoppe en borger, som vil lægge plastik i papierscontaineren eller en der køre ind på pladsen i en bil over 3.500 kilo.

Problemet er at pladsfolkene ikke på stedet vil kunne fastslå om der er tale om erhvervs- eller husholdningsaffald. Det gør det også vanskeligt at etablere et grundlag for administrative bøder.

I rapportudkastet beskrives at tilsynsmedarbejderen "overtager" kontrolopgaven på baggrund af de observationer pladsmanden har gjort sig. Spørgsmålet er her, hvilke yderligere beviser tilsynsmedarbejderne vil kunne opspore. Det bør fremgå, hvad man forventer at få ud af denne indsats.

Vi fremsender gerne et konkret forslag til tekst, hvis styrelsen ønsker det.

Beskrivelse af kommuner/selskaber

I rapportudkastets kapitel 5 er to afsnit, som beskriver forventningerne til og konsekvenser af den nye ordning ("Særligt om genbrugspladser" og "Reaktioner på den ændrede genbrugspladsordning").

Afsnittene har en klar tendens til at sætte kommunerne i et dårligt lys, på trods af at de intet galt har gjort.

Fx fremstilles det som et generelt problem at der er varierende betaling (gebyrer) kommunerne imellem. Det er muligvis et problem for nogle, men ikke for kommunerne, lovgivningen og idéen med det lokale selvstyre. Priserne på hotdogs og håndværkere er heller ikke den samme landet over.

Dernæst påstås det at nogle kommuner har krydssubsidieret. Lidt af en påstand, som vel kræver dokumentation.

Lovlige kommunale aktiviteter skal ikke gøres til et generelt problem. Det er ikke denne arbejdsgruppes opgave at problematisere det kommunale selvstyre.

Det bør også fremgå hvis forventninger der ikke har holdt stik, frem for at gøre det generelt. Reaktionen i 2010 kom ikke bag på de kommunale brancheorganisationer, kommuner eller selskaber. Alle erfaringer viser, at den ordning der blev indført i 2010 ville give turbulens de første 1-2-3 år. Man kan blot spørge i affaldplus (tidligere Fasan), Svendborg og Helsingør.

Det kom heller ikke bag på os, at virksomhederne ikke nøjes med at komme med mindre mængder affald. De fik jo fri adgang til pladserne.

Det der kom bag på de kommunale parter var den ladeport af fritagelsesmuligheder, som Miljøstyrelsen via sin fortolkning af EU's konkurrenceregler åbnede op for.

Vi fremsender gerne et konkret forslag til tekst, hvis styrelsen ønsker det.

Jura

Vi mener fortsat at der er nogle vigtige juridiske hængepartier, der skal afklares, jf. vores notat af 4. april 2011.

Dokumentation, erfaringer og vurderinger

Rapportudkastet indeholder en række fakta, påstande, vurderinger m.v. Det er ikke altid klart, hvornår der er tale om hvad. Det bør tydeligt fremgå, hvornår der er dokumentation for noget, hvornår det er baseret på erfaringer, hvornår det er noget man selv har regnet sig frem til og hvornår det er noget som nogen vurderer eller påstår ud fra sin egen opfattelse og logik.

Det bør fx fremgå, hvordan styrelsen er kommet frem til at det potentielle antal tilmeldte er 30.000-35.000 virksomheder, når RenoSam, tilsyneladende på basis af de samme tal, når frem til mellem 7.000 og 20.000 tilmeldte.

Vi peger gerne på hvor konkret i rapporten vi mener der er problemer af denne karakter. Meget fremgår dog allerede af vores tidligere fremsendte bemærkninger.

9. maj 2011

Bemærkninger til 2 udkast til rapport fra arbejdsgruppen om genbrugspladser

RenoSam kan på nuværende tidspunkt ikke godkende indholdet i rapportudkastet, som værende arbejdsgruppens afrapportering. Rapporten skal ændres på en række områder, hvis den skal have RenoSams blåstempling.

RenoSam vil i samarbejde med de øvrige kommunale parter overveje, at lave en mindretalsudtalelse og formulere et selvstændigt forslag til en ordning for virksomheders adgang til genbrugspladser.

Notatet indeholder en række bemærkninger til 2. udkast til afrapportering. Vi skal i øvrigt henvise til de tidligere bemærkninger RenoSam har givet til følgende tre notater fra Miljøstyrelsen:

- "Løsninger på hovedproblemstillinger i tilknytning til valg af model for tilmeldeordning" (10/3-2011)
- "Tre modeller til udformning af en tilmeldeordning" (21/3-2011)
- "Klippekortmodel (årligt medlemskab)" (4/4-2011)

Kap. 1: Indledning, baggrund og kommissorium

Ingen bemærkninger.

Kap. 2: Sammenfatning

RenoSam er ikke enige i de beskrivelse af de tre modeller, som findes i kapitel 9. Modellerne er efter vores opfattelse ikke fyldestgørende og korrekt beskrevet.

RenoSam anbefaler ikke en abonnementsordning. Vi skal anbefale at afsnittet helt fjernes, eller at de kommunale parter selv skriver deres anbefalinger.

RenoSam har under hele processen understreget, at vi ikke ville tage stilling til konkrete modeller, før alle forhold var tilstrækkelig belyst.

Det er ikke vores udgangspunkt at 5% af de samlede mængder erhvervsaffald, vil være det naturlige leje i en ny ordning.

NOTAT

RenoSam
Vesterbrogade 24, 2. tv.
1620 København V
Telefon 4675 6661
renosam@renosam.dk
www.renosam.dk

Vores udgangspunkt er, at erfaringerne med den nuværende "stille til rådigheds ordning", hvor virksomhederne betaler differentieret gebyr, og hvor de må komme med alt det affald de vil (på en bil plus trailer) er, at der så afleveres 5% af de samlede mængder erhvervsaffald på genbrugspladserne. Det har været vores opfattelse, at der var enighed om dette.

Den tilmeldeordning der nu skal laves, lægger op til begrænsninger i affaldsmængderne der må komme på genbrugspladsen. Dette vil alt andet lige betyde et fald i mængderne af erhvervsaffald på genbrugspladserne.

Hvad disse erfaringsbaserede vurderinger "tilsiger", har vi ikke udtalt os om. Men vi finder at det er relevant at det af en afrapportering fremgår, at man må forvente at det er under 5% af de samlet erhvervsaffaldsmængder, der vil komme på genbrugspladser i en tilmeldeordning.

Vores udgangspunkt er at virksomheder må aflevere affald på genbrugspladserne, der i art svarer til en husholdning.

Vi har ikke anbefalet et forbud med trucks.

Vi har ikke udtrykt ønske om, at der skal kunne udstedes administrative bøder. Vi har ønsket en drøftelse af fordele og ulemper ved en sådan praksis, med henblik på en eventuel vurdering af, om det det juridisk kan lade sig gøre.

Det er sandsynligvis muligt at kontrollere om ikke tilmeldte virksomheder kommer på pladserne med affald. Det der ikke er muligt er, at kontrollere om affald stammer fra en virksomhed eller en husholdning (når det er af samme art).

Kap. 3: Udvalgets sammensætning

Ingen bemærkninger.

Kap. 4: Arbejdsgruppens arbejdsform og rapportering

RenoSam gav ikke på 4. møde udtryk for, hvilken præcis model vi vil foreslå eller anbefale. RenoSam anbefaler på nuværende tidspunkt ingen af de modeller, der har været drøftet i arbejdsgruppen.

Kap.5: Arbejdsgruppens udgangspunkt, gældende regler og problemfelter

Afsnittet "særligt om genbrugspladser" bør gøres neutralt. Man bør nøjes med at beskrive, hvilke regler der gjaldt før. Herefter kan man nævne, at der er forskellige holdninger og synspunkter på den forskelligartede, men i øvrigt lovlige, praksis kommunerne imellem. Og dette førte til et ønske om at lave ensartet principper for adgangen til genbrugspladserne.

Der bør gøres mere ud af, at beskrive forskellen på den ordning der trådte i kraft den 1. januar 2010, og indholdet af den politiske aftale fra 2007. I aftalen

fra 2007 er hensigten at give virksomheder adgang med hvad der i art og mængde svarer til en husholdning.

Ordninger fra 2010 gav virksomheder adgang til genbrugspladserne med alt det affald de havde lyst til (uanset art og mængde), så længe de kom i en bil med trailer, og var underlagt sammen regler som husholdningerne. Afrapportering bør vel indeholde en forklaring på dette principielle skift i ordningens indhold.

Det findes nogle opgørelser over gebyrstørrelserne i 2010. Blandt andet lavet af Håndværksrådet. Det kunne være hensigtsmæssigt, at inddrage sådanne oversigter.

RenoSam har ikke udtrykt, at der var behov for en ny model. Vi har i forbindelse med høringerne ultimo 2010 anbefalet at man ikke indførte en tilmeldeordning. Dernæst har vi anbefalet, at man foretog en grundig evaluering af den eksisterende ordning, før man tog stilling til eventuelle ændringer.

Det der har kostet flest ressourcer (for kommuner og affaldsselskaber) i 2010, var administrationen af bekendtgørelsens (nr. 48 af 13/1-2010) § 60 – særligt stk. 4 og 5. Som der er formuleret i bekendtgørelsen, og sammenholdt med at det var en "stille til rådigheds ordning", var det i udgangspunktet intet der tydede på at det ville blive en stor administrativ opgave.

Det blev først et faktum, da Miljøstyrelsen den 17. februar 2010 skrev en vejledende udtalelse, hvorefter det fremgår at en virksomhed kan få fritagelse for genbrugspladsgebyret, hvis den kan dokumentere at den ikke bruger genbrugspladsen.

Det er Miljøstyrelsen, der har fortolket EU-retten således at virksomheder, der eksportere alt deres affald til nyttiggørelse, skal have fritagelse. Det er grunden til at § 60, stk. 4 eksisterer.

Det er endvidere et åbent spørgsmål om styrelsens vejledende udtalelse fra 17. februar holder vand, da udtalelsen vedrørende § 60, stk. 4 synes at give en bredere adgang til fritagelser, end der ligger inden for bestemmelsen og i forhold til lovforarbejderne.

Efter RenoSams opfattelse, har Miljøstyrelsen sin del af æren for det "kaos" og den kritik af ordningen, der har kendetegnet 2010. Det forhold burde nok også beskrives i afrapporteringen.

*Den juridiske ramme for en tilmeldeordning
Hvad er "lovens grundbetingelser"?*

Vi skal henvise til vores notater af 21/3-2011 og 4/4-2011, hvor vi peger på at den ordning der beskrives i lovbemærkningerne, er i modstrid med den tilmeldeordning, der nu lægges op til. Afrapporteringen bør forholde sig til det spørgsmål.

Kap. 6: Resultater fra tre udredningsprojekter

Undersøgelse af udenlandske erfaringer.

Denne undersøgelses konklusioner er rimelig entydige, og fremgår præcist af kapitel 12. Hvorfor ikke blot referere dem?

Det fremgår, at ingen lande har forsøgt sig, eller er ved at forsøge sig, med en national ordning for virksomheders adgang til genbrugspladserne. Det synes at være en væsentlig oplysning, som bør fremgå.

Undersøgelse af kommunale erfaringer med tilmeldeordninger-

Undersøgelsen indeholder en række kritiske erfaringer med tilmeldeordninger, som enten er udeladt eller nedtonet i afrapporteringen.

Undersøgelse af kommunale erfaringer med genbrugspladser efter 1. januar 2010.

Rapporten giver et datagrundlag, for at lave en række beregninger, der dog må anses som usikre. Derfor er der afgørende at "spredningen" (usikkerheden) i de tal, man regner sig frem til fremgår af afrapporteringen. 29% er et gennemsnitstal, der kan variere kraftigt kommuner og selskaber imellem, og dermed blandt andet være en forklaring på at gebyrerne ind imellem er forskellige.

Det fremgår nederst side 9, at en gennemsnitlig husholdning afleverer 1,79 tons affald i gennemsnit om året. Der er i Danmark ca. 2,6 mio husholdninger, der altså samlet aflevere 4,6 mio tons – eller?

Det hænger ikke sammen med det tal på ca. 1,6 mio tons affald fra husholdninger, som fremgår af undersøgelsen. Betyder der at tallet i rapporten er forkert, eller at der kommer færre husholdninger?

De 4,25 tons som virksomheder i gennemsnit afleverer i henhold til rapporten, svarer til at ca. 150.000 virksomheder har benyttet genbrugspladsen i 2010 (jf. at det afleveres ca. 660.000 tons erhvervsaffald).

Overslag over antal tilmeldte virksomheder i en ny ordning

Det er fint at proportionaliteten nævnes. Problemet er blot, at den ikke kvantificeres.

Styrelsen forudsætter at virksomhederne opfordres til aktivt, at tage stilling til om de vil tilmeldes en ordning. På landsplan koster det ca. 50 pr. virksomhed, hvis det fx skal ske pr. brev. Antager vi at der er 300.000 virksomheder i Danmark, beløber det sig til 15.000.000 kroner (pr. år).

Vi har tilsyneladende ikke gjort forudsætningerne for vores beregninger tydelige nok. De tager udgangspunkt i de tal for tilmeldte virksomheder, der fremgår af side 3 i Processors notat "Erfaringer og praksis med tilmeldeordninger for virksomheder". Vi har brugt tallene fra Esbjerg, RenoSyd, Vejen, Frederikshavn, Bofa og AVV.

Vi har herefter spurgt, hvor mange potentielle virksomheder i den enkelte kommune/opland, der var til genbrugspladserne. Altså tal "renset" for de virksomheder, der er fritaget, jf. affaldsbekendtgørelsens bilag 7 og 8.

Miljøstyrelsens beregninger baserer sig tilsyneladende på alle CVR-registrerede virksomheder i kommunerne – også dem der er fritaget i henhold til bilag 7 og 8.

Det afgørende er dog, at der tages udgangspunkt i det faktiske antal tilmeldte virksomheder i de adspurgte kommuner. Uanset hvilket register man bruger, bør det derfor give det samme estimat for skønnet over antallet af tilmeldte virksomheder.

Det er fint nok, at styrelsen sætter spørgsmålstejn ved vores estimat, men så bør vi også have mulighed for at kritisere Miljøstyrelsens metode. Ellers er der ikke tale om en fælles afrapportering. Måske kunne vi blive enige om skønnet, hvis vi satte os sammen og tog en snak.

Tekstafsnittet om vores konklusioner bedes slettet.

Mener Miljøstyrelsen i øvrigt at 30.000-35.000 tilmeldte er mange? Mener Miljøstyrelsen at 5% af de samlet mængder erhvervsaffald er meget?

Kap. 7: Forsøgsordning

Ingen bemærkninger.

Kap. 8: Arbejdsgruppens behandling af hovedproblemstillinger

Tilmelding.

Vi savner fortsat en konkret beskrivelse af hvad formålet er med en central tilmelding, og hvordan den skal hænge sammen med den lokale regulering og gebyropkrævning. Som vi ser det, undgår kommuner/selskaber ikke at skulle foretage en egen registrering.

Vi forstår ganske enkelt ikke formålet med den centrale tilmelding.

Til gengæld ville det være hensigtsmæssigt, hvis det blev Miljøstyrelsens opgave (hvert år?), at skrive ud til alle landets virksomheder, og gøre dem opmærksomt på, at de kan tilmelde sig en ordning i deres beliggenhedskommune, hvis de ønsker at bruge genbrugspladsen. Det vil spare mange ressourcer ude hos kommunerne.

Adgang/begrænsninger.

I 2010 skulle kommunerne give virksomhederne adgang til de samme genbrugspladser som husholdninger. Det er kun i 2011, at reglen om mindst en genbrugsplads gælder. Med viden om at ordningen laves om fra 2012, er der næppe kommuner der ændre deres ordning fra 2010 til 2011.

Som tidligere nævnt, har vi ikke den opfattelse, som fremgår af side 13 vedrørende mængdebegrænsninger.

Antal kommunale genbrugspladser med erhvervsadgang.

Kommuner/selskaber med tilmeldeordninger før 2010 gav som hovedregel plads for virksomheder på alle genbrugspladser. Ifølge afrapporteringen taler

økonomien for, at der kun skal være en plads. Til gengæld taler servicen for det modsatte.

Hvis virksomhederne kun har adgang til en plads, vil ordningen være mindre attraktiv for virksomhederne, og vil alt andet lige føre til færre tilmeldte virksomheder og mindre affald.

Gebyrberegning/opkrævning

Må kommuner opkræve kapacitetsgebyr hos alle virksomheder, som det fremgår af den skrivelse Miljøstyrelsen den 1. juli 2010 sendte ud til alle kommunerne?

Hvem skal betale de omkostninger der er forbundet med at opsøge alle virksomheder aktivt, for at informere dem om tilmeldeordningen?

Kontrol.

Vi kan konstatere, at der endnu ikke er beskrevet en operationel løsning på, hvordan man skelner om affald er fra en virksomhed eller fra en husholdning. Hermed er kontrol ikke blot vanskeligt, men reelt umuligt.

Definition af affaldsproducent.

Vi kan forstå, at det afgørende nu er, hvem parterne aftale er "affaldsindehaver" (og hvem der kommer på genbrugspladsen). Affaldsproducenten er definitions-mæssigt, jf. direktivet, knyttet til en aktivitet i relation til affaldet, og ikke en (økonomisk aftale). Miljøstyrelsen bedes uddybe dette forhold nærmere.

Hvem er efter Miljøstyrelsens opfattelse den kompetente myndighed i forhold til at fastslå, hvem der er affaldsproducent?

Vi skal fortsat henvise til vores tidligere skrivelser om dette spørgsmål.

Kap 9: Modelbeskrivelser

Kontrol.

For alle modeller gælder, at problemet omkring de praktiske muligheder for at kontrollere om affald af samme art kommer fra en husholdning eller en virksomhed ikke er løst. Denne problemstilling er allerede nævnt i anbefalingerne fra arbejdsgruppen om organisering af affaldssektoren fra 2004.

De kommunale parter har gentagne gange nævnt, at det i praksis er umuligt at foretage en sådan kontrol. Det fremgår også af RenoSams høringssvar til de ændringer, der blev sendt i høring i november og december 2010. Det er også den væsentligste grund til, at vi i vores høringssvar ikke kan anbefale en tilmeldeordning.

Miljøstyrelsens svar på dette er tilsyneladende, at kommuner og selskaber selv skal tilrettelægge deres tilsyn/kontrol i relation til ovenstående. Miljøstyrelsen lægger dermed ansvaret for løsningen over på kommunerne og affaldsselskaberne, velvidende om at selvsamme parter ikke mener det i praksis er muligt.

Afrapportering, må nødvendigvis indeholde en beskrivelse af det dilemma.

Mener Miljøstyrelsen, at en sådan kontrol er mulig, skal løsningen naturligvis beskrives.

Miljøstyrelsen er tilsyneladende (fortsat) af den opfattelse, at der i 2010 er iværksat kontrol på genbrugspladserne, som følge af de (mange) fritagne virksomheder. Vi har tidligere forklaret og beskrevet, hvorfor dette ikke er tilfældet. Men må konstatere, at styrelsen ikke ønsker at inddrage disse forhold i afrapporteringen.

Test af model.

Vi skal også anbefale, at der lægges op til en test af den valgte ordning inden den føres ud i livet. Det er betænkeligt at lægge en fælles ordning ned over alle landets kommuner, når denne ikke er afprøvet.

Den økonomiske risiko.

Uanset størrelsen på investeringen i en ny model, herunder de årlige driftsomkostninger, løber kommunerne en økonomisk risiko, når de etablerer en ny ordning. I værste fald bruges penge på en ordning, som ingen eller kun meget få, tilmelde sig.

Afrapportering må nødvendigvis forholde sig til, hvordan et sådan eventuelt tab skal finansieres.

Miljømæssige konsekvenser.

Det har hidtil været en antagelse med bred opbakning, at virksomhedernes adgang til genbrugspladser havde miljømæssige fordele. Dette fremgår også af anbefalinger fra 2004. Nu synes dette ikke længere at være tilfældet. Afrapportering bør indeholde en forklaring på dette skift i opfattelsen.

For vores øvrige bemærkninger til modelbeskrivelserne, skal vi henvise til de bemærkninger vi tidligere har fremsendt, jf. starten af dette notat. Vi må konstatere at en række af bemærkningerne ikke er med i afrapporteringen. Dette er medvirkende til, at vi ikke kan anerkende Miljøstyrelsens udkast som arbejdsgruppens afrapportering.

Jørgensen, Peter

Fra: Niels Remtoft [REDACTED]
Sendt: 14. juni 2011 15:14
Til: Jørgensen, Peter; [REDACTED]; Møller, Martin-Sune; Marie-Louise Thorstensen; Svend-Erik Jensen; Mette-Rose Skaksen: mmn@danskbyggeri.dk; ssg@danskbyggeri.dk; Jakob-Lamm Zeilinen: engberg@hvr.dk; Handværksrådet: dtl@dtl.dk; aa KL: ach@kl.dk; Maria Cathrine Nielsen: mekris@tmfikk.dk; Jacob Hartvig Simonsen: hjo@affald danmark.dk; ad@affald danmark.dk; pro@amfor.dk; iv@maruspedersen.dk; mfe@danskernhverv.dk
Cc: Hermansen, Dorte; Møller, Martin-Sune; Slottved, Kristoffer; Torp, Claus
Emne: SV: Arbejdsgruppe om genbrugspladser
Vedhæftede filer: Fællesforslag fra de kommunale parter - 1. udkast.pdf; Genbrugspladser - uafklaret spørgsmål (kommunale parter).pdf

Kære Claus og Peter

Hermed KL, den kommunale del af affald danmark og RenoSams bemærkninger til udkastet til afrapportering:

- Det er vores opfattelse, at der i arbejdsgruppen en enighed om, at kommunerne frit kan vælge mellem vægtmodel og klippekortsmodel under de forudsætninger der fremgår af kapitel 2. Det de private og offentlige parter er uenige om er, hvorvidt kommunerne må vælge abonnementsmodellen.
 - Vi har som konsekvens heraf vedlagt et forslag til et justeret kapitel 2. Substansen er ikke ændret, men der er gjort mere ud af at fremhæve at vi er enige på en række punkter og reelt kun uenige på et punkt. Dernæst foreslår vi at "prosa-tekst" flyttes fra dette kapitel.
- Vi kan endvidere konstatere, at mange af de bemærkninger vi tidligere har fremsendt fortsat ikke indgår i rapporten. Vi kan derfor ikke godkende rapportudkastet (kap 3-10) som arbejdsgruppens fælles afrapportering. Som den foreligger nu, betragter vi det som Miljøstyrelsens afrapportering.
 - Vi har derfor ingen yderligere bemærkninger til rapportudkastet, og skal alene henvise til vores tidligere fremsendt bemærkninger
 - Hvis Miljøstyrelsen ønsker det, kan vi godt mødes og drøfte hvilke ønsker vi har til rapportens indhold
- Der er fortsat en række spørgsmål og udfordringer, særligt af juridisk og økonomiske karakter, som de kommunale parter finder det væsentligt at få afklaret i forbindelse med den nye ordning. De fremgår af vedlagte notat.

På vegne af KL, den kommunale del af affald danmark og RenoSam.

Venlig hilsen

Niels Remtoft
RenoSam

Vesterbrogade 24, 2. tv
1620 København V
Tlf: 4675 6661

Direkte: 4674 0113
Mob: 2530 6915
Mail: nir@renosam.dk
www.renosam.dk

2. Sammenfatning

Arbejdsgruppen har afholdt i første omgang 4 møder, og på forligskredsens foranledning er der herefter afholdt en række yderligere med henblik på at finde en fælles løsning.

De første møder har haft indledende og afklarende karakter, mens de to sidste har fokuseret på opstilling af konkrete modeller for en tilmeldeordning. Til at understøtte arbejdsgruppens belysninger og drøftelser har Miljøstyrelsen fået udarbejdet tre faglige rapporter, som er indgået i arbejdsgruppens arbejde herunder en rapport om udenlandske erfaringer med genbrugspladser, erfaringer fra kommuner der tidligere har haft en tilmeldeordning og kommunale erfaringer med genbrugspladsen i 2010. Dette materiale er indgået i arbejdsgruppens arbejde og er indarbejdet i notater, beskrivelser mv. fra Miljøstyrelsen. Aktørerne har derudover bidraget med kommentarer, notater mv.

Arbejdsgruppen har især beskæftiget sig med disse hovedproblemstillinger:

- Tilmelding
- Begrænsninger i adgangen
- Betalingssystemer
- Opkrævning
- Kontrol
- Dataindberetning

De forskellige valg, der kan træffes vedr. hver af disse hovedproblemstillinger, er blevet systematisk belyst for så vidt angår konsekvenser for stat, kommuner, virksomheder, genbrugspladser, borgere, miljø og konkurrencesituationen på affaldsområdet.

Tre modeller til etablering af en tilmeldeordning

I forlængelse af drøftelserne om hovedproblemstillinger har arbejdsgruppen drøftet tre forskellige betalingsmodeller:

- 1) Betaling pr. besøg uden vægt (klippekortmodel). Her betales en enhedspris pr. læs eller en differentieret pris efter forskellige størrelser af læs.
- 2) Betaling pr. besøg med vægt (vægtmodel). Her indrettes genbrugspladsen med en eller flere vægte, og der betales pr. besøg i overensstemmelse med de afleverede mængder.
- 3) Årligt gebyr (abonnementsmodel). Her betales et årligt engangsgebyr for at bruge genbrugspladsen. Betalingen differentieres, så forskellige arter og forskellige størrelser af virksomheder betaler forskellige årlige gebyrer efter deres forventede brug af genbrugspladsen.

Modellerne er beskrevet med angivelse af konsekvenser for henholdsvis stat, kommuner, virksomheder, genbrugspladser og borgere, samt konsekvenser for miljøet.

Aktørernes synspunkter og forslag

Efter de første 4 møder i arbejdsgruppen konstaterede man, at der ikke kunne opnås enighed om at pege på en fælles model. Men på baggrund af drøftelserne under en efterfølgende møderække er arbejdsgruppen overordnet enig om følgende aspekter af en kommende tilmeldeordning:

1. Den skal virke fra 1. januar 2012.
2. Kommunerne får valgfrihed i.f.t. valg af betalingsmodel, dog skal det ske indenfor nærmere angivne rammer.
3. Kommunerne vælger selv, om der skal ske tilmelding.
4. Adgang for erhverv til mindst én genbrugsplads pr. kommune/ indenfor oplandet til et kommunalt fællesskab, som kommunen indgår i
5. Kun adgang for virksomheder, som benytter biler på op til 3500 kg + evt. trailer (svarende til gældende adgangskrav). Derudover etableres et nyt krav om, at der alene må håndafslæsses på pladserne.

6. Der skal pr. 1. januar 2013 etableres mulighed for, at kommunerne kan give adgang til genbrugspladsen for virksomheder beliggende i andre kommuner.
7. Kommuner må ikke fastsætte mængdebegrænsninger for virksomhedernes adgang, men der skal dog fortsat kun gives adgang til op til 200 kg farligt affald om året fra tilmeldte virksomheder.
8. Virksomhederne må aflevere affald, der i art svarer til husholdningsaffald.
9. Kommuner må kun give adgang til virksomheder med affald, som er omfattet af producentansvarsregler, såfremt virksomhederne er tilmeldt genbrugspladsordningen¹. Tilsvarende gælder for virksomheder, der ønsker at aflevere lettere forurenede jord i mængder under 1 m³.

Hvad angår rammerne for kommunernes etablering af en tilmeldeordning fremstår arbejdsgruppen endvidere enig om:

10. Kommunerne skal i deres gebyrfastsættelse for ordningen fastsætte kostægte priser i forhold til afleverede mængder, og fastsætte gebyrer efter reglerne i affaldsbekendtgørelsens kap. 11. Derudover kan gebyrfastsættelsen ske på 3 forskellige måder:

- Betaling pr. besøg, uden vægt (klippekortmodel)
- Betaling pr. besøg, med vægt (vægtmodel)
- Årligt gebyr (abonnementsmodel), dog jf. nedenstående uenighed mellem de offentlige og private parter

I alle 3 modeller vil gebyrerne variere fra kommune til kommune afhængigt af serviceniveau, antal tilmeldte virksomheder etc, og farligt affald skilles fra det øvrige affald og afregnes særskilt efter en særlig pris, der er fastsat på baggrund af de højere behandlingsudgifter til denne type affald.

11. Kontrol

Kommunalbestyrelsen gennemfører stikprøvekontrol med, at tilmeldte virksomheder ikke afleverer andet og mere end det, der betales for, herunder at der betales (sidstnævnte kontrol vil afhænge af valgte betalingsregler).

Miljøstyrelsen etablerer et forbedret grundlag for kontrol med ikke-tilmeldte virksomheder (stikprøver) på baggrund af en ny regel, der fastslår, at virksomheder kun må aflevere erhvervsaffald på genbrugspladsen, hvis de er tilmeldt. Kontrollen er vanskelig, og der må fortsat forventes at være situationer, hvor det næppe kan afsløres, at brugeren snyder.

Parterne er enige om, at det er en fælles udfordring at føre kontrol med om erhvervsaffald kommer ind på genbrugspladserne "forklædt" som husholdningsaffald. Der er endnu ikke fundet et praktisk og operativt løsningsforslag på den udfordring. Parterne påtager sig derfor et fælles ansvar for, at løfte denne opgave i de kommende år. Hvis det viser sig at udgøre et problem, når ordningen evalueres, forpligter parterne sig til i fællesskab at finde frem til redskaber der kan imødekomme misbrug af ordningen².

¹ Forholdet mellem affaldsbekendtgørelsen og elskrotbekendtgørelsen er endnu ikke fuldt belyst. Der er således fortsat usikkerhed omkring mulighederne for at forbyde virksomhederne at aflevere "husholdnings-elskrot" på genbrugspladserne uden at være tilmeldt. Indtil det er sket bør punkt 9 udgå.

² For de kommunale parter er det helt afgørende, at arbejdsgruppen tager aktivt stilling til lige netop dette kontrolspørgsmål.

Efter den seneste møderække, var det et afgørende punkt, hvor parterne ikke blev enige. Det vedrører spørgsmålet om, hvorvidt kommunerne efter 2012 kan vælge abonnementsmodellen.

Herved har abonnementsmodellen været i fokus for de fortsatte drøftelser, idet det har vist sig som et udestående at nå til enighed om, hvorvidt det i tilstrækkeligt omfang er muligt at udforme denne model, så der er den fornødne sammenhæng imellem brug og betaling, ligesom der heller ikke kan etableres en smidig dataindberetning i tilknytning til denne model.

KL, RenoSam og den offentlige del af affald Danmark er af den opfattelse at kommunerne skal kunne vælge abonnementsmodellen til og med 2013 eller 2014. Herefter evalueres ordningen, med fokus på om der er sammenhæng mellem brug og betaling (gebyrbetalingen) samt dataindberetning. Kommuner der har udviklet en model, som ved evalueringer viser sig at være kostægte skal kunne fortsætte med at bruge modellen. Er dette ikke tilfældet skal kommunen skifte til en model, der er dokumenteret kostægte.

Aktørerne fra erhvervslivet er af den opfattelse, at en abonnementsmodel ikke kan udformes på en sådan måde, at den sikrer den fornødne sammenhæng mellem brug og betaling. Det er efter deres opfattelse blandt andet erfaringerne fra den nuværende ordning. Tilsvarende er det aktørernes opfattelse, at man ikke inden for abonnementsmodellen kan sikre en kvalificeret dataindberetning.

Det er således alene spørgsmålet om, hvorvidt kommunerne efter 2012 kan vælge en abonnementsmodel, der adskiller parterne.

³Det, der især skilte parterne ad, var spørgsmålet om at begrænse erhvervenes adgang til genbrugspladsen og i forlængelse heraf spørgsmålet om valg af betalingsmodel. KL, RenoSam og den offentlige del af Affalddanmark samt Håndværksrådet, mente ikke, at der skulle sættes grænser på årlige mængder, mens Dansk Industri, Dansk Erhverv, Dansk Byggeri, Dansk transport og Logistik samt den private del af Affalddanmark ønskede en begrænsning på årlige mængder.

De kommunale parter ønsker ikke mængdegrænser, idet dette vil forde en vanskelig kontrol af, om grænserne overholdes. Af samme grund ønskes heller ikke betalingssystemer, der fordrer vægte, betalingsanlæg mv. på pladsen, da dette vil være dyrt i etablering, kræve kontrol og administration samt kunne skabe problemer med afviklingen af besøgene på genbrugspladserne. Derfor peger de kommunale parter som udgangspunkt på en abonnementsmodel.

Aktørerne fra erhvervslivet (dog i mindre grad Håndværksrådet) er af den opfattelse, at det er konkurrenceforvridende, at virksomhederne kan aflevere ubegrænsede årlige mængder erhvervsaffald til en fast betaling på genbrugspladserne, og at begrænsningen på køretøjets størrelse ikke har udgjort den regulator, som man havde forestillet sig. Disse aktører peger derfor som udgangspunkt på en model med betaling pr. besøg (vægtmodel eller klippekortmodel), hvor der samtidig sættes grænser på de årlige mængder, så den enkelte virksomhed ikke afleverer mere affald, end det der nogenlunde svarer til en husholdning. Samtidig ønskes genbrugspladserne underlagt en form for dataindberetning, så der sker en ligestilling med private operatører på affaldsområdet.

³ Det er de kommunale parters opfattelse, at de sidste 6 tekstblokke bør flyttes til kapitel 10. I dette kapitel er det afgørende at det fremgår klart hvad man er enige om, og hvad man er uenige om. "Prosa-afsnit" hører primært hjemme i rapportens kapitel 10.

Efter de første 4 møder har aktørerne fra erhvervslivet i en fornyet møderække accepteret et kommunalt ønske om, at kommunerne får frihed til at vælge imellem de 3 modeller. Man har endvidere fraveget kravet om årlige mængdebegrænsninger, forudsat at kommunerne vælger en betalingsmodel, hvor der er en direkte sammenhæng imellem betalingen og afleverede mængder (kostægte priser).

I de fortsatte drøftelser har arbejdsgruppen af Miljøstyrelsen fået forelagt 2 kompromisforslag, hvor forskellen især drejer sig om abonnementsmodellen. I det ene forslag (forslag 1) lægges der op til, at abonnementsmodellen kan fortsætte i 2 år, hvorefter den indgår i en samlet evaluering af konkurrencesituationen, mens der i det andet forslag (forslag 2) lægges op til, at abonnementsmodellen kun kan eksistere som en overgangsordning i et år, hvorefter den vil falde bort.

Aktørerne fra erhvervslivet har tilkendegivet, at man vil kunne acceptere forslag 2, dvs. ikke som den løsning man foretrækker, men som et tåleligt kompromis. De kommunale aktører har tilkendegivet, at man kan acceptere forslag 1, hvis der gives sikkerhed for, at kommuner, der har udviklet en kostægte abonnementsmodel, vil kunne fortsætte. De kommunale aktører har tilkendegivet, at man ikke kan acceptere forslag 2.

Uafklarede spørgsmål og udfordringer

De kommunale parter er af den opfattelse, at der fortsat er en række spørgsmål og udfordringer, der skal tages hånd om, inden en ny ordning for virksomheders adgang til genbrugspladser endelig kan falde på plads.

Spørgsmålene og udfordringerne er ikke nye, men er indtil flere gange blevet nævnt skriftligt og/eller mundtligt i arbejdsgruppen. Spørgsmålene og udfordringerne er beskrevet kort, og vi skal i øvrigt henvise til det øvrige skriftlige materiale om emnerne fra de kommunale parter samt de bemærkninger, der er fremkommet på møderne i arbejdsgruppen.

Økonomi

Etableringsomkostninger. Det koster penge at etablere ordninger. Rent administrativt og politisk skal ordningen tilrettelægges og vedtages politisk. Tilsvarende vil der typisk være omkostninger forbundet med at indrette en eller flere pladser, så ordningen i praksis kan fungere. Og endelig skal virksomhederne informeres om ordningen. Det skal afklares, hvilke virksomheder der skal/kan dækkes de omkostninger.

Faste omkostninger og "kapacitetsgebyr". Kommuner og affaldsselskaber har nogle faste omkostninger, der alene er knyttet til det faktum at ordningen er til rådighed, og dermed uafhængig af om ordningen bliver brugt (og af hvor mange). Det skal afklares, hvilke virksomheder der skal/kan dække de omkostninger.

Underskud i fra 2010 og 2011. Kommunerne har i 2010 og 2011 fastsat gebyrer ud fra en forventning om, hvor mange virksomheder der er omfattet af ordninger, jf. bestemmelserne i affaldsbekendtgørelsen. Blandt andet fordi at antallet af fritagelser blev større end forventet, kan mange kommuner komme til at stå i den situation, at de har et underskud på ordningen i 2010 og 2011, hvor det er uklart, hvordan det skal finansieres. Dette er en direkte følge af, at "2010-ordningen" i 2012 ændres til en "tilmeldeordning".

Brugerkredsen vil med stor sandsynlighed ændre sig, og samtidigt vil der sandsynligvis være færre brugere i 2012. Det skal afklares hvordan et sådan eventuelt underskud skal finansieres.

Administrationsgebyr. Det har givet anledning til megen forvirring blandt alle parter, selvom reglerne synes rimelig klare. Administrationsomkostninger der knytter sig direkte til en ordning, bør naturligvis pålægges de brugere der har adgang til den konkrete ordning. Tilsvarende findes der administrationsomkostninger af general karakter, der ikke er knyttet direkte til en ordning. Sådanne administrationsomkostninger skal naturligvis pålægges alle affaldsproducenter.

Det er afgørende at ingen får det indtryk, at når man er fritaget fra en (eller flere) ordninger – fx genbrugspladsordningen – er man også fritaget for betale et generelt administrationsgebyr.

Jura

Det er som bekendt kommunerne, der i langt de fleste tilfælde træffer afgørelser efter affaldsbekendtgørelsen. Dermed er det afgørende, at de kommunale parter oplever at kommunerne får fast juridisk grund under fødderne i forbindelse med den ordning for virksomheders adgang til genbrugspladserne, der nu skal implementeres.

Elskrot. Dette er fortsat uafklaret, og styrelsen bedes undersøge spørgsmålet nærmere. De kommunale parter har umiddelbart vanskeligt ved at forstå, hvorfor (nye) bestemmelser i affaldsbekendtgørelse, kan "overrule" det, der efter vores opfattelse, er et retskrav i elskrotbekendtgørelsen.

Er det Miljøstyrelsens hensigt at ændre reglerne, og i givet fald hvordan? Eller mener styrelsen at de nuværende regler kan rumme ændringen, og i givet fald med hvilke argumenter?

Det bemærkes at elskrot fra husholdninger i elskrotbekendtgørelsen defineres således:

Affald af elektrisk og elektronisk udstyr fra husholdninger: Affald af elektrisk og elektronisk udstyr fra private husholdninger samt fra handel, industri, institutioner og andre kilder, når det på grund af dets art og mængde kan sidestilles med denne type affald fra husholdninger.

Hvem er affaldsproducent? De kommunale parter har fortsat vanskeligt ved at forstå, hvorfor Miljøstyrelsen har behov for en meget firkantet fortolkning af, hvem der er affaldsproducent når en virksomhed udfører arbejde (der frembringer affald) for (og hos) en husholdning. Mange problemer kunne løses, hvis styrelsen var mere åbne overfor fortolkningsmulighederne. Der ses ikke at være tale om et enten-eller, men et både-og i forhold til hvem der er affaldsproducent.

Er Miljøstyrelsen i øvrigt enige i, at det er kommunerne der træffer afgørelser i forhold til hvem der er affaldsproducent efter affaldsbekendtgørelsens regler?

Det er også uklart, hvordan det konkret skal løses i relation til den kommende bekendtgørelsestekst. Endelig skal vi høre om det er muligt at få oplyst, hvad det konkret er styrelsen har bedt EU-kommissionen at svare på i forbindelse med spørgsmålet om hvem der er affaldsproducent.

Ordningens overensstemmelse med L 152. Den ordning for virksomheders adgang til genbrugspladser, som skal udmøntes i affaldsbekendtgørelsen er meget detaljeret beskrevet i L 152. Den ("tilmelde-")ordning, det nu skal etableres ligger langt fra ordningen i L 152 at gøre. Miljøstyrelsen bedes forholde sig til, at ordningen udmøntes nu i en form, der ikke kan genfindes i lovforarbejderne.

Tilsvarende er det de kommunale parter opfattelse, at kommunerne skal give de virksomheder der måtte ønske det, adgang til genbrugspladserne. Det følger af L 152 og de tilhørende bemærkninger. Derfor kom det som en overraskelse, at Miljøstyrelsen nu giver udtryk for, at virksomheder ikke har sikkerhed for at kunne få adgang til genbrugspladserne, selvom de måtte ønske dette.

Miljøstyrelsen bør redegøre mere detaljeret for dette synspunkt, herunder hvordan det vil blive udmøntet i de nye regler. Herunder hvornår, og med hvilke argumentation, kommunerne kan afvise virksomheder.

Miljøkonsekvenser

Afrapporteringen indeholder kun sporadiske overvejelser om de miljømæssige fordele og ulemper ved at give virksomhederne adgang til genbrugspladserne. Der bør gøres en del mere ud af det spørgsmål.